

Jpravništvo: Ljubljana, Knafljeva ul. 3
— Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selenburgova ul. 3, Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7
— Telefon št. 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
— Telefon št. 196
Računski oziroma ček zavod: Ljubljana št. 17/49

JUTRO

zhaj vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 25 din
Za inozemstvo 40 din

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 3, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor
Grojski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Japonske dileme

Evropo pretresa nov naval občega vznemirjenja; tako rekoč vsak dan se pojavljajo nove zle vesti, nove napovedi mednarodnega političnega poslabšanja in nadaljnega razširjenja vojne virove. Se vedno se stopnjuje obča negotovost.

V zadnjih dneh prihajajo pomembne vesti tudi iz Vzhodne Azije. Podoba je, da se tudi tamkaj pripravljajo večje spremembe, preokreti v politični situaciji. Osebito se je negotovost polastila Japonske in vse kaže, da se v Tokiu čim dalje izmotavajo iz dileme, po kateri poti naj se zaokrene bodoča usmerjenost v zunanji politiki.

V ospredju novic z Daljnega vzhoda je dejstvo, da je v Tokiu demisionirala vlada Abejeva ter napravila posloj novemu kabinetu, ki mu nacetuje admiral Jona. Zunanji portfelj je v rokah ministra Arite, ki se je s tem znova vrnil v zunanjo politiko. O novi vladi se še poroča, da so v njej zastopani predstavniki poglavitnih političnih taborov, a ocenjen se vedno stuje zastopniki oborožene sile. Kabinet se označuje kot nekaka nacionalna vlada, ki naj zbere danove v energično siozno politiko ter s tem na široko osnovo naloži odgovornost za bližnje odločitve. Sprito znana antagonizma med generali in civilisti označeno sodelovanje mnogo pomeni ter vsakakor napoveduje, da je prihodovni važnih odločitev. Složno sodelovanje, ki se napoveduje ob novem kabinetu, pomeni hkrati, da so morali eksistencijski prepušči svoje vodilne vloge še bolj, kakor že v septembru lanskega leta, ko je nepričakovana likvidacija protikominternega pakta s sklepom sovjetsko-nemškega dogovora vrgla japonsko zunanjo politiko tako rekoč iz tečajev.

Demisija Abejevega kabineta se je že dolgo napovedovala. Saj so mu ves čas očitali, da ima slabo zaslonbo, vsakakor preslabo, da bi mogla biti kos odločilnim dogodkom, ki se bližajo. Zakaj Japonska je sedaj na preokretu svoje politike; če le kdaj, se more danes brez preiravanja trditi tako. V ospredju odprtih vprašanj je razmerje do Amerike. V nekaj dneh, dne 26. januarja, poteče trgovinska pogodba, ki so jo Zedinjene države odpovedale pred pol leta. Vsakdo se še spominja, kako nagibi so vodili ameriške politike, da so sklenili prekiniti trgovino z Japonsko, ki ji sicer z nevtralnostnim zakonom ni bilo mogoče priti do živega, ker se vojna na Kitajskem formalno sploh ni bila začela. Z odpovedjo trgovinske pogodbe je dejansko izrečena pomoč Kitajski. Zakaj gospodarstvo Japonske je z ameriškim gospodarstvom po izvozu in še mnogo bolj po uvozu tako tesno povezano, da brez njega sploh ne more obstajati, osebito pa ne sedaj, ko so skoro vse ostale velike sile zapletene v vojno. Ni treba o tem še nadalje izgubljati besedi; v Tokiu se zavedajo, da je treba z Washingtonom na kak način doseči nov aranžman. Poročila so že nekaj časa pripovedovala, kako se japonski emisarji trudijo, da bi se začela pogajanja z Ameriko, pa da bi se z njimi dosegel vsaj začasni sporazum, nekaj modus vivendi, ki naj bi mu kasneje sledila nova trgovinska pogodba. Toda v Washingtonu odbijajo take poskuse in po dosedanjih vesteh se je bati, da bo s 26. januarjem zares nastopilo prekinjenje gospodarskih stikov med obema izvenevropskima vesilama.

Taka politika bi pomenila ogromno pomoč Kini, zato ni čudno, da se splošno pričakuje, kako bo Japonska napela vse sile, da doseže drugačen izhod iz zadrege. V Tokiu so mnogo zidali na oboje gospodarske faktorje v Ameriki, ki svariijo pred prekinitvijo trgovine z Japonsko, opozarjajoč na ogromne koristi, ki jih imajo od tega, ter na veliki uvoz, ki je vsmerjen v japonsko področje in ki bi moral odpasti. Vrh tega so Japonci skušali ustrediti Ameriki na primer s tem, da so napovedali obnovo plovbe po Jangcekiang. Toda uspeha do sedaj ni bilo opaziti. Nasprotno, prav se da, da so v Washingtonu napovedali še nadaljnjo ogromno oborožitev, s poudarkom, da je treba oiačiti ameriško pomorsko politiko na Tihem oceanu, kar ne more biti naperjeno zoper nikogar drugega kakor zoper Japonsko. Tako se pojmuje oboroževanje Amerike vsaj v Tokiu. Zato je bilo treba novo vlado, ki bo vodila državo v odločilno razdobje odnošev z Ameriko, postaviti na široko podlago narodne odgovornosti.

Pa tudi odnošaje do drugih vesil je treba na novo urediti, zakaj Japonska se tudi tu nahaja še vedno tako rekoč na pol poti. Posebno je značilno, da se sedaj z večjo energijo pripravlja ustanovitev nove centralne vlade za Kitajsko pod vodstvom Vangčingveja, čemur so se dosedaj japonski generali zelo upirali. V zvezi s tem se je pojavila celo vest, da bo Vangčingvej skušal izvesti fuzijo s Čangkaikškom in njegovo vlado. Nemara se more iz takih poskusnih balonov sklepati, da bi v Tokiu

Poostrena borba za rumunski petrolej

Angleški in francoski protesti v Bukarešti zaradi novega petrolejskega režima — Prizadevanja Nemčije za povečanje izvoza iz Rumunije

London, 24. jan. j. (Reuter). Kakor poročajo iz merodajnih krogov, bo angleška vlada napravila v Bukarešti pri rumunski vladi demaršo glede oskrbovanja Nemčije z rumunskim petrolejem ter na splošno zaradi nove rumunske kontrole nad proizvodnjo in prodajo petroleja, ki jo je rumunska vlada izvršila zadnje dni.

V dobro informiranih krogih trdijo, da je Anglija že delj časa nameravala postaviti rumunski vladi neka vprašanja, tičoč se trgovinskih zvez med Nemčijo in Rumunijo, zlasti pa glede pošiljanja rumunskega petroleja v Nemčijo. Isti krogi trdijo, da se je ves ta kompleks vprašanih že temeljito proučil na skupnih sestankih med angleškimi in francoskimi izvedenci.

Angleška vlada bi najbrže že takoj po uvedbi petrolejske kontrole v Rumuniji zahtevala pojasnila v Bukarešti, toda najprej je bilo treba, kar je bilo precej težavno, ugotoviti, ali so bile velike količine petroleja, ki jih je Rumunija zadnji čas dirala v Nemčijo, predvidene v zadevnem seznamu rumunsko-nemške trgovinske pogodbe, ali pa je Rumunija Nemčiji preko pogodbe ustregla s temi dobavami petroleja. Glede na velike težave, ki v tem času ovirajo izvoz rumunskega petroleja v Nemčijo, trdijo v angleških krogih, da je Rumunija prostovoljno dovolila izredne kontingente petroleja Nemčiji daleč nad količino, ki jo določa trgovinska pogodba.

V londonskih političnih krogih kažejo nezadovoljstvo nad tem ravnanjem Rumunije, vendar pa na drugi strani priznavajo upravičenost rumunskega poverja, ki se neprestano ponavlja, češ da Anglija k temu je premo rumunskega blaga in s tem Rumuniji ne daje v roke zadosti močnih sredstev, s katerimi bi se lahko zoperstavila nemškemu pritisku, ki posebno zadnji čas postaja od dneva do dneva močnejši.

V diplomatskih krogih so mnenja, da se bo z vprašanji, ki jih bo angleška vlada stavila v Bukarešti, dokajno poašnilo kaj prav za prav Rumunija namerava s svojo petrolejsko kontrolo in kakšno je njeno stališče do zahtev nemškega gospodarstva.

London, 24. jan. s. (Reuter). Angleška vlada se je pri rumunski vladi informirala

la o načinu organizacije uprave petrolejskih virelov v Rumuniji. Baje bi morale vse petrolejske družbe v Rumuniji po novi ureditvi prevzeti nase enake deleže izvoza petroleja z Rumunije v Nemčijo. Angleška vlada je na stvari v toliko zainteresirana, ker je v nekaterih rumunskih petrolejskih družbah interesiran angleški kapital. Angliji je na tem, da ne stori rumunska vlada ničesar, kar bi povzročilo, da Rumunija ne bi mogla izpolniti svojih obveznosti iz trgovinskih pogodb z Anglijo in Francijo. Kakor poroča »Associated Press« je silne korake v Bukarešti podzela tudi francoska vlada.

Kamen spotike:

»petrolejski urad«

London, 24. jan. j. (Reuter). Londonska podružnica rumunske službene poročevalske agencije Rador obavlja v zvezi z vsakovrstnimi vestmi, ki krožijo glede namerov uvedbe petrolejske kontrole v Rumuniji, naslednji službeni komunikacije:

Glede na dejstvo, da tvori eksport rumunskega petroleja in njega derivatov 62 odstotkov celotnega rumunskega izvoza, je bilo potrebno ustanoviti centralno organizacijo, katere cilj je koordinacija produkcije rumunskega petroleja z domačo potrošnjo ter z izvozom v tuje države. »Petrolejski urad«, ki je bil ustanovljen z zakonom od 15. januarja, je dobil pravice nadzorstva nad organizacijo petrolejskih polj. Problem rumunskega petroleja ter ustanovitve posebnega petrolejskega urada tvori samo del generalnega gospodarskega načrta, ki ga je izdelala rumunska vlada v svrhu organizacije, razširjenja in koordinacije svoje celokupne narodne gospodarske proizvodnje. V kratkem bodo ustanovljeni v tem okviru novi slični uradi, ki jim bo poverjena koordinacija rudarske in metalurške industrije. Vsi ti ukrepi, ki jih je podzela rumunska vlada, so bili diktirani z željo po notranjih potrebah Rumunije in je zaradi tega brezpredmetno vsakršno vznemirjenje v inozemstvu.

kazale v praktičnem izvajanju nemško-rumunske trgovinske pogodbe. Pogodba je bila sklenjena šele pretekli mesec. Že takrat so se pojavili težavni problemi, ki so bili zaradi pospešenja dela tedaj odloženi, katerih rešitev pa je zdaj postala zelo nujna. V prvi vrsti gre za to, da se statuirna tolmačenje petrolejskih klavzul v zadnji nemško-rumunski trgovinski pogodbi, glede katerega je nastalo med nemškimi in rumunskimi eksperti nesoglasje. Nemčija zahteva, da bi morala Rumunija vsak mesec izvažati v Nemčijo maksimalne količine petroleja, ki ga predvideva trgovinski dogovor, kar pa je naletelo na ovire, ker so se temu protivile petrolejske družbe, v katerih je udeležben tudi angleški in francoski kapital.

Odgovor petrolejskih družb

Pariz, 24. jan. j. (Havas). V svojem glasilu »Populaire« razpravlja bivši francoski finančni minister Leon Blum o ozadju se-

danjega nemškega pritiska na Rumunijo in prvi med drugim:

»Angleški listi so zabeležili nove rumunske dekrete, ki spravljajo pod vladno kontrolo celotno proizvodnjo rumunskega petroleja in jekla. Po teh dekretih ima rumunska država pravico zaseči celotno proizvodnjo petroleja in jekla in jo razdeliti med petrolejske družbe, ki imajo koncesije, in navzile morebitnim drugim pogodbam. Ta dekret omogoča rumunski vladi zlomiti odpor dotičnih petrolejskih družb, ki jih vodi francoski, angleški, belgijski in ameriški kapital in ki so se doslej upirale dobavljati svoj petrolej Nemčiji, oziroma so svojo produkcijo vsaj prvenstveno prodajali Angliji in Franciji. V bodoče bo rumunska vlada tem petrolejskim družbam lahko ukazala prodajo petroleja Nemčiji. Ni potreba poudarjati, da je Rumunija lahko storila take ukrepe samo na nemški pritisk.«

Direktna železniška zveza Nemčije z Rumunijo

Vesti o odstopu vzhodne Galicije Nemcem so se zrefurcirale na začasno prepustitev železnice, ki veže Nemčijo z Rumunijo preko sovjetskega ozemlja

Rim, 24. jan. o Po informacijah londonskih, budimpeških in bukareških dopisnikov italijanskih listov, po katerih naj bi Sovjetska Rusija odstopila del Galicije v Nemčiji, niso točne. Pač pa je bila sklenjena med nemško in rusko železniško upravno konvencijo, po kateri se je sovjetski komisarjat za železniški promet zavezal, da odstopi oni del železnice v Galiciji, ki veže Nemčijo in Rumunijo, začasno pod neposredno kontrolo nemške železniške uprave. S tem bo Nemčiji omogočeno prevažati petrolej s področja pri Drohobici, kjer so bili petrolejski vrelci izročeni takoj po sovjetski okupaciji v nemško eksploatacijo. Razen tega bo Nemčija mogla neovirano vzdrževati direktno železniški promet z Rumunijo, ker bo v svoji reži uredila potrebne železniške priključke na rumunsko železnico.

V omenjeni konvenciji je tudi določba, po kateri bodo železniške rone na ozemlju, okupiranem po Sovjetski Rusiji v pasu pri Lvovu obdržale normalni evropski tir ter se ne bodo preuredile na širši ruski tir. Na ta način se bodo lahko na tej progi uporabljali nemški in rumunski vagoni in se bo promet med Lvovom ter rumunskimi mesti izvrševal brez prekladanja. Pričakujejo, da bo Nemčija še pozimi vzpostavila direktno železniško zvezo z Rumunijo, tako da bo mogla tudi v času ko bo Dunav še zamrznjen, uvoziti preko Galicije znatne količine petroleja in žita.

Ponovni berlinski demantiji

Berlin, 24. jan. br. DNE je danes ponovno demantiral vesti, po katerih naj bi bilo 150 nemških transportnih in drugih strokovnjakov poslano v Rusijo, da bi reorganizirali železniški promet in industrijo produkcije v Rusiji. Prav tako so neločne vesti po katerih naj bi bile nemške čete okupirale petrolejske področje v Zavadni Ukrajini, ki naj bi ga bila Sovjetska Rusija odstopila Nemčiji kot kompenzacijo za omejeno tehniško pomoč.

Nemška zagotovila Italiji

Karkoli bi Nemčija ali Rusija ukrenila na jugovzhodu, v ničemer ne bodo prizadeti italijanski interesi — Berlinski odgovor na rimska vprašanja

Pariz, 24. jan. br. Današnji pariški listi objavljajo zanimive informacije, po katerih je imel nemški zunanji minister Ribbentrop včeraj daljši telefonski razgovor z italijanskim zunanjim ministrom Ciano. Nemški zunanji minister je svojemu tovarišu v Rimu zagotovil, da bo integralnost Madžarske v vsakem primeru spoštovana. Nemčija pa ne more zadržati Sovjetske Rusije, da si ne bo s silo vzela Besarabije, če je ne bo mogla doseči z diplomatsko akcijo.

Hitler in Ribbentrop sta poleg tega poslala v Rim posebno spomenico o akciji v jugovzhodni Evropi. V spomenici sta zagovila

italijanski vladi, da bo ostala Nemčija tudi v bodoče lojalna zaveznica Italije. Tudi sovjetska vlada bo upoštevala italijanske interese v Podunavju in na Balkanu. Utrpi, ki bodo eventualno na tem področju izdani, ne bodo v nobenem primeru naperjeni proti italijanskim interesom. Polet tega pa je Nemčija pripravljena dati Italiji garancije za njene interese tudi nasproti Sovjetski Rusiji.

Kar pa se tiče nemške akcije v severozahodni Evropi, posebno proti Nizozemski in Belgiji, pravi spomenica, da je bila Nemčija k temu prisiljena, da paralizira angleške akcije.

Nove Chamberlainove izjave

Odnosaji z Rusijo — Jamstva Belgiji — Stiki z Italijo
Anglija priznava le Čangkaikšovo vlado

London, 24. jan. s. (Reuter). Ministrski predsednik Chamberlain je danes v spodnji zbornici odgovoril na več interpelacij. Na vprašanje, če namerava vlada zaradi napada na Finsko prekiniti diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo, je odgovoril Chamberlain, da zahteva to vprašanje najskrbnejše proučitev z vseh vidikov.

Glede angleške garancije Belgiji je odgovoril ministrski predsednik, da je Anglija že z locarnsko pogodbo leta 1925. prevzela obveznost, da prisloži Belgiji v primeru napada takoj na pomoč. To zagotovilo je bilo Belgiji večkrat ponovljeno, zadnjič v posebnem sporočilu angleškega poslanika belgijskemu kralju 22. avgusta preteklega leta. To zagotovilo je nedavno omenil tudi general Gort. Chamberlain je še pripomnil, da je parlament lahko pomirjen, da bo Anglija svoje obveznosti takoj izpolnila, če pride do napada na Belgijo.

Na drugo vprašanje je sporočil ministrski predsednik Chamberlain, da sta angleška in italijanska vlada nedavno izmenjali vojaške informacije o položaju v Sredozemlju in na bližnjem Vzhodu. To se je zgodilo na podlagi pogodb iz leta 1938, ki predvideva izmenjavo takih informacij v

januarju vsakega leta. Nadalje je sporočil Chamberlain, da je angleška vlada v začetku preteklega leta stavila italijanski vladi gotove predloge glede teritorialne revizije med italijanskimi vzhodno-afriškimi kolonijami in angleškim ozemljem v Vzhodni Afriki. V avgustu preteklega leta je italijanska vlada na to ponudbo odgovorila, da je ne more sprejeti. Vprašanje zahteva nadaljnje proučitev.

Na vprašanje o položaju na Kitajskem v zvezi z akcijo Vangčingveja je izjavil Chamberlain, da je na Kitajskem edina vlada, ki je priznana od angleške vlade, nacionalni obrambni svet pod predsedstvom maršala Čangkaikša.

Na vprašanje nekoga poslanca je odgovorila vlada, da so dobili angleški mornarji posebne instrukcije, da v bodoče preprečijo po možnosti potapljanje nemških ladij s strani njihovih lastnih posadk.

Amsterdam, 24. jan. br. V zvezi z vojnimi akcijami, za katero je izvedela javnost ob priliki aretacije nemškega novinarja Maya, poročajo današnji listi, da je bilo aretiranih še več ljudi, med njimi tudi neki nizozemski državljani.

Nemški pritisk je samo gospodarskega značaja

Francoske sodbe o nemško-rumunskih odnošajih — Nemčija ne misli na kako vojaško akcijo proti Rumuniji, temveč hoče le čim več petroleja in surovin

Pariz, 24. jan. j. (Havas). Glede naraščajočega pritiska, ki ga izvaja Nemčija na Rumunijo, hoteč čim bolj povečati uvoz rumunskega petroleja in poljedelskih proizvodov iz Rumunije v Nemčijo, trdijo v dobro poučenih francoskih krogih, da rumunski kralj Karol doslej ni pristal na nemške zahteve. Isti krogi zatrjujejo, da si je nemški gospodarski ekspert dr. Clodius že pri vseh svojih dosedanjih obiskih v Bukarešti prizadeval čim bolj povečati rumunski izvoz v Nemčijo in da so s temi nemškimi prizadevanji v najtesnejši zvezi novi ukrepi, ki jih je izdala rumunska vlada v svoji petrolejski industriji. S temi ukrepi hoče rumunska vlada, kakor trdijo v francoskih krogih, zlomiti neodvisnost francoskih in angleških petrolejskih družb, ki so udeležene pri proizvodnji rumunskega petroleja.

Na drugi strani sodijo francoski diplomatski krogi, da je Nemčija poslala svoje čete v sovjetski del Galicije, ne iz kakšnega agresivnega namena, marveč samo za varstvo železniške proge med Rumunijo in Nemčijo, in sicer na tistem delu, kjer teče ta železniška proga preko ozemlja nekdanje Poljske, ki je sedaj zasedeno od sovjeto. Mislijo pa, da je namen tega nemškega ukrepa tudi ta, da se izvaja na Rumunijo pritisk v podporo nemških gospodarskih zahtev.

V poučenih francoskih krogih opozarjajo v zvezi z nemškim prizadevanjem, po oskrbi z rumunskim blagom na težkoče, ki ovirajo večji razmah izvoza. V prvi vrsti so tu težave pri transportu po železnici in za eksport petroleja posebno še pomanjkanje vagonovskih cistern. Odkar so bile v vzhodno Galicijo poslane nemške čete, krožijo po Nemčiji vsakovrstne vesti o pravem namenu tega ukrepa nemške vlade in jasno je, da so take vesti vzbudile v Bukarešti precejšnje vznemirjenje. Po mnenju fran-

coskih diplomatskih krogov pa Nemčija v sedanjem času nikakor ne more imeti interesa na kak vojaški akciji proti Rumuniji, marveč je njena želja edinota ta, da si z dobrinami, ki jih ji lahko nudi Rumunija, čim bolj utrdi svoj gospodarski položaj.

Angleške grožnje

London, 24. jan. z. Za poročila, po katerih bi bile nemške čete zasedle južno vzhodno Galicijo in prevzele tamošnje petrolejske vrelce, še ni zanesljivih potrdil. Pač pa smatrago v Londonu za verjetno, da bodo Nemci kar najbolj sodelovali pri izkoriščanju vzhodnogaliških petrolejskih virelov. Izgleda pa tudi, da se je Nemcem posrečilo dobiti od Rumunije mnogo več petroleja kakor pa je bilo prvotno določeno. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« gre zaradi tega tako daleč, da smatra glede na to položaj Rumunije za zelo resen. »Manchester Guardian« grozi, da bodo zavezniški prisiljeni odreči Rumuniji svoje jamstvo ter ji skratiti tudi sleherni gospodarski in finančni podpora, če bo še nadalje tako očitno podpirala Nemčijo. OvqsaG z.g.z. Jee—15 enizx umihwy bfsk

Pogajanja v Bukarešti

Bukarešta, 24. jan. j. (Havas). Danes je bil v rumunskem poljedelskem ministristvu vodja nemške gospodarske delegacije v Rumuniji dr. Clodius, ki se je z merodajnimi rumunskimi osebam razgovarjal o ustanovitvi družbe za pospeševanje produkcije oljnatih plodov v Rumuniji. V rumunskih gospodarskih krogih zatrjujejo, da bo ta družba v kratkem ustanovljena.

Dr. Clodius je prišel v Bukarešto že 19. januarja in trdijo v dobro informiranih krogih, da ima sedanjí njegov poset namen, odstraniti razne težave, ki so se po-

sedaj kaj radi sklenili kompromis, ki bi jim omogočil likvidirati podjetje na Kitajskem, ker jim traja pač že mnogo predolge.

V zvezi s tem so zelo zanimive tudi vesti o pripravljajočem se sporazumu s Sovjetsko unijo. Zdi se, da smatrajo v Tokiu za najbolj važno, da dosežejo pomiritev z Moskvo. Odkod in iz kakih nagibov izvira to želje, ni tako težko presoditi. Kljub izdatnemu izboljšanju odnošev podpira namreč Moskva še vedno Čangkaikša in ga zalaga z orožjem. Kar je do sedaj Japonska pozitivnega dosegla, je samo podaljšanje pogodb glede japonskega ribištva v ruskih vodah za eno leto. Nova tokijska vlada naglašja, da ji je posebno na tem, da še nadalje izboljša razmerje do

Sovjetske unije. V Tokiu smatrajo tedaj to stran za posebno važno, kar vzbuja zlasti v Čunkingu veliko pozornost.

Nova vlada admiralja Jonaja je bila sprejeta kot izraz prizadevanja, da se doseže zopet boljše razmerje do zapadnoevropskih držav. Da bo kazala tako razpoloženje nova vlada v dobi, ko gre za ureditev bodočih gospodarskih odnošajev z Ameriko, je samo po sebi umljivo. Toda da svojo namero zares doseže, bo treba najbrže še nekaj več. Chamberlain v svojem zadnjem tedenskem poročilu ni pozabil omeniti, da odnošaji do Japonske še vedno niso zadovoljivo urejeni. Tudi v tem pogledu čakajo novo Jonajevo vlado velike naloge.

zgoraj primorju bo temperatura padla, dočim v ostalih krajih ne bo v tem pogledu znatnejše spremembe.

Zima 1895 je bila kakor letošnja

Debela plast snega se je včeraj še povečala — Prva smrtna žrtev plazu

Ljubljana, 24. januarja Vse kaže da zima s svojimi snežnimi blagovinom še ni presegla vrhunce. Ljudje se spominjajo da je bila zima pred petdesetimi leti 1895 močno podobna letu 1939 in čeprav so se ptičji rodovi zadnja leta precej razredili, opažajo na deželi tudi letos velike jate ptičev ki so se z mrzlega severa preselile k nam kakor so tudi v zimi pred enim ugodnim letom v trumah prišle v naš kraj. Na osnovi teh opazovanj ugotovljajo ljudje vse mogoče reči, in ko smo se vsi pod vtisom velike potresne katastrofe v Turčiji se drami v ljudih bojazni da utegnemo tudi sami doživeti še kakšno presenečenje ki jih bog ne da. Vremenska opazovalnica na letališču pri Devici Marji v Polju je davi namerila 68 cm snega, a bela plast še vzdržava rase, ker z matnimi presledki sneži neč in dan. Živo srebro je na ljubljanskem polju kazalo davi — 7,5 ob 14 pa — 5,2.

Vlaki imajo zamude brez konca in kraja. Najbolj se je zakasnil opoldanski tržaški brzec ki so ga snežni zameti na No tranškem tostran in onostran meje tako zadržali, da je prišel 200 minut pozno. Huda nesreča se je primerila potniškemu vlaku v bežinskih kotu, ki je na poti med Monjem in Bežinsko Belo običajno v 3 m globokem snegu da so ga delavci šele po nekaj urah izkopali iz zagate.

Velike nepravilne dela snega tudi cestnemu prometu in velike zažre prežvečajo zlato v Ljubljani sami kjer so ceste tako na pitko zorene, da se avtomobili z največjo težavo pomikajo dalje, ob tretjinih pa je toliko nasutega snega, da se pešci s težavo izogibljajo nečim. Najbolj bridko se to običajno v bližini sol in večjih industrijskih podjetij, ki katerim ob določenih jutrnih urah hitijo trume dijakov in delavcev. Če bi bil na naslov nekaterih hišnih gospodarjev upravičen odtok, da slabo metajo pred lastnim pragom, pa bi bilo treba ta odtok še neč napeti na naslov mestne občine in nekaterih drugih javnih korporacij, ki imajo v posesti velika poslopja in obsežna zemljišča v mestu in na periferiji, pa so za čuda ravnodušne do neveljavne prebivalstva ki tone v snegu mimo njihove lastnine. Mestna občina je davi najela sto novih delavcev za čiščenje cest, a vse kaže da je število še zmerom premajhno.

Proti večeru je začela nastopati odjuga. Debele plasti snega so se jele poagoma sedati in začelo je curjati s streh.

Snežni zameti v loškem srezu

Škofja Loka, 24. januarja V četrti dan gre, ko se z malenkostnimi presledki neprestano in v gostih kosmičih vsiljuje izpod neba. Imamo zimo, ki je že leta ne pomnilno in snega, ki dosega celo v dolinah skoraj višino metra.

Trda zima je povzročila velikanske težave v prometu. Avtomobili v Selšico in Poljansko dolino, ki so v ponedeljek kljub nastajajočim zaporkam še vzdrževali promet, so naleteli včeraj na skoraj nepremostljive ovire. Vozili so z velikimi zamudami, deloma jih celo ni bilo. Na strmini nastajajo snežni zameti, ki niso samo ovira prometu, marveč so tudi zelo nevarni. Že včeraj so si morali avtomobilisti krčiti pot preko plazov, zlasti v Soteski pod Ljubljano, kjer so stonili v skrajni izpostavljenosti. Na večini običajno. Od Trbiča v Poljansko dolino do Zivov, kakor iz Zelenih plovov naprej do Zelenega jezera in Sorice ter do doline meje je mogoča le zračna vožnja s sanmi. Brezovčino naprave so zaprle, če v rudi, neč na omrežje drevje pod silnim snegom. Vozovi so se napolnili umaknili snegom. S sanmi vozijo otroci v šolo, drugi potniki na smučeh, deca z gorila šole (preko 100) na snegu ni v šolo. Mrza ni, le plazovi in zameti so nevarni.

Smrt dvajsetletnega ljubljana pod plazom

Škofja Loka, 24. januarja Pretrpetljiva smrt je zadela 12-letnega Urbana Božnarja ob Sv. Andreja v Polhograjskih dolomih. Običaj je pod plazom. Gospodar Janez Božnar je hotel včeraj zjutraj ob 9 v Škofjo Loko, da prinese ženi zdravila. S seboj je vzel 12-letnega sina Urbana, ki običajno višji oddelček gorske šole v Škofjo Loko. S preprostim plугоm sta si za silo sproti nameravala daz. Sin je vlek za vrvo, oče je potiskal zadaj. Nedač od doma, na kraju, ki mu pravijo domačini »Pasia vasa«, je prišlo do nesreče. Svet je tam izredno strm, pada skoraj kakor streha. Ko sta prišla oče in sin

do tega nevarnega mesta, se je odtrgal plaz, ki je oba zajel in zagrnil in sta z bliskovito naglico drvela nizdol, kakih 200 m globoko.

Oče Božnar, krepak mož, se je lovil za veje. To pa ne bilo pomagalo, da ni sneg sedel več ali manj suh. Le tako je Janez Božnarju uspelo, da se je izmotal iz snežnega oblaja. Toda sine ni bilo nikjer. Obupan in izčrpan je oče odhitel nazvgor in k sosedom prosil pomoči. Ob 10 dopoldne so šli ljudje na delo. Ves dan so kopali, kidali sneg in iskali nesrečnega otroka. Zaman. Nekateri so šli obvestiti Škofjo Loko. Okrog 18. ure je prišel oče Božnar v pisarno zminke občine globoko potrt, ves skrušen. S pretresljivimi besedami je opisal nesrečo. Bila je že trdna noč, ko so ljudje še vedno iskali fanta. Posebna odprava moških z lučmi in lopati v spremstvu orožnikov je hitela ponoči iz Pučala k Sv. Andreju. Rečevali so imeli naporno in nevarno nalogo, kajti tudi sami bi bili lahko potegnjeni v plazove. Delali so vso noč. S klicem in neprestanim kopanjem so skušali priti na pravo sled. Že so mislili, da bo delo brezuspešno, ko je naletel puštalski posestnik Štefan Pustavrh na nekaj temnega. Dva metra pod snegom je ležal mali Urban. Vznak mrtev. Ura je bila 3 zjutraj.

Mrljica so dvignili in ganljivo sprevod se je pomikal proti Božnarjevemu domu v hribe. Nesrečnega fantička so položili na mrtvaški oder od koder bo pogreb na škofojloško pokopališče. Zalostna novica je globoko presunila ljudi daleč naokoli. Pri Božnarjevih imajo še pet otrok. Urban pa je bil posebno pridni.

V Mariboru se vrača promet polagoma v red

Maribor, 24. januarja. Tudi danes je zdaj pa zdaj še naletaval sneg. Po opažanjih tenzenske meteorološke postaje je višina snega v ravnini 46 cm. Današnja jutranja minimalna temperatura je bila — 7,5. Količina padavin od raztopljenega snega 2,4 mm. Za mariborski okoliš napoveduje tenzenska postaja pretežno oblačno in nekoliko vetrovno vreme. V splošnem se obeta izboljšanje vremena.

V središču mesta se je danes razvijal promet nemoten. Četudi nekoliko zamudno. Mestna občina je najela brezposelne delavce, da so kidali sneg na važnih cestnih križiščih. Potrebno bi bilo, da bi sprajali sneg tako dolgo, da ga ne bi več videti, vsaj ne v središču mesta. Če bi se ponavljala tradicija zadnjih let, se bi lahko pripetilo, da bo sneg na mariborskih ulicah tja do maja in junija. Avtobusni promet v mestu in tudi na podeželskih progah je normalen. Četudi je na nekaterih podeželskih progah zvezan z manjšimi zamudami. Pač pa prihajajo vlaki še zmerom z zamudami. Današnji juturni brz vlak ki prihaja v Maribor navadno ob treh zjutraj, je prišel šele ob sedmih. Z manjšimi zamudami so prispeli vlaki iz notranjosti države. Dopoldanski potniški vlak iz Ljubljane je imel razmeroma majhno zamudo 27 minut. Tudi nemški dopoldanski potniški vlak ki je imel v predvečeršnjim 182 minut zamude je prišel danes v Maribor z razmeroma majhno zamudo 20 minut.

Nepravilne na Gorenjskem

Radovljica, 24. januarja. Marsikdo na Gorenjskem si je oddahnil, ko se je živo srebro v toplemru spet približalo ničli. Toda prišlo je novo morda še hušje zlo. Pri — 8 stopnjah je pričelo snežiti po vsem Gorenjskem. Izpostavljeni nalahno čim bolj pa se je živo srebro približalo ničli, tem bolj so se zgrševali snežinke. Snežilo je v ponedeljek ves dan in vso noč posebno močno pa v torek zjutraj in nato tudi še čez dan. V nekaterih krajih Gorenjske je zdaj smrtna dežja debela 80 cm. Promet na glavni cesti je otežčen, več stranskih cest pa je popolnoma zametena in odrezanih od večjih središč. Nihče neče prvi na cesto in zato leži na večini stranskih cest nepretrgoma celina. V mnogih od sol odloženih krajih ostaja mladina doma. Če bo nadalje snežilo, otroci sploh ne bodo mogli v šolo. Hudo so prizadeji kraji, kjer je zmanjkalo vode in to morajo dovažati od daleč, po slabih težko prehodnih krajih.

Nepravila se vrsti za nepravilo. Tovarniški delavci ki imajo na Jesenicah manjšo posredstvo je skušal odpreti vodovod. Z ogledom je ogreval cevi. Ko pa je zjutraj stopil v hlev, ki je blizu vodovoda, je na-

šel obe svoji kravi mrtvi. Jasno, zadušil ju je plin, ki ga je povzročalo ogije.

V prirodi hudo trpe ptičji in divjad. Medtem ko je živalstvo prejšnja leta kljub hudemu mrazu preživelo kar dobro, ga zdaj visoki sneg ovira pri iskanju hrane. Ptice se bolj in bolj približujejo domovom. V Mavdicah so se lačne jerebice pojavile na cesti med hišami. Kako je s srnjadjo, zaenkrat še ni mogoče določiti. Povedati, Gotovo se ji godi zelo slabo in je treba, da ji lovci prinesejo krme ter ji napravijo gozdi skozi debeli sneg. Da je tudi v drugih krajih, krajih slabo pač govori dejstvo da je pretekli teden prišlo v naše kraje mnogo divjih rac. Ne drže pa se v Savi, marveč posedajo po modviratih prekoprinah na travnikih. Ker se polagoma sneži, je nevarnost, da bodo zajci dosegli vrhove mladega sadnega drevja in ga ogolodali.

Skoraj meter snega v Prekmurju

Murska Sobota, 24. januarja. V noči na torek je v Prekmurju zapadlo spet nad 40 cm novega snega, tako da je snežna plast debela ponekod nad trideset metra. Toliko snega že ni bilo v Prekmurju od leta 1929. V Murski Soboti je zastal ves promet dokler niso snega po ulicah zorali. Vlak je imel zjutraj dve uri zamude, ker se je moral boriti z veliko množino snega, ki je napolnil preseke, skozi katere si je lokomotiva komaj prebila pot. V obmejnih Velikih Dolencih otroci dva dni niso mogli v šolo, ker so bila vsa pota zametana, v torek pa je bilo otrokom tudi v nekaterih vaseh na Goriškem nemogoče priti do šole.

Izobilje snega pa je v Prekmurju razgibalo smučarski sport. Pridateli belega sporta so morali dočakati božiti na Pohorju in drugem iskati snega, zdaj pa ga imajo dovolj doma. Na Goriškem so prav dobro smučali. Načrtovana smučišča so okrog Sv. Sebežana, 12 km severno od Murske Sobotice. Smučarji se po navadi peljejo s novoimskim vlakom proti Hodoču do Pucencev ali do Vaneč in se potem zvečer vračajo v Mursko Sobotu. Tudi hutomerni skok okolica pritegne nase del smučarjev s sobotne strani.

Sneg gleda skozi okna

Poljane, 24. januarja. Že dosedanj sneg in mraz sta zelo ovirala promet, posebno na odprtih krajih, kjer so bili močni zameti. Novi sneg pa je zmedo v prometu še povečal. Snega je v noči na torek ponekod nametalo toliko da je podredal v hišo skozi okna in da so vrata komaj odpirali. Zjutraj se je zmeraj medlo in so bile stopinje redkih ki so se unali na plan, sproti zabrisane. Moral si gaziti po cellem. Otroci niso mogli v šolo in so razvedri ostali prazni.

Izostal je avtobus Ptuj-Makole. Poljane ki zaradi velikih zametov ni mogel spetati. Izostali so peki mekarji ali pa prihajali z velikimi zamudami. Z dvournimi zamudami so prihajali v Poljane vlaki z ljubljanske strani, manjše zamude na so imeli tudi vlaki z mariborske strani. Zme s tako dolgotrajnim mrazom in zdaj se z obilnim snegom ne pomni najstarejši ljudje. Res je bila huda tudi leta 1929, toda ne tako dolgotrajna. Zato letos tudi onim ki so se sicer precej založili kuriva pri manjkuje. Zjutraj na cestah ni videti ljudi. Kdor nima nihčih opravkov, ne gre iz hiše. Šele nepopolno, ko so potegnili iz Makole do Poljan, plus je bilo nekoliko boljše. Po gratih in holmih raztresene hiše so v velikih zametih. V nevarnosti je uboga žival, ki prebeha v slabo oprejenih hlevih. Ovirana je v obratu tudi tukajnja električna centrala.

Brezsrčnost divjih lovcev

Hudo zimo izkoriščajo razni brezsrčneži. V debelem snegu, v katerem se divjad težko giblje sledijo lačnim in premrzlim živalim. Streljajo na vsako razdaljo, o posledicah pa naj govori naslednji primer. Ki se je zgodil te dni v notranjskih gozdovih v bližini Pokošja, kjer je krivostvo posebno razširjeno.

Voznik ki so vozili les iz Pavnika, so zagledali v visokem snegu mogočnega telara. Fustli je vozilke da so se mu približali na kakih 20 korakov. Ko so vozilke videli da je jelen nameren so zavleli sporedni lovskemu permiku. Ker je zdaj zabranjeno streljati jelene, je paznik telefoniral vnaprejšnjemu zakumku lova v Ljubljani, kaj naj stori. Zakupnik lova je naročil lovca, naj reši jelena trpljenja. Lo-

vec se je nato približal jelenu na nekaj korakov in ga podri z dobro pomerjenim strelom. Ko si je natančneje ogledal velikega deseteraka z močnim rogovjem, je videl, da ima jelen nogo raztrgano od sklopice. Po močno zatekli nogi se je dalo sklopiti, da je jelen že nekaj časa trpel. Oistreli so ga najbrž prav isti lovski tatovi ki so pred leti tako hudo lovili po notranjskih gozdovih. V izživane lovcev so takrat v Begunjah postavili smrčco, na katero so obesili nožice mladih smr.

Težke črne srnjadi izkoriščajo seveda tudi divji lovci na Gorenjskem. Kakor se čuje, so v enem lovšču pomorili v letošnji zimi okoli 15 komačev srnjadi, po večini sin in mladičev. Ker je bil čez dan paznik v lovšču, so odhajali na strelske pohode pčnci in lovili pri mesečini. Takih pohodov se je udeleževalo več meščanov. Eni so gonili, drugi pa streljali. Kljub jasnim sčcem jih lovski paznik ni izsledil. Morda bo to uspelo novemu pazniku.

Volčki na železniški postaji

Senta, 24. januarja. Huda zima privablja v južnih krajih volkove iz gozdov in gora, da iščejo hrane po selših. Te dni sta se čva sestradana volkova pripelja prav na železniško postajo v Nadrišanu pri Senti. Prvi ju je opazil domači kmetik, ki je pravkar stopil iz kolodvorskega posloja. Obvestil je načelnika postaje, ki je nato z revolverjem stopil neljubima gostoma nasproti. S prvim strelom je enega izmed volkov ubil drugi pa je pobegnil. Melo stran od postaje je volk naletel na skupino delavcev, ki je šla po cesti. Može so se namah razbežali eden izmed njih pa je bil dovolj pogumen, da je z navačno lesenno lopato za kidanje snega stopl proti njemu. S prvim udarcem je v resnici volka pobil na tla, a lopata se mu je zlomila in zver je plesnila vanj. S koncem, ki mu je ostal v rokah, se je mož otresel ostrozobega napadalca, a prinesel so mu morali sekir, da ga je do konca pobil.

53 vagonov čebule pod snegom

Mostar, 24. januarja. Hercegovina, ki spada med najbolj siromasne pokrajine Jugoslavije, bo zaradi hude zime in visokega snega utrpela največjo škodo. Po vaseh v mostarski okolici so imeli kmetje na podstrešjih svojih hiš spravljene velike zalozbe čebule. Ki predstavlja glavni izvozni artikel dežele. Buria, ki je izmenada zavhrala nad pokrajino je s snegom zametla primitivno grajena podstrešja in s snegom zasula kakšnih 50 vagonov tega za siromasnega hercegovskega kmeta dragocenera blaga.

Povođenj v Sarajevu

Sarajevo, 24. januarja. Že včeraj smo poročali, da se v Bosni in na Jadrano izmenada nastopilo močno južno vieme. V Sarajevu se je sneg na ulicah začel nagle topiti in zlasti na periferiji je nastala cela povodenj da je voda zalila mnoge pritličnih in suterenskih stanovanj. Odtokni kanali so namreč deloma zatrpani s snegom, deloma pa zale-

V dveh dneh sta umrli najstarejši Krčanki

Krško, 24. januarja. V ponedeljek je umrla v starosti 92 let Ivanka Zesserjeva vdova po trgovcu v Krškem. Doma iz Ljubljane kjer je bil njen oče Franci uradnik, se je priženila v Krško, kjer je ostala do smrti. Že kot 9-letni deklici ji je umrla mati, ko ji je bilo 18 let pa še oče. Medtem ko sta brat in sestra posecala šole, se je ona učila za šiviljo, pozneje pa je bila 12 let za vzgojiteljico pri Luckmanu v Ljubljani, dokler se

Levo ga. Zesserjeva, desno ga. Schenerjeva

ni poročila. Zakonska pa ni dolgo uživala, ker ji je mož že po petih letih umrl. Odtlej je bila pri sorodnikih na preužitku vse do svoje smrti. Vse življenje je bila samo enkrat bolna in to pred dvema letoma ko se je prehladila na poti v Gradec, ko je obiskala svojo sestro. Pretekli petek

SCHICHTOV RADION

nere sam!

Pri kuhanju v raztopini Radiona opravijo milijoni kisikovih mehurčkov vse delo pranja perila. Strujajo skupaj z milnico skozi perilo, odpravijo vso nesnago in perilo je tako belo da se kar svetli.

RADION BELINA!

deneli, da se voda ni mogla sprosti odtokati. Pa tudi vse ulice v središču mesta so bile včeraj pod vodo, ker so na cestah cele gore snega in se mestna občina ni o pravem času potrudila, da ga očisti in odstrani.

Včeraj ponoči je izmenada pričelo deževati in jug je dvignil temperaturo na 7 stopinj nad ničlo. Zaradi naglega vremenskega prevrata so se začeli nad progo Sarajeva—Mostar—Dubrovnik trgati plazovi, ki so zastavili vse železniški promet. Beograjskemu potniškemu vlaku se je med postajama Benja Stijena in Hercevnica pripetila huda nesreča. Zaradi neprestanih plazov se je moral vlak ustaviti sredi proga tedaj pa je pridrela s hrba nova snežna lavina pomešana s skalami ter z vso silo udarila v voz poštne ambulante in ga skoraj povsem strla. V vozu se je nahajal uračnik Ivan Dejak, ki se je po naključju rešil samo zato, ker se je v trenutku ko je plaz udaril v vagon, nahajal v kotu, ki je na srečo ostal cel.

Do velikih poplav je prišlo tudi na liški prog, tako da včeraj noben zagrebški vlak ni mogel doseči šbenka. Velike zmede so smežni zameti povzročili na progah v Hrvatskem Zagorju, zlasti med postajama Novi Marof in Varaždinške Toplice. Vs vlaki na teh progah imajo velike zamude.

pa ji je v sobi spodrsnilo in je kar na hitro umrla. Pokojnica je bila po vsej okolici zelo priljubljena in spoštovana. Danes so jo pokopali v velikem spremstvu sorodnikov, prijateljev in znancev.

Komaj dan nato je umrla »Jutrova« obdarjenka gospa Marija Schenerjeva v pravi starosti Doma je bila iz Morav. Njen oče Smrekar je bil splaver na Savi in z njim je prišla kot štiriletni otrok v Krško, kjer se je potem poročila s Francom Schenerjem, mesarjem v Krškem. V zakonu se jima je rodilo deset otrok, od katerih so živi še trije, ki pa so daleč po svetu. Kmalu po poroki se je začela beda v hiši ki je trajala do njene smrti. Še pred smrtjo pa je gospa Schenerjeva dočakala, da je bila za brčji obdarjena kot ena najstarejših slovenskih žen in se je tega zelo razveselila. Zadnji dve leti je bila priklenjena na posteljo in beda se je še povečala, ker je morala hčerka biti stalno pri njej. Smrt je rešila ubogo mater nadaljnje ga trpljenja.

Smrt obeh najstarejših Krčank, ki sta si v dveh dneh sledili v večnost, je zbudila med Krčani žalost, saj sta bili obe po vsem Posavju splošno znani in priljubljene, posebno med starejšimi ljudmi, ki so ju poznali še za njihovih mladih dni. Blagima pokojnicama bodi po trnitem življenju zemlja lahka! Prizadetim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Kulturni pregled

Najzanimivejši češki roman l. 1939

Evropski literarni klub v Pragi in praska založba Borový sta kot edina česka udeležena akcije za s. etovno izbiro najboljšega romana priznala po sklepu češkega trikotnega razsodišča prvo nagrado romanu »Najvětší z Pierotů«, delu Františka Kožíka. Ta roman je dosegel na Češkem kar izreden uspeh. V anketi »Lidových Novin« o najzanimivejši knjigi leta 1939 ki je med vodilnimi češki in intelektualci izglasovala enajsti najbolj čitanih knjig, je zavzel »Najvětší med pietati, prvo mesto »Lidové Noviny« so utemeljile ta uspeh takole: »Češka snov v kosmopolitski obleki je nedvomno največje prispele ala k temu trufu, ki potrjuje, da je češki roman na vidnem vzponu k visku.« Tudi kritika kožikar smo jo opazili, je bila prav ugodna. S mo najmočnejši češki kritik dr. Václav Cerný je v zadnji številki 2. letnika »Kritického měsíčníka« podrgel Kožikova roman razčembli s kompozicijske psihološke, socialne in stvarne strani ter opozoril na njegove slabosti in nekatere hibe, ki kažejo avtorjevo površnost v tem ali onem podiatku iz francoske kulturne in politične zgodovine.

Roman obsega v elegantni izdaji Evropskega literarnega kluba, ki teži pred meo dve knjizi. Za nasplošno informacijo čitatelja o tem izvornem češkem delu ki je po uspehu nedvomno najzanimivejši češki roman lanskega leta, naj zadošča teh nekaj vrstic: Glavni junak romana je Jan Kaspar Dvořák, bolj znan pod svojim fran-

coskim imenom Jean Gaspard Debureau, sin češkega komedijanta, ki ga je očeto iskanje arha zaneslo v domovino njegove matere, v Francijo. Oče je bil prvotno Napoleonov vojak. Mladi Jan Kaspar je p. e. z ljubi svojo mladost v Parizu v letih ko se je sonce Napoleonove slave že nizalo k zatonu in napoleoni zatonilo. Mladost tega dečaka ki je postal pozneje slaven je bila zaradi siromaštva sila težka. Nastopal je obnem z brati in sestrami kot akrobati in glumač v očetovem potujočem gledališču za se, marsiko in predmetno občinstvo. Po časi se je iz tega plezaleca na vrvi in cirkuškega pisakača razvil komedijant v vse vrste, ki je po neki Watteaujevi risbi p. snel maza. Pie rota-Pavline in ga začel m. n. e. igrati. To svojo vlogo je preizkusil v mnogih komedijah in dosel, v nji kar genialno dovršenost, ki je vzbujala občudovanje umetnikov in občinstva. Bil je v dobi romantike eden najslavnejših Pariznanov. Družil se je z Viktorjem Hugojem, Mussetom, Gautierom, Gérardom de Nervalom in z drugimi slavnimi romantičarji pariskega kroga. Slavni gledališki kritik te. za časa »kralj k. likov« Janin je napisal o njem debelo knjigo in mu tako utrl pot k slavi. V razdobju bojev zoper okosteh gledališki klav izjem je Debureau v. rotska umetnost pomnila ne le uspešen raz. ro romantičnega čuha, mar če tudi izraz ljudskega gledališča, priznanje demokratične kulture, ki je bila v zvezi z od-

poroča zoper pritlično reakcijo Bonapona in Napoleona III.

To so podatki o komedijantu Debureauu, češki pisatelj František Kožík, trideset letni tajnik brnskega r. l. a. doktor prava in a. solent konservativni avtor nekaterih literarnih in prozaičnih zbir. ter mnogih »aličij« Iger, je iz bi. grafike snovi o Debureauju ustvaril obsežen roman. Z njim je hotel prikazati ne le vnanje življenje tega poljankega čuha, marveč pred vsem njegovo umetniško rast, ki se je razvijala kljub vsem neugodnim zuna. j. m. vplivom in katere niso mogle zlomiti vse nepravilnosti dokler se ni s. r. h. sama v sebi. Kakor vsi resnični umetniki je tudi ta genialni komedijant črpal notranjo silo in boletil ki so se skušali premagati z umet. ničnim kreativnim udejstvovanjem. Življenje ne more dovolj razumeti — pravi nekeje. n. g. o. Debureau — kdor ni hotel k. a. prostovoljno umrjeti. Komedijska, komika. nalimilna igra — to so samo vnanji izrazi not. enje v toletni mukah in odgovodi pre. kačene izkušnosti.

Nelomano je Kožík ustvaril delo, ki je tudi za češko literaturo v marsičem novo in nenavadno. Pokazal je nadalje, da umet. sugilno vplivati na bralca. Četudi kritičnega čitatelja marsikaj ni in celo odbija, se vendar ne čudimo vnanjemu uspehu te izrazito zanimive in v glavnem spretno sprane knjige. Pisatelj je v nji dal podobo pariskega življenja v letih, ko se je končala Napoleonova slava; prikazal je vpliv njegovega pada na ljudstvo in opisal reakci. onarne rešne, ki so si sledile v tisti pesti. menjavni kakor označuje francosko politič. no zgodovino v prvi polovici 19. stoletja. Glavni junak je vseskozi genialni glumač Dvořák-Debureau, toda z njim vidi se junak romana Pariz sladak Pariz v dobi svojih političnih prelomov in duhovnih bojev,

Pariz reakcionarnih vlad, revolucionarnega plebsa in romantične literature. V romanu nastopajo mnoge iz slovestvene in umetniške zgod. ine znane osebnosti, tako da ga že s te strani čitamo z zanimanjem. Kožíkov Debureau se po sodbi kritika M. Rut. eja, ki mu je spisal epilog, dokaj razločuje od resničnega Debureauja. Pisatelj je izprepletel »Wahrheit und Dichtung«, da bi s svojo igravno življenje neke duše, ki si v svojem trpljenju in svoji razočaranji do. oroči nadevna krivko smešnega harkelina in intenzivno doživlja nižine in višine člo. v. eškega življenja, dokler ne izžvenji v tragično onemoglost in smrt. Pierot je smo kritika, ki jo je vsililo življenje, in vendar tudi sk. z. njo zrase močna in umetniško čista osebnost. Nauk komedijanta: smejmo se sk. z. solze morda vendarle najdemo duševni mir in smisel svojega življenja!

»Geografski vestnik«

Pravkar je izšel v skupnem zvezku št. 1—4 na 164 straneh petnajsti letnik glas. nika »Geog. afskega društva« v Ljubljani »Geografski vestnik«. Urednik tega časopisa, ki se dostojno pridružuje drugim slovenskim znanstvenim obzornikom, je prof. dr. Anton Melik, s katerim sodelujeta in. spektor prof. S. Kranjec (za šolsko geog. afjo) in dr. S. Ilešič (za književnost). V teh petnajstih letnikih je objavil »Geografski vestnik« mnogo pomenljivega gradiva o geografskih, geoloških, meteoroloških in drugih sorodnih vprašanjih, tičočih se zlasti naše oče domovine Slovenije. Praykar izšli zvezek prinaša daljšo razpravo dr. Oskarja Reye »Najnižje in najvišje temperature v Sloveniji«. Razprava je opremljena s preglednimi tabelami in z več kartami, ki kažejo gibanje

temperatur na slovenskem ozemlju. Borivoje Z. Milojčević je prispeval v srbohrvaščini natisnjen članek »Privreda i naselja u dolini Vrbasa«, Svetozar Ilešić pa je avtor majhne geografske monografije o Banji Luk. Ivo Rubčić je pisec članka »Podmorski milinovci«, Franc Kolarič razglablja na podlagi statističnih študij vinogradno posest v Slovenskih goricah (braz Jeruzalemskih goric). V svoji razpravi ugotavlja značilno dejstvo, da so v ptujskem okraju največji in najboljši vinogradi lastnina meščanov, izmed katerih so zlasti tuji meščani lastniki samih velikih in dobrih vinogradov. Kmečki domaćin poseduje povprečno 0.2829 ha vinog. radov, kmečki lastnik iz okoliških okrajev 0.3425 ha vinogradov, meščan iz domače dežele 0.6545 ha in inozemec 3.3172 ha. Zelo zanimiv je geografski opis industrije v Sloveniji, ki ga je sestavil Mirko Novak v razpravi z naslovom »Razmestitev industrije v Sloveniji«. Pisec prikazuje razmestitev posameznih panog in. d. strijskih podjetij, opisuje njihov začetek in razvoj, kakor tudi zgodovinska in zemljepisna dejstva, ki so imela na postanek in razvoj teh industrij odločilen vpliv. Ivan Rakovec objavlja svoje »Prispevke k tektoniki in morfogenezi Loških hribov in Polhograjskih dolomitov«. Pod zaglavjem šolske geografije so objavljeni prispevki Silva Kranjca, Ludvika Vazaza in Franceta Planina. Več kraj. sega gradiva je v Obzorniku. Rubrika književnost je — kakor v vsakem zvezku — obilna in zanimiva. Kritično so prikazane knjige Vinka Modermorterja, J. Kerenčiča, zborniki »Socialni problemi slovenske vasi«, »Zdravje v Sloveniji«, »Dolenjska«, »Kočevski zbornik«, dalje nekateri spisi Milice Stupanova, Jožeta Rusa, dr. Julija Kugyja, dr. Dolar-Mantuanjeve

REPREZENTANČNI PLES

GRADBENIKOV TEHNIČNE FAKULTETE
NA UNIVERZI KRALJA ALEKSANDRA I.
V LJUBLJANI

TABOR 27. I.

SWING-RHYTHM

Domače vesti

* Natečaj za sprejem rezervnih pešadijskih in artiljerijskih oficirjev v aktivno službo. Po odobrenju ministra vojske in mornarice G. Br. 1976 od 23. t. m. bo sprejeto večje število rezervnih pešadijskih in artiljerijskih oficirjev v aktivno službo. Pravico do natečaja imajo rezervni pešadijski in artiljerijski oficirji v činu podporočnika ali poročnika, rojeni leta 1909. ali mlajši. Prošnje se sprejemajo do 15. februarja t. l. Podrobni pogoji so razvidni iz natečaja pri poveljstvih vojnih okrožij, pri poveljstvih mest in pri združenju rezervnih oficirjev.

* Premestitev v veterinarski službi. Za višjega veterinarskega svetnika pri sreskem načelstvu v Bosanskem Novem je premeščen Alojz Skof, doslej v Splitu. Za višjega veterinarskega svetnika obmojne veterinarske postaje v Veliki Kikindi je postavljen Milan Rajšp, doslej v Bosanskem Novem. Za višjega veterinarskega pristava pri sreskem načelstvu v Loznici je premeščen dr. Jakob Roman, doslej v Krupnju. V Djevdjeliju pa je premeščen višji veterinarski svetnik, ki je bil doslej v Križevcih.

je bil imenovan za oficiala 8. položajne skupine pri sreskem načelstvu v Fojni. Oskar Seidl in Mijo Korošec sta napredovala za šumarska nadzornika 4. pol. skupine II. stopnje pri šumski direkciji v Bjelevaru.

* Od 8. februarja bencin na karte. Pred dnevi se je v upravi državnih monopolov v Beogradu vršila konferenca o uvedbi bencinskih kart, ki so ji med drugimi prisostvovali tudi predstavniki ministrstva vojske in mornarice pa ministrstva za trgovino in industrijo. Sklenjeno je bilo, da se vprašanje reši za vsa država, na enoten način. Na področju banovine Hrvatske bo bencinske karte izdajal trgovinski oddelek banske oblasti, za vse ostale ozemlje države pa uprava državnih monopolov. Po vsej verjetnosti bo 8. februarja ustavljena prosta prodaja bencina in bo uveden sistem kart. Bencinske karte se bodo izdajale za leto dni in bodo za tovarna vozila veljale po 20 din, za luksuzne avtomobile pa po 40 din. Vsa motorna vozila v državi bodo razdeljena na 24 kategorij. V prvo kategorijo spadajo potniški avtomobili, ki pa se dele dalje na takšne

mu jih bo vračala na obročke. Odplačevala mu je po 87 dinarjev vsak teden nekega lepega dne pa so ji v upravi podjetja povedali, da je Patent prijavil sodno izpodbijanje plače za menični dolg 32.000 din. Ko je vsa obupana pritekla k njemu, jo je Patent sprejel s slaskimi besedami: »Draga sestro ništa se ti ne brini. Rekel je, da je hotel s tem samo njo in se be obvarovati škode. Patent je bil obsojen na leto dni strogega zapore in nadamno kazen 1200 din.

* Štirje davčni uadniki zaradi poverbe pred sodiščem. Pred okrožnim sodiščem v Sarajevu se je pričela razprava proti davčnemu eksekutorju Albertu Zindofu, uradniku davčne uprave Nikoli Nedeljkoviću, dnevnarju Zdenku Balaziću in zvezničniku Dragici Staniševiću, ki so obtoženi da so skupno oškodovali državo za 300.000 din. Glavno krivdo očita obtožnica Staniševiću, češ, da si je na sleparski način prisvajala denar, ki je po poštini nakaznicah prihajal na davčno upravo, in da je razne uradne obrazce prodajala za svoj račun. Ostali trije so obtoženi, da so ji pri tem delu pomagali, a Balazić, ki je bil zaposlen v ekonomatu finančne direkcije, da je sproti ponarejeni izkaz o uradnih obrazcih, ki jih je razpošiljal posameznim davčnim upravam. Za razpravo vlada v Sarajevu veliko zanimanja.

Danes zadnjičkrat!

Ne zamudite ob 16, 19, in 21. uri

Sijajna burka, pri kateri se je nasmejela vsa Ljubljana! KINO UNION, tel. 22-21

VRAŽJI ŠTUDENTJE

FATALNA BOLNIČARKA

Zanimiv film opasnih pustolovščin — plemenitega požitovanja in verne ljubezni. — Sally Eilers — Paul Kelly — Larry Blake

Kot dodatek misterioznemu filmu NOČI V SING-SINGU

KINO SLOGA, tel. 27-30

Kriminalna drama po noveli H. St. Keelerja.

Danes ob 16., 19. in 21. uri.

ANNAPOLIS

Kino Matica, tel. 21-24. — Ob 16., 19., 21.

Vesela komedija iz življenja ameriške pomorske akademije. Robert Young, Florence Rice, Lionel Barrymore.

PRIZNANO

strokovno Vam svetujejo pri izbiri kosmetičnih preparatov v PARFUMERIJi »VENUS«, Tyrseva 9.

* Na področju zagrebske železniške direkcije so ukinjeni naslednji vlaki: Na progi Čakovce - Kotoriba potniška vlaka št. 2014 in 1127 (odhod Čakovce 12.47 min, odhod Kotoriba 18.39) ter na progi Čakovce - Dolnja Lendava mešani vlaki št. 8938-8939, 8938a-8939a in 8940-8931. Odhod Čakovce 17.14, 19.35 in 23.30. Odhod Dolnja Lendava pa 18.20, 21.37 in 1.40.

* Novi grobovi. V Ljubljani je umrl g. Josip Mayer, žel. uslužbenec v pokopju, star 71 let. Pogreb bo jutri ob 16. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. — Nadejke je umrla v Ljubljani gospa Marija Kovčeva, vdova po žel. uslužbencu in bivša babica. Zadnji pot bo nastopila danes ob 14. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. — Pokopnim blag spomin, žalostnim našim iskreno sočutje!

* »Službeni list« državne banovine objavila v 7. številki od 24. t. m. pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o neposrednih davkih, dopolnitev pravilnika o določanju in vračanju varščin, pojasnilo o taksih oprostitvi listin, ki se nanašajo na povelje zaradi naprave zrakoplov pred zračnimi napadi in razne objave iz »Službenih novic«.

— Pri motnjah v prebavi, pri apetitu, vzdrževanju, zgaši, povzročeni po težki zanki je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, jutraj na tešče na isto množino. Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zdravilno sredstvo za čiščenje črev.

Uglj. reg. S. št. 10474-32

* Razmejitev splitske in dubrovnjske zbornice za trgovino in industrijo. Poročali smo že o konferenci predstavnikov gospodarskih zbornic s področja banovine Hrvatske, ki je bila prejšnji teden v Zagrebu. Pri tej priliki je prišlo do nesoglasij med delegacijama splitske in dubrovnjske zbornice za trgovino in industrijo ob vprašanju razmejitve njunih področij. Po posredovanju zagrebske zbornice in banke oblasti je zdaj prišlo do sporazuma na ta način, da pripadeta splitski zbornici sreza Metković in Ljubuški, dubrovnjski pa sreza Fočnica in Travni.

* Premestitev in napredovanja v banovini Hrvatski. Vekoslav Renko, rudarski zvezničnik pri državnem rudniku v Kreld,

poslovne avtomobile in avtomobile za sport in turizem. Količina bencina, ki bo odmerjena posameznim vozilom, sicer se ni končno izračunala, sodijo pa, da ga bodo lastniki takšnih dobivali po 120 do 230 litrov, lastniki poslovnih avtomobilov 80 do 180, lastniki sportnih vozil pa 40 do 100 litrov. Banska oblast banovine Hrvatske pripravlja še neke posebne ugodnosti vsem onim, ki si bodo nabavili nova motorna vozila. Kakor zagotavljajo, bodo cene bencina ostale iste.

* Preiskava proti škofu Platonu. V Bitolju se zadnje dni mudita tužansko-zvezniški škof dr. Nektarije in član cerkvenega sodišča pravoslavne cerkve Alagić, da razčišča afero, ki se je bila navela okrog ohridsko-bitolskega škofa Platona v zvezi z njegovo znano pridigo o škofu Nikolaju. Škof dr. Nektarije je v terek ves dopoldan zasliševal obtožnega Platona, večer pa se je zaslješevanje nadaljevalo. Dr. Nektarije je bil svoj čas rektor bitolske bogoslovne, za to je njegov prihod med prebivalstvom vzbudil toliko večjo pozornost.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

* Rudnik v Ivancu bo povečal obrat. Premogovnik v Ivancu spada med največja podjetja te vrste v Hrvatskem Zagorju. Odkar je po mestih začelo primanjkovati premoga, zaposluje rudnik nad 600 delavcev, a ker prihajajo zmerom večja naročila, se je uprava odločila, da obrat še poveča. Dosedanja dnevna proizvodnja naša okrog 30 vagonov v kratkem pa se bo povečala na 40 do 50 vagonov.

* Obsodba Odeuha, ki je posojal denar na sto odstotkov obresti. Pred okrožnim sodiščem v Beogradu se je moral zagovarjati delavec državne markarnice Kosta Dokić, imenovan »Patent«. Patent je redki primer skopuha in oduhu, ki si je brezdušno posojil, nagrabil veliko imetje in se je moral že nekajkrat zagovarjati zaradi svojih dejanj. Tokrat ga je tožila njegova tovarišica iz markarnice, delavka Jana Djukanovićeva. Jana se je pred leti ločevala od moža, pa je za pravo do potrebovala denarja. Vedela je, da ima Patent nekakšno neprotokolirano brnko, in ga je naprosila za posojilo 4000 din, ki

Poslednje izmjene i dopune

PORESKOG ZAKONODAVSTVA

(samo bez tabela tarife skupnog i luksuznog poreza) štampane na arcima samo na jednoj strani radi umetanja i uljepljivanja po cjeni od Dinara 10.— (može i u pošt. ili taksenim markama) bez naplate poštarine mogu se dobiti kod uredništva »Finansijskog Glasnika«, informativnog časopisa za finansijsko zakonodavstvo, Beograd, pošt. pret. 554, ček. račun 60-336.

* Ženlj je s 60 svati šel po nevesto, ona pa je pobegnila z drugim. V neld vasi v okolici Bosanskega Šamca so imeli te dni razburljivo senzacijo, ki je prinesla mlademu Mati Pejakoviću, sinu najbogatejšega kmetu v vasi, mnogo bridke sramote. Fant se je ženil in pripravljala se je razkosna svatba, kakršna se bogatemu kmečkemu ženinu v teh krajih spodobl. Stari Pejaković je zaklal tri svinje, dvoje telet in še celo kopo perutnine, a k slavnostni pojedini se je zbralo kakšnih 100 ljudi, prijateljev, sorodnikov in znancev. Ko je bilo vse pripravljeno, se je mladi Pejaković s 60 svati in svirači, ki so zasedli 15 sani, odpeljal v sosednjo vas po nevesto. Lahko si mislimo sramoto in razburjenje, ko so prišli na nevestin dom, pa ni bilo o dekletu ne duha ne sluha. Svatbe in domačini — tudi nevestini starši so pripravili veliko pojedino in sami povabili kakšnih 100 ljudi — so preiskali vso hišo in vso vas, nazadnje pa so dognali, da je nevesta z nekim fantom iz sosednje vasi, na katerega jo je že dolgo vezala tiha ljubezen, pobegnila neznanokam.

Iz Ljubljane

u — Občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov je bil v soboto v prostorih sekcije JUU Podpredsednik prof. Fran Grafenauer je obrazložil težkoče, s katerimi se je moral boriti dosedajni društveni odbor, ki prav za prav od leta 1937 ni mogel svojega delovanja razgibati in razširiti. Nadalje je navedel važnost društva stanovanjskih najemnikov posebno v sedanjih prilikah, ko je namen društva varovati in

3. februarja

PLES

Doma jugoslovanskih obrtnikov v KAZINI

u — Premog revežem je mestni socialni oddelek pričel deliti v stari cukrarni. Ravatelj Jagodec v Gradu, ki ob vsaki priliki da mestnemu socialnemu uradu na razpolago vse svoje dragocene izkušnje, je tudi to pot prevzel težko nalogo, da je v najhujšem mrazu delil revežem premog, kakor ga deli tudi pri Rdečem križu. Pet dni po vrsti so prhajali k njemu od zgodnjega jutra pa do noči reveži z vozlički, da je odpravil po 100 strank na dan. Nekateri so dobili po 100 kg, drugi po 150 in 200 kg, a tudi po 250, 300 in celo po 350 kg premoga. Razdeljenega je bilo skoraj 80 ton premoga, kakih 20 ton ga je pa še ostalo za cukrarno, ki zdaj potrebuje mnogo kuriva za svoje ogromne prostore. Kuhinja izda po 600 porcij na dan. Čeprav je mnogo brezposelnih dobilo zaslužek pri spravljanju snega, je ogrevalnica v stari cukrarni vedno polna, prenočuje pa tudi vso noč po 70 in več revežev. Premog je pa mestna občina dobila v dar in sicer je Trboveljska premoška družba darovala 40 ton, Prometni zavod za premog 10 ton in Sentlanski premogovnik A. Jakl 50 ton. Sploh so te trdke med največjim dobrotnikom ljubljanskih revežev in zato zaslužijo javno zahvalo in največjo hvaležnost revnih slojev.

u — Ob bridki nenadomestljivi izgubi svojega soprega je darovala ga. Vera Pačeva, vdova po predsedniku deželnega sodišča, naslednje vsote: za gluhozemu mladino 1000 din, za slepe 500 din, za mestne reveže 500 din in za Ciril-Metodovo družbo 500 din, skupno 2500 din. Denar naj se dvigne pri blagajni »Jutra« v Knafeljevi ulici 5.

u — V počastitev spomina pokojne ga. Marice Bačič-Nadškove je daroval 100 din Družbi sv. Cirila in Metoda g. dr. Stojan Bačič, ataše pri mednarodnem uradu dela v Ženevi. — Ob poroki gđc. Mare Pilihove iz Zalca za g. Vekosavom Kramarčem, trgovcem v Ljubljani, se je nabralo za Družbo sv. Cirila in Metoda 200 din. Hvala!

u — V počastitev spomina pokojnega gospoda prof. Jakliča je darovala ga. V. K. S iz Ljubljane 100 din Uniji za zaščito otrok. Darovali so še: ga. prof. Kozina 30 din, prof. Kral 200 din, Rupnikova Marija 20 din, Erika Kacova 20 din, Iva Dularjeva 50 din. Iskrena hvala!

u — Razstava planinskih slik Ede Deržaja, čeprav je vreme slabo, obiskuje ljubljanska kulturna publika prav pridno razstavo planinskih slik našega priznanega slikarja Ede Deržaja. Obisk prav toplo priporočamo naši srednje in meštanski šolski mladini. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 18. Razstavnih prostorov so toplo zakurjeni. Pripominjamo, da je slikar, kljub izrednim razmeram prodal že nekaj svojih del, kar pove, da so dela kvalitetna.

u — Reprezentančni ples gradbenikov. V večerajšnji noči se je zgodila mala pogrška. V baru ne bo igral jazz »Odeon«, pač pa jazz »Nagodec«. Vabila so razpoložena. Reklamacije, kakor tudi rezerviranje miz in lož na Akademski klub gradbenikov, Ljubljana, Aškerčeva cesta 11. tel. 47-41.

u — Za planinski ples, ki ga priredi Slovensko planinsko društvo v četrtek dne 1. februarja t. l. ob 20. uri v Sokoškem domu na Taboru, so že na razpolago vstopnice v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-1. Pravčasno si rezervirajte lože in mize. (—)

u — Pevsko društvo »Slavec« priredi tudi letos svojo tradicionalno »Slavčevsko maskarado« in sicer v soboto 3. februarja v veliki dvorani hotela »Metropol« — Miklič. Sodeloval bo odlični jazz-orkester 40. ljubljanskega pešpolka. Polka, valček in drugi plesni komadi, ki jih bo izvajal orkester, bodo nudili vsem obilo prilike, da se navrti do jutrnjih ur, dobra in cenena pižama kakor tudi druge dobrote pa bodo povzdignile razpoloženje posetnikov do žametnosti. Izmed sodelujočih mask, ki se že zdaj javljajo, bodo po princu Karnevalu nagrajene z lepimi darili, izbrana bo tudi kraljica rož. Prireditveni odbor vabi vse one, ki so že zdaj redno posekali to res demokratično prireditve, da posetijo tudi letos to njegovo prireditve, vsem drugim pa svetuje, da se tudi udeležijo tega predpustnega rajanja ter se tako vsak za nekaj ur odrešijo vseh življenjskih tegob. (—)

u — Tekna naših priznanih modstik za najlepši papirnati klobuček, ki bo krasil otroško glavo. Z vneto in veseljem so se odzvali ljubljanske modistke prošnji atenskih odbornic, da poklonijo pristnim modelom za otroški ringaraja, ki bo na svečeno popoldne v dvorani Kazine. Starši, ne zamudite te redke prilike, ko se Vaša deca lahko razgiblje v pravilnični svet svoje domišljije. TKD Atena. (—)

u — »Uže« desetlet na šentjakobnem odru. Šentjakobčani bodo ponovili to zabavno in duhovito Nušičevo veseligr v soboto 27. in nedeljo 28. t. m. ob 20.15. Občinstvo, ki je vselej napolnilo dvorano do zadnjega kotička, se je izvrstno zabavalo. Zasedba vlog je ista kakor pri premieri, le vlogo Dene igra namesto gđc. Subčeve gđc. Prahova. Ker so bile vse dosežene predstave popolnoma razprodane in je tudi obilo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že vnaprej.

u — Opozarjamo na javno predavanje odvetnika dr. D. Černeja: Pravni položaj nezakonskih otrok — drevi ob 20. na Zenski gimnaziji, Bleiweisova cesta.

u — JNAK Edinstvo. Drevi ob 20. bo v lokalu »Dobrodo« strogo obvezen članski sešestanek. Predaval bo tov. Dore Cergol. Po predavanju debata in pomenek o važnih akademskih dogodkih. Udeležite se sestanka vsi, da boste lahko sodelovali in sodelovali. Odbor.

u — JNAD Jugoslavija. Drevi ob 20. uri bo v društveni čitalnici važen članski sešestanek. Udeležba obvezna. Odbor.

u — Sadjarsko in vrtnarsko društvo na Viču ima drevi ob pol 20. v ljudski šoli predavanje. Predaval bo g. Kregar: »Kako si sami namočimo najlepši cvetec gomoljica«. Predavanje bo g. predavatelj razlagal tudi s slikami.

Iz Kranja

u — Poziv Gospod, ki sem mu v ponedeljek 15. t. m. ob 11. dopoldne izročil nasproti Savnika v Kranju denarnico z orožnim listom, naj se oglasi proti nagradi z dopisom na naslov, ki je na orožnem listu. (—)

R A D I O

Četrtek, 25. januarja

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Vahkovi križi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Operni trio. — 14: Poročila. — 18: Radijski orkester: prikljubni napravi. — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Ministrstvo za telesno vzgojo. — 19.40: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Reprod. koncert simf. glasbe. — 21.15: Samospevi ge. Tončke Marolt-Suštarjeve, pri klavirju prof. P. Šivca. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za oddih igra radijski orkester.

Beograd 18.30: Orkester. — 20.30: Svetosavski koncert. — 21.50: Veliki orkester. — Zagreb 17.15: Lahka godba. — 20: Domači skladatelji. — 20.30: Schubertova glasba. — 22.20: Kvartet mandolin. — 23.15: 17: Lahka glasba. — 18.45: Mali orkester. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Instrumentalna glasba. — 21: Italijanske pesmi. — 21.30: Plošče in plesi. — Praga 18.25: Pester spred. — 20.25: Plošče. — 20.40: Zvočna igra. — 23: Češka glasba. — Dunaj 18: Orkester in solisti. — 20.15: Štajerski večer. — 21.30: Godalni kvartet. — 23: Nočni koncert. — Berlin 20.15: Vesela muzika. — 21.10: Zvočna igra. — 23: Plesna muzika. — 24.10: Nočni koncert.

Vsi na III. zlet gorenjske zimsko-sportne podzveze 26. — 28. t. m. v Tržič

in raznih srbohrvaških, italijanskih francoskih in nemških avtorjev. Zvezek zaključuje pregled geografskega gradiva v časopisih in zbornikih. »Geografski vestnik« stane za člane Geografskega društva 50 dinarjev, v knjigotirni prodaji pa 70 dinarjev.

Zapiski

J. STOWACKI — T. DERELJAK.

»OČE OKUŽENIH«

V elegantni opremi je izšel ponatis znamenite pesnitve poljskega pesnika Juljus Stowacki »Oče okuženih« v prevodu dr. Tineta Debeljaka. »V mislih na Tvojo domacijo,« vzdika prevajalec pesniku, »v katero je stopila črna smrt, in v mislih na toliko očetov, ki brez družine stopajo na samotno pot v svet s svojim Bogom in s spominom na lepi dom ob Visli — sem poslovenil to Tvojo najstrašnejšo, a najlepšo pesnitev. Naj bo spomenik poljskemu trpljenju in poljski veliki umetnosti.« Knjižnica je opremljena s pesnikovim uvodom in to pesnitvijo. Tudi Stowackega je na potovanju po vzhodu zadela odredba, da mora preživeti nekaj časa v egiptovski karanteni. Z živimi podobami opisuje puščavo ob morju, ki mu je navdihnila pesnitev »Oče okuženih« in pripoveduje o nevihti in povodnji — velikem dogodku v puščavski samoti.

Pesnitev »Oče okuženih« je ganljiva zgodba o človeku, ki mu v puščavski karanteni zapovrsta pomre vsa rodbina. Umiranje posameznih otrok in naposled njih matere je motiv, ki bi pri manj nadarjenem pesniku izvenel enolično: Stowacki mu je dal presunljivo pesniško slovo in lepoto. Tragedija nesrečnega očeta je zajeta v močnem okvir puščavske samote in tišine.

Prevajalec je poljske verzve večše in gladko preli v slovensčino in dostavlja ob koncu še pregledno studijo o pesniku Juljus Stowackem. Studijo sklepa z besedami: »Stowacki je bil pesnik-sanjač, veliki artist, prerok-mistik, o katerem je rekel Chlebowski, da je z bleskom svoje čudovite umetnosti postavil svetopisrski babilonski stolp mističnega zanosa poljske trpeče duše, ki v nadzemskem svetu išče opore za dosego narodne svobode, katero more doseči le napor več pokolenj. In v tej svoji težnji je Stowacki danes zopet sodoben.«

Slikarica Bara Remec je okrasila pesnitve Stowackega z učinkovitimi risbami.

Novosti na knjižnem trgu. Akademsko založba v Ljubljani je pravkar poslala na knjižni trg 4. knjigo Prijateljeve »Kulturne in politične zgodovine Slovence« (v redakciji dr. A. Ocvirke, 264 strani). — Založba »Modra ptica« je izdala v prevodu M. Rožiča senzacionalni roman sodobne ameriške pisateljice Margaret Mitchell »V vrtince«, eno najbolj čitanih knjig zadnjega časa. — Ženska založba Belo-modra knjižnica v Ljubljani je izdala studijo Kristine Vrhovčeve Fran Milčinski — vzgojnik« (96 str. 8»). — Kot prva izdaja knjig Literarnega kluba v Ljubljani so izšle pesmi Jožeta Kastelica »Prve podobe« (70 str. 8»). O vseh teh knjigah bomo priobčili v kulturnem pregledu podrobnejša poročila.

Anketa beograjske »Pravde« med slovenskimi slikarji, kiparji in glasbeniki. »Pravda« je prinašala lansko leto zanimivo anketo med srbskimi, hrvaškimi in slovenskimi književniki o raznih vprašanjih našega literarnega življenja. Kakor smo izvedeli, namerava njen ljubljanski dopisnik g. Milan Rakočević prirediti

podobno anketo med slovenskimi slikarji, kiparji in glasbeniki. Tako bo na domestil majhen zastoj, ki je nastal v njegovem poročanju o slovenski kulturi, ker je med tem pripravil svojo obsežno studijo o filozofiji pesnika Njegoša. Želeli bi bilo, da bi se vsi slovenski umetniki odzvali tej anketi, ki bo nedvomno koristna za spoznavanje razmer naše sodobne umetnosti.

Beograjski »Muzički glasnik« je s pravkar izšlo 10. številko zaključil svoj deveti letnik. V tej številki sta izšla članka »Klasični balet i moderna umetniška igra« iz pera Branka Dragutinovića in Zinaida Grockat prispevek »Skrajbin o muzici«. V številki sta poleg krajših informacij iz domačega in tujega glasbenega življenja daljši poročili o glasbenih dogodkih in pojavih v Zagrebu in Beogradu. V tem glasbenem časopisu pa pogrešamo vesti iz Ljubljane. Ne vemo, ali je to zastopavanje slovenskega glasbenega življenja v časopisu, ki naj bi bil posvečen vsemu glasbenemu življenju v Jugoslaviji, krivda uredništva.

Jugoslovenska drama v bolgarski provinci. Pokrajinsko gledališče v Plovdivu pravkar prireja turnejo po raznih manjših mestih južne Bolgarije. V repertoarju gledaliških iger, s katerimi nastopa na tej turneji, je znana Nušičeva komedija »Narodni poslanec«.

Letopis Matice Srbije prinaša v 6. zvezku med drugim razpravo dr. Jovana Gjorgjevića »Stopetdeset godina savremenog federalnog ustava Amerike«, dalje Gjorgja Jovanovića studijo o pesnistvu v poeziji Svetolika Rankovića, Pavlina Albala je prispevala daljšo studijo o nedavno umrli srbski pisateljici Milici Janković. Zanimiv je tudi članek Stevana Josifovića o Montesquieuovem umevanju rimske zgodovine.

Iz Celja

— Srečna odeva se je v noči na sredo povišala še za nekaj centimetrov. Ceste so glavne zorne, tako da je v mestu spet mogoč promet z vozili. Avtobusni promet na progih Celje — Kozje — Pod-sreda, Celje — Sv. Peter pod Sv. gorami in Mozirje — Solčava je še vedno prekinjen, na ostalih progih pa avtobusi redno obratujejo.

— Tudi drugi bi radi kaj zaslužili. Po sklepu mestnega sveta sta prevzela odvažanje snega z mestnih ulic gg. Peter Glušek in Franc Strenčan. Oba sta sinova naših dveh mestnih svetnikov in živita na domu svojih staršev. Ker nam je pa letos Bog naklonil izredno mnogo snega, bo treba menda pripustiti k odvažanju snega, ki ga je cele gore, še tudi druge vozilke, ki bi gotovo radi tudi vsaj nekaj malega zaslužili pri občini. Zakon o občinah, ki je še vedno v veljavi, pa itak določa, kdo sme in kdo ne sme občini dobavljati ali pri občini z vozniki ali drugim delom zaslužiti. Ker je bilo še v nedavnih časih zaradi neznanosti in ponajvečkrat nujnih poslov ali voženj razrešenih mnogo podeželskih županov in občinskih odbojnikov, se vprašujejo celjski davkoplačevalci, zlasti okoliški kmetje, pa tudi nekateri mestni vozniki, kako da morejo v Velikem Celju baš sinovi mestnih svetnikov prevzemati in opravljati te vožnje.

— Razmere v mestni klavnic v Celju očividno ne dajo miru klavniškemu referentu in tudi ne doznalniku »Slovenca«, ki je včeraj objavil neke vrste »odgovore« na našo notico »Zgrešen izpade«. Sedaj beremo v »Slovenca«, da se je lani vtihtapila v klavnico ena sama pošganja. Splošno pa je znano, da obiskuje celjsko klavnico zelo mnogo »spodnje« zverjadi, da se izvirno v »Slovenca« žargonu. Res je tudi, da se podprane zatirajo, »Slovenca« strokovnjak, ki hoče biti tako dobro informiran, bi nam morda lahko povedal, čemu so poleti nastavljeni v hladnici mestne klavnice mišlovke in zakaj je bil ta lov na miši tako izdaten? Klavnica je bila preverjena (ne pa dograjena, kakor pravi »Slovenec«) v celji, ko so miševstvo mestne občine zelo vidno sodelovali gospodje iz »Slovenca« kroga. To je »Slovenca« strokovnjak predvsem zamolčal in se je po svoji navadi raje poslužil neokusnih izjav. Na tej poti mu tudi tokrat ne bomo sledili.

— Predavanje za obrtnike. Pod okriljem Slovenskega obrtnega društva v Celju bo predaval v petek 26. t. m. ob 19.30 v restavraciji »Beli volk« referent Zbornice za TOI o novih davčnih predložitih. Opozorimo občinstvo na to predavanje.

— Predavanje o pasivni obrambi v St. Juriju ob juž. žel. V nedeljo 28. t. m. ob 9.30 predaval bo v narodni šoli v St. Juriju ob juž. žel. predavanje o organizaciji pasivne obrambe pred sovražnimi napadi iz zraka. Predaval bo kapetan I. razreda g. Franjo Toš iz Celja. K predavanju so poleg gasilcev vabljene tudi vsi ostali občani.

— Umrlj so v celjski bolnišnici: v torek 77letni dinar Jakob Mišler iz Velenja in 32letna tatarska delavka Marija Zagarova iz Čebotar pri Galin včeraj na 81letni posestnik Ivan Holček iz Turja pri Hranjčah.

— Mirnikovec »Kavov« v Celju bo predaval v petek 27. t. m. ob 19.30 sestanek vseh staršev članov v občinski redni. Sestanek bo v stegovem stanu v mestni narodni šoli (vhod z dvorčarja) in bo zanimiv, kakor vsi dosedaj. Stari in prijatelji skavtstva vjdno vabljeni!

Iz Maribora

— Narodni »Jutra« v Mariboru. Zaradi velikih zamud v železniškem prometu prihaja tudi »Jutra« v zadnjem času v Maribor precej nerodno. Narodnik, ki prejema list kasneje kakor običajno, se naprošajo, da upoštevajo izredne prilike. Čim se bo železniški promet normaliziral, bo prihajalo »Jutra« redno kakor doslej.

— Mljič in drugi dinarjevi draginjski doklad izplača te dni voštvo Hutterjeve tekstilne tvornice svojim nameštenicem in delavcem. Vsak delavec bo dobil po 1000 din, mojstri po 1500 do 2000 dinarjev. Od tega zneska gre 25% v pokojninski sklad. Tako je vodstvo omejene tvornice v današnjih težkih časih naraščajoče dragine pokazalo globoko umevanje za potrebe svojih uslužbencev. Gornja vsota je namenjena za draginjske doklade za leto 1939.

— Pohorski prividi? Tam pod Malo Kopo se godijo v hudi zimi čudne reči. Razlega se tuja pesem nekateri planinci zatrjujejo, da so videli mladenčice, ki so izvajali po snežnih poljanah strumne vaje. Tam v bližini neke je tudi smučarska kočica. Ijudje, ki imajo dobre oči in zanesljiv posluš, trdijo, da ne gre za privide ampak za resničnost. Sedaj skušajo dognati, kaj je na stvari.

— Kulturna vest. Muzejsko društvo ima v nedeljo 4. februarja ob 10. uri v občinski študijske knjižnice svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu so tudi volitve novega odbora.

— V središču mesta jastreb na golbo. V bližini splošne bolnišnice so opazovali ljube zanimiv prizor. Tam s Pohorja se je pojavil jastreb in se zakadil v jato golobov. Ptici roparici pa ni bila sreča mila. Franc Sluga s Tržaške ceste je segel po lovski puški in pogodil velikega planinskega jastreba, ki si je v stiski upal pregledati proti mestu.

— Krčevina pri Mariboru. Vodnikova družba ponovno vjdno prosi vse one članke, ki so plačali članarino za leto 1939, pri pokonem šolskem upravitelju Franju Ovetku, da dvignejo svoje letošnje knjige pri gospodu upravitelju Učiteljskega doma Ivanu Lovsetu, Kosarjeva ulica 41.

— Iz Studenca. Drevi ob 19. uri predava v studenski Ljudski univerzi nastavnik meščanske šole g. Ivan Sumnjak o temi: Anglija in Anglije. Predavanje pojasnjujejo izvirne angleške skriptne slike.

— Pasivna obramba. Za mestne uslužbenice je organiziral propagandni odsek obrambnega odbora pred napadi iz zraka poseben tečaj v pasivni obrambi. Predavanja so v dvorani Ljudske univerze.

— Poledica in njene žrtve. 39letni železničar Peter Vindjič je padel na poledicah in dobil poškodbe na obrazu. 17letni kijašavničarski vajenec Ivan Močnik se je pri padcu na poledici potolkel po glavi, silna usoda je doletela tudi nekega gluhega starčka, ki je obležal na Betnavski cesti. Vse tri so pripeljali v tukajšnje splošno bolnišnico.

— Zaradi malomarnosti je povzročil smrt 7letnega dečka. Pred okrožnim sodiščem je bil včeraj dopodne obsojen 28letni lovski čuvaj Franc Foršnerič z Brega pri Ptuj na 3 mesece zapora, pogojno za 3 leta, ker je 19. novembra 1939 v lovaških puškah pustil na kolese pred hišo lovsko puško in se je ta po nesrečnem naključju sprožila 15 let. Viktorju Wiesu, ki je ustrelil svojega mlajšega brata Slavka, starega 7 let. Sodba je utemeljena s tem, da je obtoženec kot lovski čuvaj dolžan paziti na svoje orožje.

— Dobrota je sirota. 21letna Marija L. je prišla k posestnici Mariji Weissovi v Framu in jo prosila za službo. Weissova jo je vzela k sebi za služkinjo. Pokazalo pa se je, da je bila dobota tudi to pot sirota. Weissovi je znanjalo 19 zlatnikov in 2600 din gotovine. Oškodovana je bila skupno za 5540 din. Orožniki so Marijo L. zajeli in jo izročili sodišču.

OBRTNIŠKI PLES — 27. januarja NARODNI DOM

— Na Glavnem trgu se je zgrudil ves krvav hlapec Rudolf Snajder iz Selca ob Dravi. Brž je pristopil stražnik, kateremu je Snajder izpovedal, da so ga na cesti iz Selca proti Mariboru napadli neznani moški in ga do krvi premakovali. Snajderja so prepejali v bolnišnico. Orožniki razčiščujejo zadevo.

— Problemi prve pomoči. O tej snovi bo predaval jutri, v petek, v Ljudski univerzi šef primarij 2. kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Mariboru. Skioptične slike!

Iz Trbovelj

— Volilni imeniki. Ker mora občinski urad vsako leto v januarju izvršiti pregled in uradni popravek volilnega imenika, so vabljeni vsi volilni upravitelci, ki mislijo, da še niso vpisani v imeniku, da se za popravo zanimajo in priklade za vpis. Opozorjajo se na to zlasti oni, ki so se lani vrnili od vojakov, ali tisti, ki so postali medtem polnoletni. Tudi starejši moški, ki bivajo vsaj eno leto stalno v naši občini, ter uživajo častne pravice, naj se pobrigajo, da bo volilni imenik čim popolnejši. Priložbo na dan volitev bodo neveljavne: zato naj se vsak pobriga, dokler je čas za to. Prihlasi se sprejemajo v pisarno občinskega tajnika.

— Potres. Kratek, rahel potresni sunki smo začutili v ponedeljek malo po 21 uri.

— Zboževanje trboveljskih gasilcev. V nedeljo je zborovala gasilska četa Trbovelj trg. Zbor je potekel v najboljšem soglasju. Predsednik g. Guček je pozdravil odposlanca občine g. Plavšaka in zastopnika gasilske župe sreza Laško g. Uleta. Po poročilih funkcionarjev je nadzorni odbor pohvalil dobro gospodarstvo čete. Nato je bil ponovno izvoljen za predsednika dolgoletni predsednik g. Guček, ki pa se je moral odreči tej funkciji, ki bi ga preobremenjevala. Po vsestranski debati je bil nato izvoljen za predsednika g. Brezar. Skupščina je obenem soglasno izvolila g. Gučka za častnega člana čete.

— Neumestno sankanje. Zadnje čase je zavzelo sankanje in smučanje po javnih poteh in cestah tak obseg, da ogražajo varnost pešcem in moti redni promet. Posebno nevarna so mesta, kjer stranske poti počez križajo glavno prometno cesto. Namesto požarnih gridev, ki jih imamo nemalo, si je izbrala mladičina javne ceste za svoj paradiž. Zdej je občina strogo prepovedala sankanje in drsanje po cestah in poteh.

Iz Krškega

— Gledeški očešek Sokola vprizori v soboto 3. februarja ob 20. uri v Sokolskem domu v proslavo 150letnice vprizoritve prve slovenske igre in počastitve spomina pisatelja Antona Linhart. Četa slovenske dramatike, veseloigro »Veseli dan ali Metelček se ženi« Opozorjamo na predprodajo vstopnic v Encelsbergerjev papirnici od 27. t. m. do 1. februarja.

— Maskarada na pustni torek je stari krški običaj. Stare krške korenine so ta dan prav paračno obhajale in mimo tega običaja tudi danes ne more ne stare ne mlado; zato bo letos priledelet v Sokolskem domu prav prijetno pripravljena Posebna privlačnost bo pa posredna soba vsa v rožicah, ki bo vsebovala d h in duh naše Trške gore! Kakor čujemo bo to pot sokolski orkester izvajal samo prvovrstne plesne komade, na kar omagano vse naše ljubitelje plesa. Ali se že pripravljate na tekmovalne mask?

— ROGAŠKA SLATINA. Prefekto sobote je priredilo Sokolsko društvo svoj tradicionalni ples, ki je uspel v vsakem pogledu nad vse lepo tako da se bo uspeh precej poznal tudi društveni blaginji, ki bo spet lahko nekaj odprla za gradbo Sokolskega doma. Pri tej priliki izreka obor Sokola iskreno zahvalo vsem, ki so za prireditev poklonili svoj dar bošni v denarju, bodisi v obliki jestvin in pišč, kakor tudi vsem onim, ki so noč živčevali z delom v šotorih in slednjič vsem, ki so naš večer posestili v tako lepem številu! — Sedaj pa prihaja spet čas, ko bo treba nadaljevati akcij, prodaje srečk naše sokolske efektne loterije. Zrebanje smo zaradi razburljivih svetovnih dogodkov v pretekli jeseni preložili na 1. septembra tekočega leta, kar naj blagovoljivo vzeti na znanje vsi oni, ki so srečke že kupili! — Naši mladilnečje so postali spet marljivji, kar so pokazali že na plesni prireditvi, ko so v odmoru nastopili s kratko enodejanko »Bucek v strahu«, v kateri so se prav dobro odrezali. Sedaj pripravljajo spet nekaj novega, kar bo vsem Slatinčanom prav dobro prišlo v skrajšanje, a postnem času. Tudi njim iskrena hvala za trud in mnogo uspeha za bodočnost!

Zima in zagrebški trg

Zagreb, 24. januarja. Veliki snežni zameti po vsej banovini Hrvatske so neugodno vplivali tudi na gibanje cen na zagrebškem živilskem trgu. Zaradi visokega snega kmetje ne morejo dovažati dovolj živinjskih potrebščin pa so začele cenje naraščati. Tako so se včeraj jaja podražila za 25 par komad, pa tudi cena govedine po mesnecih je poskočila za 1 din po kilogramu. Huda zima pa je najbrž tudi kriva, da prihaja zadnji čas mnogo divjačine na zagrebški trg. Tako je bilo včeraj na prodaj nič manj kot 742 zajcev. Zaradi velike ponudbe so cene znatno padle in so jih prodajali po 25 do 40 din komad. Napredaj je bilo tudi 233 fazanov in 81 divjih rac. Zanimivo je veliko število fazanov, ker je lov nanje od 15. januarja prepovedan. Tudi vse vrste povrtnine so se podražile za 2 do 3 din po kilogramu.

Gospodarstvo

Dne 8. februarja se prične prodaja bencina na karte

Pretekli teden je bila v upravi državnih monopolov konferenca, ki je razpravljala o uvedbi bencinskih kart. Znano je, da je vprašanje uvedbe bencinskih kart že v načelu rešeno in da so karte že pripravljene. V oddelku za tekoča goriva pri monopolski upravi je bilo osebe v zadnjih tednih zaposleno z izstavljanjem bencinskih kart (razen onih za področje banovine Hrvatske), na katere bodo motorna vozila dobivala določene količine bencinske mešanice za poljubno uporabo. Te karte so izstavljene na podlagi prijav, ki so jih morali lastniki motornih vozil vložiti v decembru. Posebna strokovna komisija je tudi že zavedla kategorizacijo motornih vozil glede na prostornino cilindrov in na potrošnjo tekočega goriva za vsaki 100 km kakor tudi glede na vrsto uporabe vozila. O načini kategoriziranja vozil je »Jutra« obširneje poročalo v številki od 14. t. m. Potniški avtomobili so razdeljeni v 12 skupin, tovorni avtomobili v 8 skupin in motocikli v 4 skupine. Za avtomobuse so predvidene 4 kategorije, pri čemer je merodajno, ali avtomobus obratuje na kratkih ali dolгих progah odnosno na progah, ki so konkurenčne državnim železnicam odnosno v ravnini ali v hribovitem terenu.

Na konferenci, ki je bila pretekli teden v upravi državnih monopolov so bili navzoči predstavniki vojnega in trgovskega ministrstva, Narodne banke ter predstavniki banke oblasti v Zagrebu. Konferenca je odobrila predlog, da se vprašanje prodaje bencina na karte uredi enotno za vse teritorije države. V banovini Hrvatski bo bencinske karte izdal oddelček banke oblasti za trgovino, obrt in industrijo, v ostali državi pa bo karte izdajala monopolna uprava. Z izjemo malenkostnih sprememb v besedilu bodo bencinske karte enake in bodo veljale v vsej državi. Vsaka karta bo imela 48 kuponov, in sicer za vsak mesec po 4 kupone. Razlikovale pa se bodo karte za osebnost in tovorne avtomobile ter motociikle. Poseben odbor v Zagrebu bo določil za vsako četrtletje količine tekočega goriva, ki jih bodo dobili lastniki motornih vozil na karte. Vsak lastnik motornega vozila bo lahko vsak čas na karto dobil predpisano količino bencinske mešanice.

Na področju banke oblasti v Zagrebu je prijavljenih okrog 14.000 motornih vozil in motornih plovilnih objektov. Monopolna uprava pa je prejela preko 20.000 takih prijav. Pretekli teden je prihajala v Zagrebu poslovala posebna komisija z odposlanci vojnega ministrstva, ki je zaposlena pri kategoriziranju motornih vozil na področju banovine Hrvatske. Komisija ocenjuje vsako prijavo individualno na podlagi načel postavljenih za kategoriziranje. Svoje delo bo končala še ta teden.

Ugodnejši razvoj zaposlenosti v Sloveniji

V prvih dveh mesecih po izbruhu vojne v Evropi se je zaposlenost v Sloveniji precej poslabšala. Med tem ko smo imeli v avgustu lanskega leta še za skoro 4000 zavarovancev več nego v istem mesecu prejšnjega leta, se je do oktobra stanje toliko poslabšalo, da smo imeli v tem mesecu za skoro 4000 zavarovancev manj nego v oktobru 1938. Z novembrskim zlaz Okrožnega urada za zavarovalne delavce pa je pokazal zopet ugodnejši razvoj, kajti od oktobra do novembra se je število zavarovancev v nasprotju s sezonskim običajem povečalo in smo imeli v tem mesecu še za 1084 zavarovancev manj nego v lanskem novembru.

Po najnovejši statistiki Okrožnega urada za december pa se je stanje nadalje zboljšalo tako, da smo imeli v tem mesecu 1618 zavarovancev več nego v istem mesecu prejšnjega leta. Zaradi sezonskih razlogov je skupno število zavarovancev v decembru sicer nazadovalo, toda le za 1663. Decembrski sezonski padec je bil mnogo manjši nego v prejšnjih letih kajti v letu 1938 je število zavarovancev od novembra do decembra padlo za 4365 leta 1937 pa za 5238. Vsega smo imeli v decembru 99.077 zavarovancev.

Povprečna dnevna zavarovalna mezda je bila od junija do novembra manjša nego v ustrezojčih mesecih prejšnjega leta. Največja razlika je bila v septembru, ko je znašala povprečna dnevna zavarovalna mezda 25,09 din to je za 0,40 din manj nego v septembru 1938. V oktobru in novembru pa se je ta razlika znatno zmanjšala, v decembru pa je znašala povprečna dnevna zavarovalna mezda 25,17 din to je za 0,15 din več nego v decembru prejšnjega leta. Predvsem so narasle mezde pri moških zavarovancih, kajti povprečna dnevna zavarovalna mezda moških članov je znašala v decembru 28,21 din, to je za 0,36 din več nego v decembru 1938, med tem ko je znašala pri ženskih članih povprečna zavarovalna mezda le 19,86 din in je bila za 0,40 din manjša nego v decembru 1938. Skupna dnevna zavarovalna mezda pa je dosegla v decembru 2.493.000 din to je za 35.000 din več nego v decembru prejšnjega leta.

V letu lanskega leta je bilo gibanje števil pri OUZD v Ljubljani zavarovanih delavcev in nameščencev naslednje:

Število zavarovancev in razlika napredov v letu 1938

	Število zavarovancev	razlika napredov
januar	89.657	+ 1415
februar	92.298	+ 2206
marec	95.712	+ 3395
april	98.775	+ 2628
maj	103.760	+ 3344
junij	104.520	+ 934
julij	106.452	+ 2548
avgust	108.401	+ 3985
september	101.687	- 2235
oktober	98.937	- 3982
november	100.740	- 1084
december	99.077	+ 1618

Kriza zaposlenosti, ki je zavladala v septembru in oktobru je zadela predvsem moške zavarovance, kajti v oktobru je bilo za 3542 moških zavarovancev manj nego v istem mesecu lanskega leta, v decembru pa smo imeli zopet za 1862 moških zavarovancev več nego v decembru prejšnjega leta.

Okroba nač kovinske industrije z železom

Poročali smo že o dvodnevni konferenci naše industrije v Beogradu, ki se je pečala z vprašanjem preskrbe te industrije s surovinami, predvsem s surovim livarskim železom in z valjanim železom. Na konferenci je generalni direktor »Jugoslovenskega jekla« inž. Despić v imenu karteja jugoslovenskih železarn dal zagotovilo, da železarne za enkrat ne bodo povišale cen odnosno da bo sedanja cena ostala nekaj časa v veljavi. Železarne so cene doslej povišale le za 0,45 din, med tem ko so se produkcijski stroški povečali za 1 dinar. Opozoril je tudi, da so jugoslovenske valjarne že več mesecev naprej razvile z neudolžljivimi državnimi naročili. Zato je priporočal kovinski industriji, naj bo uvidna. Kartelj železarn bo imel vedno razumevanje za nujne potrebe kovinske industrije, zlasti pri državnih dobavah. Čeprav trenutno železarne niso v stanju, da bi večja naročila izvršile v krajšem roku nego v šestih mesecih, s tem še ni rečeno, da s svojih zalog ne bodo moč kriti tekoče potrebe industrije za predelavo železa, vsaj v manjših količinah. Naše železarne so sposobne izdelovati vse profile železa, ki se pri nas potrebuje. Ker pa so hudo zaposlene, zaenkrat ne morejo prirediti izdelovanja onih profilov, ki jih doletel niso izdelovale. Če na bi kovinska industrija dala skupno naročilo za teke snečalne profile, bi železarne potrebo lažje uveljavile.

V imenu Kranjske industrijske družbe na Jevšencah se je podpredsednik Zveze kovinske industrije g. Ika Pančič priložil izjavljam inž. Despića. Izjavil je, da bo

Kranjske industrijske družbe morda že letos pokrila pomanjkanje surovega železa za gradnjo novega plavja. Tudi ni izključeno, je dejal g. Pančič, da bo Kranjska industrijska družba del svoje proizvodnje surovega železa lahko odstopila livarnam.

Gospodarske vesti

— Naročila vagonov, lokomotiv in tramvajskih vozov. Prometni minister inž. Bešlić je že v oktobru podpisal odlok, s katerim se odobrava kredit 120 milijonov dinarjev za dobavo lokomotiv in vagonov pri domači industriji. Ta naročila pa industriji še niso oddana, ker ni prišlo do sporazuma glede cen. Generalna direkcija državnih železnic zahteva fiksne cene, kar pa industrija ne more pristati, ker ni mogoče trdne osnove za kalkulacijo zaradi nesigurnosti, ki vlada glede bodočega razvoja cen surovinam in glede bodočega razvoja mezd. Industrija predlaga, da bi se cene določile z možnostjo naknadnega navižanja, če bi se surovine podražile. — Tudi beogradska občina namerava oddati večje naročilo za izpopolnitev svojega voznega parka. Sklenila je naročiti 22 novih vozov. Sedem vozov je že hotela naročiti v Italiji za takojšnjo dobavo. Ker pa italijanska industrija naročila ni mogla sprejeti za takojšnjo izvršitev, bo občinska uprava v Genovi odstopila beogradske obične 6 svojih novih vozov, ki so bili pravkar izdelani. Ostalih 15 vozov pa bo beogradska občina naročila pri domači industriji.

— Načrt plačati promet z Grčijo. Dne 18. januarja je znašal saldo srbsko-jugoslovenskih bonov v obsegu 57,4 milijona dinarom, saldo blokiranega terjatev pri Grški banki pa 2,2 milijona din.

— V trgovinski register se je vpisala kot družba z o. z. tvrdka Pinter & Lenard, trgovina z železnico, družba z o. z. v Mariboru (obratni predmet: trgovina z železnico, porcelanom, steklom, sportnimi potrebščinami, orožjem, strelivom in gradbenim materialom; osnovna glavica 1.000.000 din, ki je plačana v gotovini; poslovanje Ferdo Pinter in Rado Lenard, trgovca v Mariboru). — Tvrdka »Tovrničje Zlatogorje« preje C. Brosse je spremenila naziv firme v »Tovrničje Zlatogorje Dražar in druge.

— Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Mateja Zdražarja, trgovca z usnjim v Domžalah (poravnalni upravitelj dr. Fran Trampuž, odv. v Kamniku; poravnalni narek pri okrajnem sodišču v Kamniku 20. februarja ob 9., prijavni rok do 10. februarja).

Borze

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klrnški čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški čeki so se v Zagrebu izboljšali po 82,50, v Beogradu pa ni bilo prometa. Bolgarski klrnški čeki notirajo v Beogradu 95,20 — 96,80 (za 100 din nominala). Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektom tržišču je vojna škoda pri pritožbeniški tenenci notirala 424 — 428 (v Beogradu je bil promet po 425). Zaključki pa so bili zabeleženi v 4% severnih agrarnih obveznicah po 51 — 51,50.

Devize

Ljubljana. Oficialni tečaj: London 175,50 — 178,70, Pariz 99,20 — 101,50, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2350 — 2388, Bruselj 744 — 755. Tečaj na svobodnem trgu: London 216,79 — 219,99, Pariz 122,59 — 124,59, New York 5480 — 5520, Curih 1228,18 — 1238,18, Amsterdam 2902,40 — 2910,40, Bruselj 918,88 — 930,88.

Curih. Beograd 10, Pariz 10,04, London 17,72, New York 416, Bruselj 75,00, Milan 22,50, Amsterdam 236,85, Berlin 178,70, Stockholm 106,15, Oslo 101,35, København 96,05, Sofija 5,30, Budimpešta 79, Atene 3,35, Bukarešta 3,30.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 424 — 428, 4% agrarne 52 bl., 4% severne agrarne 50,50 — 52 (51 — 51,50), 6% beguške 75,25 bl., 6% dalm. agrarne 69 — 70, 6% šumske 68 bl., 7% invest. 98 — 99, 7% Blair 87 — 88, 8% Blair 95 — 97,50; delnice: PAB 190 bl., Trboveljska 245 — 249, Gutman 40 — 53, Šešerana Osijek 135 den., Osiječka ljevalnica 160 bl.

Beograd. Vojna škoda 425 — 426 (425), 4% severne agrarne 51 den., 6% beguške 76 — 76,50 (76) 6% dalm. agrarne 70 — 70,50 (70 — 70,50), 7% stabiliz. 97,50 bl., 7% invest. 98 den., 7% Seligman 100,50 den., 7% Blair 87,50 — 88,50, 8% Blair 95 den., Narodna banka 7450 — 7800.

Blagovna tržišča

— Novočadska blagovna borza (24. t. m.) Tendence stalna. Pšenica: baška okol Novi Sad 195 — 197; gor. b. 196 — 198; srem 194 — 196, slavonska 194 — 196; ladja Tisa 199 — 201. Rž: baška 152,50 — 155, Oves: baški, sremski in slavonski 150 — 152, ječmen: baški in sremski 64,65 kr 165 — 170, Koruza: baška nova 119 — 120; nova pariteta Indija 119 — 120. Moka: baška in banatska »ve« in »org« 295 — 305, »2« 275 — 285, »3« 255 — 265, »4« 245 — 255, »7« 205 — 215, »8« 130 — 135. Fižol: baški sremski beli brez vrne 390 — 400, Otrrobi: baški in sremski 122 — 124; ban. 119 — 121.

Legi usnehi sokolske mladine na Bledu

Bled, 24. januarja. V idealnih snežnih razmerah je izvedlo Sokolsko društvo Bled v nedeljo 21. t. m. tradicionalne društvene smučarske tekme naraščajo in deca na stalnih progah v območju Straže. Kako je smučanje razvito med sokolsko mladino na Bledu, priča dejstvo, da je klub nekaterim oviram nastopil 78 naraščajo in deca domačega društva. Tekma je zahtevala od tekmovalcev predvsem tehnično znanje in je potekala brez napačnih nepravil. Rezultati: Moški naraščajo višji: 1. Vrhunec Stanko, 2. Pem Boris in Valušnik Franc, 3. Pere Davorin. Moški naraščajo nižji: 1. Metavšek Božo, 2. Hudovernik Poldo, 3. Potončnik Anton. Ženski naraščajo: 1. Palhartinger Angela, 2. Golc Cilka, 3. Sever Pavla. Moška deca višja skupina: 1. Vidic Anton, 2. Kapus Janko, 3. Heberle Franc. Moška deca nižja skupina: 1. Kanus Slavko, 2. Slinivč Miran, 3. Kanus Pudi. Ženska deca: 1. Frihar Milena, 2. Ažman Neda, 3. Palhartinger Metka.

Sokolsko društvo Bled še nekaj let zalaga z množičnimi tekmovalci vse sokolske smučarske tekme. Na lanih mladih župnih tekмах se je z 69 tekmovalci v oeni družtev priborilo I. mesto. Na letošnjih saveznih tekmah v Bohinju je sodelovalo z 48 tekmovalci in doseglo 6 prvih 2 druge in 4 tretja mesta. Tudi na letošnjih župnih tekmah 4. II. se bo borilo za čast društva preko 70 naraščajo in deca.

Preselitav železniške direkcije v Novi Sad

Možje, ki delajo boljševikom največjo preglavico

Ena izmed nešteti majhnih finskih patrulj, ki so specializirane za napade v neprijetnem zaledju. Takšnim patruljam je baje uspelo prebiti se do železniške proge proti Murmansk in vsaj začasno ustaviti promet na njej

Cestne svetilke in zatemnitve

Navzgor zaslonjena, navzdol raztresena svetloba

Nemška industrija je spravila na trg cestne svetilke, ki naj bi zatemnitev malo omilile, a vendarle ustrezale vsem zahtevam predpisov. Po uspešnih poskusih nameravajo v Berlinu in drugih nemških mestih počasi uvediti tako zvane »usmerjene svetilke«, ki jih bodo postavljali na razdalje po 100 m in ki njih svetloba zadostuje, da morejo vozila in pešci na temni cesti spoznati, kar jim je potrebno.

Te svetilke so navzgor zaslonjene, navzdol pa mečejo na cesto raztreseno svetlobo, ki je že iz višine 500 m ni več videti. Svetilke so enojne ali dvojne. Zadnje imajo dva svetlobna kroga in jih bodo uporabljali na cestnih križiščih ter na zelo prometnih točkah, kjer morajo pešci in vozači se posebno paziti. Zepne svetilke bodo iz cestnega prometa popolnoma izginile.

Evakuacije pred 2000 leti

Kaj poroča Herodot — Temistoklov ukrep pred bitko pri Termopilah

Neki atenski list opozarja na pripovedovanje starega Herodota, po katerem je Temistokles l. 480. pred našim štetjem dal izprazniti Atene, ko so se perzijske čete po predoru pri Termopilah blizale temu mestu. Med tem ko je pripravljali znamenito pomorsko bitko pri Salaminu, kjer je uničil perzijsko brodovje, je odredil, da so ženske, otroci in starši Atene zapustili, pozneje tudi sužnji, ker se je bal, da bi mogli ti sovražniku pomagati.

Evakuirano prebivalstvo so spravili v

Trecen, Egino in deloma na Salaminu. Posebno meščani prvega mesta so se izkazali za zelo gostoljubne in so sprejeli med drugim zakon, po katerem bi celo oskrbo tistih ki bi bežali iz grške vojske, šla na račun njihovega mesta. Otrokom so dovolili, da smejo v vseh vrstovih trgovati smokve, olive in grozdje. Dali so jim na razpolago celo posebne učitelje česa, pa so se otroci manj eselili nego svobode glede sadja.

Kdaj je bil vesoljni potop?

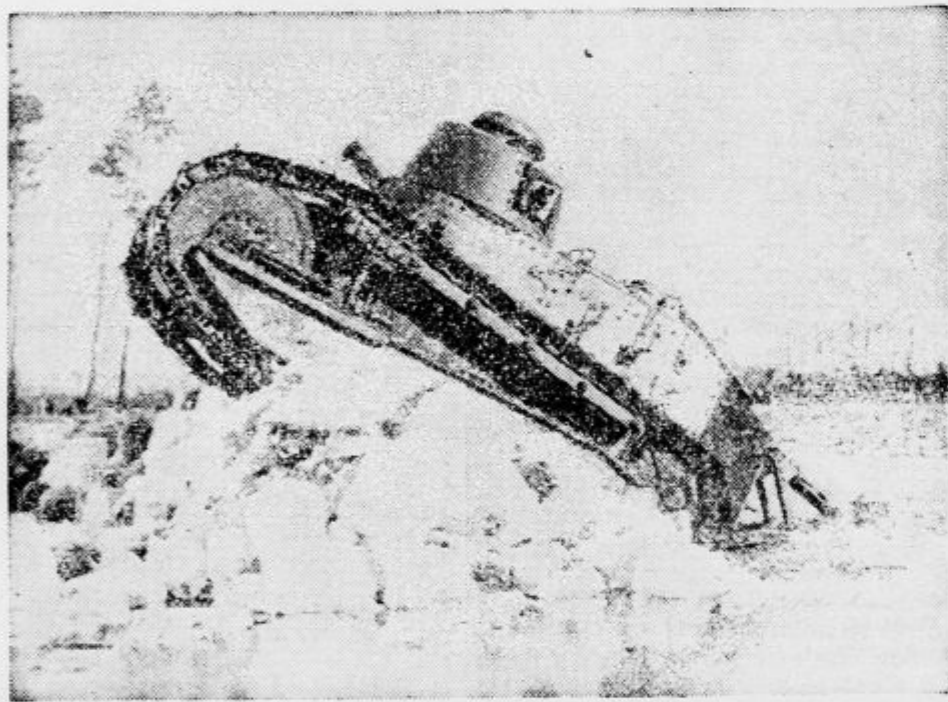
Po trditvah italijanskega seizmologa l. 2687 pred našim štetjem

Znani italijanski seizmolog prog. Raffaello Bendandi je na podlagi znanstvenih opazovanj in računov ugotovil čas vesoljnega potopa. Med planetoidi so štiri majhne zvezdice in njihovi privlačnosti pripisuje velik vpliv na geološki razvoj zemlje. S proučevanjem njihovih tirov je prišel do zaključka, da se je veliki vesoljni potop zgodil l. 2687. pred našim štetjem.

Na istem temelju je dognal, da je prav-

ilijna celina Atlantida v resnici eksistirala in da jo je strašen potres l. 1008. pred našim štetjem pogreznil na dno Atlantskega oceana. Ta potres je temeljito spremenil obraz zemlje. Seveda bodo drugi učenjaki prof. Bendandiju ugovarjali, to tem bolj, ker napoveduje s takimi računi potrese — ki se potem običajno ne pri-
metajo.

Ali moreta led in voda ustaviti tank?

Holandska je prepričana, da bi mogla s splošno poplavo ustaviti vsakega napadalca na svojih mejah, v zimskem času, pa bi ne more nobene sovražne motorizirane enote prispeti v deželo preko zaledenelih močvirij, rek in prekopov. Tukaj vidimo holandski tank, ki se skuša zavoljo gotovosti prebiti skozi poplavljeni in zaledenele kraje

MICHEL ZEVACO:

20

Don Juan

ROMAN.

»Ljubita se!« je stokal sam pri sebi. »Preklete, saj sem vedel!... In bi se bil morda še obotavljal... Ne, ne, lepotičica! Ne boš ga nosila, slavne imena Lorydanov! A jaz... jaz te bom imel!...«

Vrnil se je k plemičem in videl, da Maugency odklepa mrežna vrata.

»Kaj delaš?« je rekel. »Izderimo meče in se udarimo, kjer smo!«

Maugency je skomignil z rameni.

»Kralj mi je poslal ta ključ. Ukazano je, da bodi dvoboj na ograjenem prostoru. Ne počenjaj neumnosti, Lorydan. Drži se po plemiško... drži se, ali pa odidem!«

Stopili so skozi ograjo, krenili naravnost proti Arronskem dvorcu, ki jim je mračno in skrivnostno gledal naproti, zavili okrog njega in obstali pod dvojico šiljestih, pisanih gotskih oken. Filip de Ponthus in Roland de Maugency sta se z mišljeno spogledala.

»To je kapelica Arronskega dvorca,« je s čudnim glasom rekel Maugency.

»Agneta de Senneour je tu pokonana,« je z glasom, polnim davnih spominov odvrnil Filip de Ponthus.

»Izderimo! Udarimo se!« je Lorydan preskakal pogovor.

Štirje meči so hlesnili v bled svetlobo zimskega dne, ki se je delal nad Parizom.

Filip de Ponthus in Roland de Maugency sta hladnokrvno skoraj nekam trudno in z nek klmim obžalovanjem napadla drug drugega. Bodi si zaradi naskokov in odskokov, bodi si po močnem sporazumu sta se v nekaj trenutkih precej oddaljila od burne skupine, ki sta jo tvorila Amauri de Lorydan in Klotar de Ponthus.

»Gospod de Maugency,« je rekel Filip de Ponthus v eni sami z ravnim surkom, »ali bi mi hoteli povedati, zakaj ste prejle tako napeto pazovali mojega sina?«

»Gospod de Ponthus,« je dejal Maugency in od bil napred, »dovolite mi priznanje, da nisem vedel... Eog mi je priča! Nisem vedel, da imate sina... in še v teh letih... in s tem obrazom!«

Filip de Ponthus je mehnično obrnil glavo proti sinu... in videl, kako je Klotar baš tisti mah stopil na Lorydanov meč, ki je ležal na tleh... Vasmehnil se je z mečem pozdravil Maugencyja in veselo vprašal:

»Ste videli? Vaš prijatelj je razorožen!... Menda vam ni bilo znano, da mojemu sinu ni para, kadar je treba izbiti nasprotniku meč iz roke?«

Amauri de Lorydan pa je to bes stokal:

»Razorožen sem! Obrežen!«

»Razorožen ste Obrežen!« je z odkrito srčno vladnostjo rekel Klotar.

»Končajte me žel Ubijte me!...«

Nekaj za našo obleko

Moške obleke očistimo na ta način, da jih najprvo dobro iztepemo in izkrtačimo, potem jih damo na likalno desko, ki smo nanjo napeli varovalno blago, in jih skrbno okrtamo z mešanico iz amoniaka, octovega etra in mehke vode. Napravimo si raztopino 50 g amoniaka in 15 g octovega etra in je vzamemo za eno žlico na vsak deciliter vode. Obleko je treba potem okrtati še s čisto vodo. Ne sme postati popolnoma mokra, posušiti jo moramo v prepihu, končno jo še zlikamo.

Kadar čistimo madeže z bencinom, položimo pod tisto mesto kos mehkega blaga, da vsesa vase bencin z raztopljen nesnago. Tako se nam ne bodo delali bencinski robovi na obleki.

Rokavice iz pralnega usnja ostanejo po pranju bele, če dodamo mlačno izpiralni vodi nekoliko kapljic glicerina, ki ga moramo pošteno primešati.

Zamet se osveži, če ga pridržimo nad posodo z vrelo vodo, dokler ne postane popolnoma vlažen. Potem ga povlečemo preko vročega likalnika, ki smo ga postavili raobe.

Škrobu dodamo nekoliko kapljic glicerina, da dobi naškrobljeno perilo lep sijaj.

Milijonska dediščina za bivšo telefonistko

Predlansko leto je bila miss Amy Macdonaldova iz Detroita telefonistka, ki je imela tedensko 15 dolarjev dohodka. Mlad milijonar, Donald Dodge, se je zaljubil v dražestno dekle in se je z njo poročil, čeprav se je njegova družina upirala z vsemi silami. A že na poročnem potovanju je Dodge v nekem jezeru na žalosten način izgubil življenje. O njegovi tragični smrti so tedaj pisali listi po vsem svetu. Oporoke ni zapustil in njegovi soročniki so se tožarili z mlado vdovo zavoljo zapuščine. Sedaj ji je sodišče iz te zapuščine priznalo 1.250.000 dolarjev, to je četrtno vsruga njegovega imetja. Ostale tri četrtine dobi njegova mati.

Finska bolničarka

»guje ranjenega finskega vojaka v poljski bolnici za fronto

Črčki kot nočni čuvaji

Japonci imajo živali zelo radi. Živali, ki jih redijo doma, so lahko zadovoljne s svojimi usodi, kajti zanje skrbijo na vse mogoče načine. Posebno naklonjenost pa izkazuje Japonci za neko vrsto črčkov, ki so zelo krotki in prepevajo dolge ure, posebno ponoči. Tega črčka drže na Japonskem v majhnih kletkah kakor pri nas kanarčke. Menijo da jim prinaša srečo in se veseli njegovega petja. Ponoči pa jim živalica koristi kot zelo zanesljiv — čuvaj.

Kletko s črčkom postavljajo ponoči namreč v spalnico, Japonci je njegovega petja tako navajeni, da bi ne mogli spati brez njega. Črček je s svoje strani navajen, da vlna ponoči v hiši popoln mir. Če začuje tudi najrahljši neobičajni šum, takoj preneha peti. Baš ta njegov molk pa Japonci zbuja kakor plane iz spanja vojak na fronti, če nepričakovano sliši bobnenje topov. Jasno da postane takoj tudi sam pozoren na šum, zavolje katerega je črček umaknil in to je že ena skrivnost japonske hiše rešilo nevarnosti.

Z mizna črna

Zamislite si, da se dade »črna« odtepati z raztopno palčico. Ta »črna« je najprej nevarna. Če nevarna, kaj potem, če jo vodo ali v opanem, se nam lahko zgodi, da špe počijo.

Po potresni katastrofi v Anatoliji

Pred podrto hišo v Erzindžanu se je neka družina zatekla pod šotor

Razvaline mošeje v Erzindžanu

Tračnice v podobi odvijalcev

Posledica silne vročine v Avstraliji

V Avstraliji imajo ta čas vročino, kakršne tam še nikoli doživeli. Poletje, ki sedaj tam vlada je postreglo prebivalcem Sydneya, Adelaide in Melbournea z vročinami 45 do 48 stopinj Celzija v senci. Najhujše pa je to, da se vročine menjavajo z besnimi pljahami, ki zemljo v trenutku preplavljajo in jo ohladi, a komaj je plohe konec, prisije spet sonce, ki zemljo na novo razsuši.

Te hitre menjave temperature in vlažnosti so imele na mnogih krajih za posledico nenavaden pojav. Železniške tračnice je na mnogih mestih dvignilo s pragov do 2 m v zrak in jih zvililo ter spet položilo na zemljo. Tračnice imajo pravo obliko odvijalcev. Samo ob sebi je umevno, da je ta pojav na mnogih mestih ustavil vsak železniški promet.

Mučenik znanosti

Pred nekoliko dnevi je umrl v nekem laboratoriju liverpoolskega vsučilšča 28 letni fizik Harold Walke. V tem laboratoriju se je bavil z elektrotehničnimi poskusi, pri čemer je uporabljal med drugim izredno občutljiv in tudi izredno drag aparat, ki so ga pod njegovim nadzorstvom izdelali laboranti z večletnim delom. Veljal je mnogo tisoč funtov šterlingov.

Na dan svoje smrti je Walke pri svojih poskusih napravil napačno krotnjo, aparat je padel z mize. V zadnjem trenutku, ko se je ulegel na tleh razbiti na tisoč koskov, ga je Walke ujel. A med tem ko je aparat rešil, ni ušel električnemu udarcu, ki je končal njegovo mlado življenje.

Župnik umrl ob bolnikovi postelji

V ma'em flandrijskem kraju Thielrodeju so poklicali župnika k nekemu umirajočemu župljanu, da bi ga dal v poslednje obje. Župnik je zelo pohitel, da bi ne prišel prepozno, čim pa je došel k bolniku in začel s ceremonijo, se je zgruil mrtav. S črna kap ga je ubila ob postelji umirajočega.

Gladijator na karte v Italiji

Italijanska vlada je odredila, da se bo s 1. februarja na prabo sladkorja uvedel sistem skatiranja. Vsaka oseba bo imela pravico do 500 g sladkorja na mesec.

A NEKDOTA

Robert Bunsen, slovit kemik, je bil kakor mnogi veliki možje, pogostoma duševno odsoten, posebno oseb in imen si čisto ni mogel zapomniti. Nekoč ga je obiskal neki tovariš, pa se ni mogel spomniti, kateri je to. Znal se mu je včas, da je prof. Kekule, zanj pa prof. Strecker. Med pogovorom si je zaman prizdeval, da bi dognal, kateri izmed obeh stoji pred njim. Sprva je mislil, da je Kekule, potem spet Strecker, končno je bil prepričan, da gre za Kekuleja. Ko se je obiskovalec poslovil, je menil Bunsen z naravnost: »Veste, da sem vas za trenutek smatral za Streckerja!« — »Saj to tudi sem!« je odgovoril začuden gost.

SAK DAN ENA

Prostor za paradržanje l. 1940. (Tidens Tegn).

Filip de Ponthus je odprl oči ter jih z dolgim, nežnim pogledom uprl v sina.

»Daj me prenesti domov,« je s težavo zajecjal, »a hitro!... hitro!... Govoriti moram s teboj... kajti Bog mi je priča... čutim, da so moje ure seštetile!...«

Klotar je vstal. Bled je bil in ustnice so mu drhte.

»Gospod,« je rekel Lorydan, »ali bi hoteli popaziti na ranjenca, ta čas ko stopim jaz po...«

Lorydan je nedoločno priklimal. Klotar je odhitel.

Čez četrto ure so prihiteli v Arronski dvorec ljudje z dvema nosilnicama. Ko se je Klotar ozrl po nasprotniku, ga ni več videl. Lorydan je bil izginil...

Klotar je dal položiti mrlča na eno izmed nosilnic, očeta pa je vzdignil na rokah in ga sam položil na drugo.

»Kdo izmed vas ve, kje stanuje ta plemič?« je vprašal ljudi, ki jih je bil privedel, ter pokazal na Maugencyjevo truplo.

»Gospod de Maugency ima svoj dvorec pri sredi ulice Sv. Honorija,« se je oglesil Filip de Ponthus. Nosilnici sta krenili na pot. V Tempelski ulici sta se ločili; tista, na kateri je ležal Maugency, jo je ubrle proti Seini, Ponthusova pa proti ulici sv. Dionizija.

Trm skoraj nasproti gostilne pri »Vedežvalki«, sta imela gospoda Ponthuska v prvem nadstropju nekaj skromno stanovanje petih sob, vstevši nekakšno vežo.

Položaj v Beogradu

Okrog revizije društvenega in tiskovnega zakona
Nasprotujoča si tolmačenja ob seji vodstva JRJZ

Predvčerajšnje skoraj senzacionalne napovedi »Slovenca« o dnevnem redu in o pomenu seje izvršnega odbora Jugoslovenske radikalne zajednice, so vzbudile v Beogradu živahno začudenje. Še tokom večera je bila izdana iz glavnega tajništva JRJZ službena izjava, da to poročilo ni točno, da gre le za redno vsakomesečno sejo tega odbora in da se bodo na njej obravnavala samo tekoča stankina vprašanja.

Mi smo to izjavo mogli prinesiti še le v drugi izdaji našega lista, »Slovenec« pa je sploh ni zabeležil in tudi ne njegovo večerajšnje opoldansko glasilo. Kakor nam javljajo iz Beograda, so prišli slovenski člani JRJZ na sejo z namenom, da razčistijo stališče vodstva stranke napram vprašanju preureditve države. Toda vodilni krogi JRJZ smatrajo, da položaj še ni dozorel in da so mišljenja pri posameznih skupinah stranke še tako deljena, da zaenkrat ni mogoče doseči enotnosti. Znano je, da muslimanska skupina odločno zastopa dr. Mačkovo tezo, srbski del JRJZ pa želi, da se najprej vidi, ali bo akcija za združitev radikalov pod vodstvom glavnega odbora imela kaj uspeha. Poleg tega bi mogla definitivna opredelitev stališča JRJZ ustvariti med vladnimi skupinami nevarne težave. Smatrajo je zato, da bodo ljubljanski čla-

ni vodstva JRJZ morali odložiti izvedbo svojih sklepov, sprejetih na ljubljanskem sestanku v ponedeljek.

Dr. Maček je imel včeraj dolgo konferenco z ministrskimi predstavniki Cvetkovićem. Konferenca je po informacijah iz političnih krogov veljala predvsem za možnost, da se vprašanje volitev v hrvatski sabor odloži do vprašanja skupščinskih volitev in posebej rešuje. Za dr. Mačka je to vprašanje prvenstvenega značaja.

Isti krogi zatrjujejo, da bodo posvetovanja o eventualnem razpisu skupščinskih volitev prišla na dnevni red šele, kadar bo sankcioniran volilni zakon, kar se do sedaj še ni zgodilo, in kadar bo izvršena tudi revizija dosedanjega zakona o družini in zborovanjih, ki je zaradi tega potrebna, ker je volilni zakon zgrajen na obveznem sodelovanju strank pri volitvah. Kar se revizije tiskovnega zakona tiče, stoji sedaj v ospredju predlog, da se sedanji zakon dopolni s kratko odredbo, s katero bi se omogočila pritožba proti konfiskaciji odn. zabrani na redno sodišče in statutarne materialne odgovornosti za škodo, povzročeno listu za cenzurne prepovedi, ki so izvršene iz enostranskih pobud, ne pa iz objektivno ugotovljenih državnih in javnih interesov.

Polemika med HSS in demokrati se nadaljuje

»Hrvatski dnevnik« nadaljuje svoje obračunavanje z demokrati. Očita jim, da se hvalijo, da so že leta 1922 pristali na revizijo ustave, nato pa nadaljuje:

»Pri tem celo trdijo, da so se za to odločili v času, ko so bili še na Hrvatskem ljudje, ki so se protivili reviziji ustave. Pozabljajo pa, da hrvatski narod sploh ni priznal vidovdanske ustave, ker je bila sprejeta brez Hrvatom in proti njim, kar so priznali demokrati tudi v aktu od 7. oktobra 1937. Sicer pa je čas, da opozorimo na večno blodenje demokratske stranke. Res se je leta 1922 izjavila za revizijo vidovdanske ustave, za katero je sama glasovala 28. junija 1921. Dasi je bila med polagati temeljev centralizma, se je udeležila »kongresa intelektualcev« v Ildži in kongresa pristašev »srednje linije« v Zagrebu, katerega je obiskal celo sam predsednik Ljuba Davidović. Leta 1924 je sestavila Demokratska stranka s podporo Hrvatske seljaške stranke vladno opozicijskega bloka a leta 1927 je Demokratska stranka že zopet sodelovala v vladi Velje Vukičevića, s katerim je gradila »trdni grad«. V centralistični vladi je bila tudi po 4. oktobru 1927, ko je prišlo do sodelovanja med Stjepanom Radićem in Svetozarjem Pribičevićem. Po opredelitvi proti centralizmu je postala Demokratska stranka zopet braniteljica vidovdanske ustave. Po 6. januarju 1929 je prišlo do razkola v demokratski stranki, ki ni je s svojim vodstvom zopet leta približevali Hrvatom. Prišli so se zavzemati za sporazum in pričakovali smo, da se je definitivno odločili za to politiko. Ko pa je bilo treba izvesti vsaj delni sporazum, so ostali demokrati ob strani, ker niso sprejeli procedure sporazuma. Ko je bila osnovana banovina Hrvatska, so se pomirili

s proceduro, ali so se zato izrekli proti sporazumu, češ da je pomanjkljiv, ker niso sodelovali pri njem. Sedaj protestirajo proti sporazumu in pozabljajo, da je to, kar so dosegli Hrvati 26. avgusta, samo delna rešitev zahtev hrvatskega naroda.

»Hrvatskemu dnevniku« odgovarja vodstvo demokratske stranke v beograjski »Politiki«. Dolgi ga, da mu je beograjski jezik postal nerazumljiv. »Hrvatski dnevnik« ne vidi več čez meje banovine Hrvatske. Tam je res vse drugače, ali na oni drugi strani je ostalo vse nespremenjeno: od občin, ki po večini niso v ljudskih rokah, od središč in banovinskih organov vseh strok, ki so vodili decembrske volitve, pa do vrha, kjer je vladajoča stranka po 5. februarju 1939 izmenjala samo svoje načelnost. Oni, ki pišejo članke v »Hrvatski dnevnik« se čutijo na toplem in nečisto vidi, da vsi drugi nimajo niti strehe nad glavo. Ne harangira demokratska stranka srbskih mas, temveč mas harangirajo vodstva strank in zlasti demokratske. Demokratska stranka ve, da novo narodno predstavništvo ne more vrniti, kar je 26. avgusta šlo v nepovrat. Toda ona smatra, da se mora ko je že jasno, kaj je Hrvatska in kaj je Slovenija, pred volitvami postaviti na čisto tudi vprašanje tretje edine. Demokratska stranka se ni nikdar izjavila proti volitvam in ima danes za to manj razloga, kakor kdaj koli. Ona le smatra, da je treba iti po prirodnem redu: najprej politični zakon, nato odločitev terena od kompromitiranih oblasti, svobodne občinske volitve, načelna rešitev srbske edine in končno volitve v narodno skupščino.

Na krajo vodstva demokratske stranke ostro protestira, da se njeno politično stališče tolmači kot hegemonistična težnja.

Beleške

Volitve v skupščino in v hrvatski sabor

Zabeležili smo izjave ministra za poljedelstvo dr. Branka Čubrilovića in voditelja vojvodinskih samostojnih demokratov dr. Boškovića, ki sta napovedala, da bodo volitve v narodno skupščino v marcu. Zagrebški listi pravijo, da nimajo v volilnih krogih Kmetoske demokratske koalicije še nobenih zanesljivih informacij o tem, da bi bile volitve za narodno skupščino v marcu. Nekateri politiki iz vodstva KDK mislijo, da je mnogo prerano trditi, da bodo razpisane volitve že za marec.

Pač pa smatrajo v krogih KDK, da bodo prav kmalu razpisane volitve v hrvatski sabor brez ozira na to, ali bodo razpisane tudi volitve v narodno skupščino. Po mišljenju teh krogov bi bile lahko volitve v hrvatski sabor že februarja, najkasneje pa v začetku marca. To dokazujejo tudi naročila banke oblasti, da morajo pričeti podrejene oblasti takoj s pripravi tehnične zgradbe za volitve v hrvatski sabor. Ni pa seveda izključeno, da bo končno zmagala v Beogradu tista skupina, ki pravi, da se mora razpis volitev v hrvatski sabor povezati z volitvami v narodno skupščino.

Sumljiv strah

Nedavno smo priobčili notico, v kateri smo opozorili čitatelje, naj se sedaj v januarju, ko občine uradno popravljajo volilne imenike, zanimajo za to, ali so vpisani ali ne. »Slovenec« se je nad tem silno razburil. Dolgi nas, da se nič več ne zanimamo za državo, temveč samo mislimo na volitve. Do sedaj se je stalno kregal nad nami, da pišemo in razpravljamo o važnih državnih vprašanjih, zlasti o njeni preureditvi, in je celo zahteval, da svoje razprave ustavimo. Dokazoval je tudi stalno, kako se svobodoljubni nacionalni ljudje bojijo volitev in je razgaljal, da se ne upajo pred sodbo naroda. Naenkrat pa ga sedaj razburja, da se zanimamo za volilne imenike, in uči nas, da nimamo za to nobene pravice, češ da je poprava volilnih imenikov v mescu januarju izključno interna zadeva županov, v katero se nima nihče vmešavati. »Slovenec« poziva občinske uprave, da naj vsako zahtevajo, da se popravi volilni imenik, vržejo v koš!

Že dolgo se nismo tako od srca nasmejali, kakor pri čitanju te razburjene razprave. »Slovenec« namreč sam priobčuje pozive iz raznih krajev, ki opozarjajo volilce, da naj se pri občinskih uradih prijavljajo in skrbijo, da so vpisani v volilne imenike. »Jutro« je od raznih občin dobilo v objavo podobne pozive in sigurno prav tako tudi »Slovenec«. To je tudi povsem v redu in v smislu zakona. Res je, da imajo občine v mescu januarju same skrbeti za popravo v volilnih imenikih. Toda občine, ki kaj držijo na red in želijo to svojo dolžnost natančno izpolniti, se povsem ponašajo na to, da

čajo na javnost za sodelovanje. Kdor se torej občini zgleda in n. pr. dokaže, da ima pravico biti vpisan v volilni imenik, a bi občina po »Slovenčevem« nasvetu to njegovo prijavo »vrila v koš«, ta naj se obrne na najbližjo napredno politično organizacijo, ki bo našla pot in načina poudčiti dotičnega funkcionarja, kaj je njegova uradna dolžnost.

»Slovenec« je objavil svojo čudovito dolgoročno razpravo pod naslovom »Sumljiva vnaša...« Mi smo dali našemu kratkemu odgovoru naslov »Sumljiv strah«...

Stojadinović snuje stranko

Kakor poroča »Politično-ekonomski vestnik«, namerava sklicati bivši predsednik vlade in šef Jugoslovenske radikalne zajednice dr. Milan Stojadinović v kratkem konferenco svojih prijateljev iz vse države. Na konferenci misli predlagati ustanovitve nove stranke pod svojim vodstvom. Program in ime stranke bi naj določili na konferenci sami.

V koliko odgovarjajo te vesti resnici, je težko ugotoviti, ker je doslej stal dr. Stojadinović s prijatelji na stališču, da je bil proti pravilom potisnjen iz vodstva JRJZ in da ga more vrčti kot predsednika stranke samo kongres JRJZ, ki ga je izvolil za šefa stranke. Vsekakor pa kaže dr. Stojadinović zadnje čase zopet nekaj znakov življenja, dočim je po padcu 5. februarja lanskega leta počival vse do sestave svoje inšerlacije o poteku pogajanj za sporazum, ki jo je naslovil na predsednika vlade g. Cvetkovića. Interpelacija je ostala v arhivu dr. Stojadinovićeve skupščine, ki se ni več sestala, da bi imela priliko čuti zadnje besede svojega vodje in vzornika. Po mišljenju beograjskih političnih krogov so napovedi o ustanovitvi neke posebne stranke dr. Milana Stojadinovića bolj reklamne značaja, kakor pa stvarnost. G. dr. Milan Stojadinović spada namreč tudi v tisto vrsto beograjskih politikov, ki so aktivni in glasni dokler so na vladi, ko pa se v opoziciji se igrajo z »brojanico« in tuhtajo po horoskopih, kdaj jih bo višja sila zopet povlekla iz roparnice in jih posadila v ministrski fotelj...

Bunjevci med seboj

V Somboru imajo tamošnji Bunjevci dve društvi. V »Bunjevskem kolu« so organizirani tisti Bunjevci, ki so nagibali bolj na jugoslovensko stran in so sodelovali z Beogradom. V drugem društvu »Mirosljub« so pa Bunjevci, ki so sodelovali samo s Hrvati ter se izrekli za politiko HSS. Odkar je tudi ofeoleno postavljeno načelo, da so Bunjevci samo Hrvati in ne kako posebno bunjevske plemo, so se pričeli funkcionarji obeh društev meniti in pogajati o tem, da bi obe društvi združili. Pogajanja so trajala dokaj časa, končno pa so se razbila, kakor javljajo sedaj zagrebški listi, zaradi tega, kar

so delegati »Bunjevskega kola« postavili »Mirosljubu« deset zahtev, med njimi tudi to, da mora biti škof v Subotici vedno samo Bunjevec...

Posebna filmska centrala za Hrvatsko

Službeno glasilo hrvatske banske oblasti »Narodne novine«, objavlja pravilnik o organiziranju posebne filmske centrala za banovino Hrvatsko. Novi urad bo nadzoroval prodajo in predvajanje filmov na ozemlju banovine Hrvatske. Njegov delokrog bo v glavnem enak delokrogu državne filmske centrala v Zagrebu.

Nemški zastopnik v senatu

Listi nemške narodne manjšine poročajo, da je bil v ponedeljek sprejet pri predsedniku vlade g. Cvetkoviću zastopnik nemške narodne manjšine bivši poslanec dr. Franc Hamm. Glavni predmet razgovorov je bilo imenovanje enega ali dveh predstavnikov Nemcev v senat. Po informacijah nemških listov je predsednik Cvetković obljubil, da bodo Nemci dobili v kratkem svojega predstavnika v senatu.

Muslimanske pritožbe

»Obzor« poroča iz Sarajeva, da »tamošnje oblasti še vedno preganjajo« muslimane, ki vstopajo v organizacije Hrvatske seljaške stranke. Tako so pred nekaj dnevi oblasti zaprle neke omladince iz Dvornika in Gacka ter jih obtožile protidržavnega delovanja, akoravni niso nič drugega zagrešili, kakor da so pripravljali ustanovitve krajevnih organizacij HSS. V nekem drugem mestu so bili kaznovani muslimani, pristajali HSS, baje zato, ker so pisali po stenah »rodoljubne hrvatske napise«. V Sarajevu so delale oblasti težave predsedniku tamošnje muslimanske organizacije HSS prof. Hadžiću ob priliki otvoritve prostorov te organizacije.

»Obzor« pravi, da je iz vsega tega razvidno, da »oblasti v Bosni in Hercegovini sistematično preprečujejo vstopanje muslimanov v vrste HSS, kljub temu, da je ta stranka v vladi, ki pravi, da izvaja politiko sporazuma.«

Doslednost

Novosadsko glavno glasilo naše nemške narodne manjšine je objavilo na prvi strani z velikimi črkami in senzacionalnim naslovom vesti o vkorakanju nemških čet v dele poljske Galicije, ki so bili doslej zasedeni po sovjetskih četah. S posebnim zaostrovanjem je »Deutsches Volksblatt« poudarjalo, da prehaja s tem v roke nemške vojske vse galitsko petrolejsko ozemlje, ki je tako potrebno za nadaljnje vojevanje. Svoje poročilo je zaključil list z ugotovitvijo, da se nahajamo s tem dogodkom na prekretnici druge svetovne vojne.

Tri dni pozneje pa je objavil isti »Volksblatt« debelo tiskano poročilo iz Berlina z uradnim nemškim demantjem vesti o vkorakanju nemških čet v južno Galicijo. In isti »Volksblatt« označuje sedaj te vesti kot novo laž angleške propagandne službe za zanašanje zmede med narode in države.

Nemška križarka v južnem Atlantiku

Poročali smo že, da se je po potopitvi oklopnice »Admiral Spee« pojavila v južnem Atlantiku nova nemška vojna ladja. Kakor pravijo naknadna poročila, je to v pomožno križarko spremenjena bivša trgovska ladja »Altmark«, ki vozi do 25 milj (46 km) na uro. Oborožena je s 150 mm topovi, ki nesejo okoli 15 km daleč, in s protiletalskimi topovi. Pomožna križarka »Altmark« ima povsem videz trgovske ladje in je služila do katastrofe »Admirala Speea« kot njegova pomožna ladja za prekrsko s kurivom in prehrano. Koliko angleških tovornih ladij je doslej že potopila, še ni znano.

Vloga petroleja v položaju Rumunije

V švicarskem listu »National-Zeitung« citamo v uvodniku »Kaj hočejo od Rumunije« med drugim tudi naslednje:

»Rumunija je v tej vojni važen gospodarski činitelj zaradi svojega petroleja. Petrolejska področja se raztezajo jugovzhodno Karpatov in pokrivajo površino okoli 120.000 hektarjev. Da bi odkrila še nova ležišča petroleja, je Rumunija leta 1938 uvedla posebno petletko, ki jo je organiziral nalašč za to imenovani odbor gospodarskih strokovnjakov. Imeti petroleja pa je danes za malo državo nevarno. Petrolejsko vprašanje utegne namreč postati v sedanji vojni gospodarsko-vojaško najpomembnejši činitelj. Ako bi na primer Rusija zares odstopila svoje petrolejske vrelce v Galiciji Nemčiji, bi se takoj utegnile pridružiti ruskim skominam po Besarabiji še skomine po rumunskem petroleju, kar bi seveda rumunski položaj naredilo še bolj nevarno, kakor je že sedaj.«

Volilni zakon bo še spremenjen?

Beograd, 24. jan. p. V zvezi z novo uredbo o volilnem redu so se snodi sestali podpredsednik vlade dr. Maček, finančni minister dr. Šutej in minister brez portfelja dr. Konstantinović. Pozneje so se pri ministru dr. Konstantinoviću zglasili še vseučiliška profesorja dr. Mihajlo Ilić in dr. Djordje Tasić ter vseučiliški profesor dr. Jovan Djordjević. Kakor znano so ti znanstveniki sodelovali pri sestavi hrvatsko-srbskega sporazuma.

Glede na ti konferenci so se v političnih krogih, da uredbo o novem volilnem redu, ki je bila že pripravljena, še ni definitivna in da jo bo ministrski svet na svoji prihodnji seji nekoliko izpremenil.

Seja zemljoradniškega vodstva

Beograd, 24. jan. p. Pod vodstvom Milana Gavrilovića je bila snodi seja izvršnega odbora zemljoradniške stranke. Razpravljali so o aktualnem političnem položaju.

Seja vodstva JRJZ

Beograd, 24. jan. p. Pod vodstvom ministrskega predstavnika Dragice Cvetkovića je bila danes v Beogradu seja ožjega glavnega odbora JRJZ. Udeležila sta se je tudi podpredsednik stranke dr. Korosec in dr. Kulenović. Seja je trajala dopoldne od 10.30 do 13. ter se je zvečer ob 18. nadaljevala.

Moderni nemški bombniki

Nemško pomorsko letalstvo je zelo aktivno pri operacijah nad Severnim morjem in Anglijo. Nemci razpolagajo s celo vrsto različnih hidroavionskih tipov. Pred vsako operacijo nad Severnim morjem ali angleško obalo lete najprej izvidniški hidroavioni, ki nato preko radia obvestijo bombnike o položaju izsledenih angleških vojni ali trgovskih ladij.

Med najboljšje tipe nemških hidroavionov prištevajo letala »Do 24«. So to enokrilni hidroavioni tipa Dornier, ki tehtajo po 8.400 kg in imajo po tri Junkersove motorje, katerih vsak razvija 1200 konjskih sil. Konstrukcija letal »Do 24« je tako solidna in močna, da lahko pristane letalo kjerkoli na odprtem morju brez posebne tveganja.

S seboj lahko nese »Do 24« do 5600 kg tovora, od tega 1500 kg bomb. Notranjost letala je zelo prostorna. Na čelu letala se

nahaja tako zvana »prižnica« to je kljun trupa, obdan z nerazbitnim steklom, kjer sedijo pilot, njegov pomočnik in izvidnik. Nato sledita prostora za radiotelegrafista in mehanika. V sredini trupa se nahaja cela kabina s posteljami za počitek osebja, ki trenutno ni v službi. Posebna prostori so določeni še za shrambo municije, za mazilno olje in razno orodje in najvažnejše domačinske dele.

Letalo je oboroženo z dvema paroma težkih strojnih kalibra 20 mm, ki so nameščene spredaj in na koncu trupa. Vse letalo je izdelano iz duraluminja in je dolgo 22 m. Razpetina kril znaša 27 m in se v njih nahajajo tanki za bencin. Letalo lahko leti brez pristanka 3000 km s povprečno brzino 320 km na uro, doseže pa maksimalno brzino do 350 km. S tal se lahko dvigne do višine 1000 m v treh minutah, leti pa lahko do 6500 m visoko.

Vojni pouk v nemških šolah

Nemški listi so v zadnjem času večkrat razpravljali o tem, kako naj bi se nemška mladina najbolj poučila o sedanjih vojni v samem šolskem pouku. V odgovoru na to vprašanje odgovarja sedaj v strokovnem listu za osnovne šole v Nemčiji »Die Deutsche Volksschule« dr. Otto Wrede v članku »Vojna in šola«. Po članku posamezno tele glavne misli:

Najprej je treba šolarjem pojasniti nekaj običajnih podatkov. Tako bomo na primer stalno zasledovali razvoj vojnih operacij na zemljevidu na ta način, da bomo na odgovarjajoča mesta sproti približali žeblice z barvanimi glavčami ali zastavice. Nekateri šolarji bodo nadalje prevzeli nalogo, da sproti beležijo število ujetnikov, padlih in ranjenih ter ves vojni plen. Pri računanju bomo obdelali poglavje o živilskih nakaznicah, pri zemljepisju pa bomo v prvi vrsti opisovali

one države, ki so zapletene v vojno, pri čemer bomo opozarjali zlasti na njihovo geopolitično in gospodarsko važnost. Pri vsem tem pa bomo morali obdelovati tudi prava vojaška vprašanja, ne da bi seveda zaradi tega postali vojna akademija. So pa nekatera vprašanja, ki jih tudi šolarji razumejo in o katerih hočejo kaj vedeti. Tako smo jim na primer med nemško-poljsko vojno razlagali težavni položaj poljske vojske, ki je bila v stalni nevarnosti, da je naše čete ne obkolijo. Prav tako smo dolžni razložiti otrokom pomen Siegfriedove črte, protiletalske obrambe v mestih, obalne obrambe itd. Glavna naloga vsega tega vojnega pouka pa mora biti, vzbuditi v otroku pravi vojni duh. Zato mu moramo vcepiti občutek naše vojske, gospodarske in politične moči ter naše nepremagljivosti.

Policija polaga obračun

Kriminalni oddelček je imel vse leto polne roke dela
Naraščanje prostitucije, najžalostnejše poglavje naših dni

Ljubljana, 24. januarja
Uprava policije v Ljubljani je pravkar zaključila svojo letno statistiko. V nji je nanašala pestro kroniko velikih in majhnih dogodkov, zločinov, prestopkov in vseh reči, ki spadajo pod pečat kazenskega paragrafa. Ljubljana — na široko razpredeno mesto osemdesetih tisočev zadaja pač dosti brig in skrbi instanci, ki naj bedi in varuje njene prebivalce, ki vestno beleži in v svoje rubrike vpisuje vsa njihova dejanja in nehanja od rojstva do smrti.

Kriminalni oddelček je imel, kakor vsako leto, spet polne roke dela. Kaznivih dejanj zoper javni red in mir je bilo 516. Približno toliko kot prejšnje leto. Zaradi umorov je prišlo na policijo 8 prijav in zaradi težkih telesnih poškodb 26. Iz izdelave lažnih listin in s prevarami sploh se je bavilo 147 zlikovcev, s ponarejanjem denarja pa 17. Zoper osebno prostost in varnost se je pregrešilo 14 oseb. Kaznivna dejanja proti pravosti so bila vsebina 36 ovadb. Raznih tatvin je bilo zabeleženih kar 1510, po večini manjših. Tatinska rubrika se pač ne bo zlepa izpraznila, bratovščina prijateljev tuje lastnine rase iz leta v leto. Prav nič ne pomagajo stroge kazni, prav malokdo se povrne iz te kriminalne obrti v pošteno življenje. Razbojništve je bilo registriranih 5, primerov izsiljevanja 6 in primerov prikrievanja ukradenih stvari 31. Število ostalih zločinov, prestopkov in prekrškov znaša 7.855. Sem spadajo tudi razni prestopki zaradi kaljenja nočnega miru. Naši ponočnjaki-razgrajči se niso prav nič poboljšali. Število samomorov je presenetljivo zraslo. Kaj naj bi bilo temu vzrok? Poleg tistih običajnih vzrokov nesrečne ljubezni, bede in boleznij bo najbrž tudi nezgovornost in razvrnost časa samega precej krivna, da si ljudje tako brez premisleka in brezupni jemljejo življenje. 54 samomorilnih poizkusov in 35 izvršenih samomorov so kaj žalostna bilanca, ki je vredna razmišljanja. Nenadnih smrtnih primerov je bilo 34, nezgod z nesmrtnim izidom je bilo prijavljenih 179. Florijan je še dokaj zvesto čuval mesto pred ognjem, večjih požarov in nezgod je bilo 13. H koncu se številke odgonov, iz države je bilo izgnanih 8 oseb. Iz policijskega okolišja ljubljanskega 93. V pristojno občino pa je bilo poslanih 1072 oseb. Visoko število zaznamuje seznam slik zločincev v albumu: 96.470.

Socialni oddelček se je bavil z obravnavanjem kaznivih dejanj mladoletnikov, vprašanji zaštite mladine, zaštite javne morale, pobiranja tajne prostitucije, zvočnosti, trgovine z belim blagom, izkoriščanja prostitutk, zdravljenja spolnih bolezni, odprave telesnega plodu in s podobnim. Glede odprave beračenja otrok in mladoletnikov je bilo delovanje policije v letu 1939, nekoliko uspešnejše, ker je ljubljanska mestna občina v maju 1939 odprla prehodni otroški dom, kamor pošilja policija otroke, ki so bili zaloteni pri beračenju, tatvini ali pri potepanju. Število prostorov v prehodnem otroškem domu je sicer zelo omejeno, vendar je vsaj v najboljši kritični primeri mogoče otroka odgnati ulice ali kvarne mu vplivu staršev. Nobenega zločinca pa ni našla prostitucija, ki se je preteklo leto celo znatno razmahnila. Problem prostitucije je še zmerom neresen in je čisto gotovo ena velikih ran socialnih razmer našega časa. V letu 1939 je bilo zaradi tajne prostitucije aretiranih 279 žensk nasproti 198 aretacijam v letu 1938. Od navedenih žensk je bilo 45 žensk prikratk zaloteni v tem žalostnem poslu.

Prijavni urad poroča, da je bilo v ljubljanskem policijskem okolišju konec leta 1939, okoli 87.600 prebivalcev, od teh 4.516 tujih državljanov. Na novo prijavljenih oseb je bilo 31.144, odjavljenih pa 27.075. Skupno število v prijavnem uradu izdanih naslovov znaša 44.994. Po seznamih župnih uradov je bilo prijavljenih rojstev 1200, niso pa tu šteti porodi v ženski bolnišnici. Umrlih je bilo javljenih 1420 in so tu všteti umrli v splošni bolnišnici, ki niso pripadniki mestne občine.

Tujski promet je dal v ljubljanskih prenočiščih 52.482 gostov in sicer iz Jugoslavije 36.647, inozemcev pa je bilo 15.835 iz skoraj vseh evropskih držav, nekaj pa tudi iz USA, Južne Amerike in ostalih kontinentov.

Urad za najdene in izgubljene predmete poroča, da je bilo javljenih izgub 514 v vrednosti 156.516 din. Prijavljenih najdb pa je bilo 310 v vrednosti 70.530. Stevilke ne

postavljajo poštenosti najditeljev v posebno svetlo luč.

Društveni oddelček je vseboval v svojih registrih 1.287 društev. Na novo ustanovljenih društev je bilo 43, črtanih iz seznama pa 21. Društvenih občnih zborov in članskih sestankov je bilo 1.247, za razne prireditve je bilo izdanih 832 dovolilnic. Prijavljenih je bilo 464 prireditelj kulturnega in prosvetnega značaja. Prireditve s podaljšanim policijske ure beleži poročilo 955, brez podaljšanja pa kar 1296. Periodičnih tiskovnih izhaja v Ljubljani 171.

Oddelček za vozila je obremenjen z delom od jutra do večera. Registriranih je imel potniških avtomobilov 750, tovornih 246, motociklov 692, kočij 133, triciklov 443 in koles 27.913. Vsak tretji prebivalec v Ljubljani ima torej kolo. Odjavljenih pa je bilo potniških avtomobilov 127, tovornih 35, motociklov 163, kočij 12, koles 5096 in triciklov 35. V trgovinah z motornimi vozili je bilo za prodajo prijavljenih 423 potniških avtomobilov, 137 novih tovornih in 279 rabljenih potniških avtomobilov, 47 rabljenih tovornih, 902 nova motocikla in 103 rabljeni motocikli. Zaradi neupoštevanja prijav vozil in plačila taks je bilo 746 prestopkov, vnešenih in rešenih vlog pa 64.120.

Oddelček za potne liste je izdelal 1200 potnih listov. Podaljšanih in vidiranih je bilo 3474 potnih listov. Nadalje je bilo izdanih 55 kolektivnih potnih listov. S kolektivnimi potnimi listi je potovalo 7.378 oseb. Polej je bilo izdanih še 76 orožnih listov in 17 dovoljenj za posest orožja.

Naše gledališče

D R A M A

Četrtek, 25.: Kupčija s smrtjo. Red četrtek.

Petek, 26.: Na prisojni strani. Premiera.

Premierski »bomna«.

Sobota, 27.: Profesor Klepec. Izven.

Abonente reda četrtek opozarjamo, da bodo imeli drevi v drami Avenčenkovo komedijo »Kupčija s smrtjo«. Delo je zelo učinkovito. Na oder ga je postavil prof. šest.

Nordijska pisateljica Helga Krog je avtorica ljubeznive sodobne veselice z naslovom »Na prisojni strani«. Delo je lahкотnega značaja in se ne bavi s kakim posebnim problemom; motiv zakonske preizkušnje ni nov, toda prijetni način dialogov, ki so polni majhnih utrinkov, resnic o življenju in opazovanj, dajejo delu svojstven čar. Igro bo režiral prof. šest.

O P E R A

Četrtek, 25.: zaprto.

Petek, 26.: zaprto. (Generalka).

Sobota, 27.: Rusalka. Premiera. Premierski »bomna«.

Operno ravnanstvo prosi gledališke obiskovalce blagohotnega upoštevanja za voljo parkrat zadnji čas odpovedanih predstav v zvezi z Mozartovo »Figarovo svatbo«. Operni

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dupli in trinitiv se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Uradnik

verziran v trgovini z deželimi pridelki in žiti stroki, s primerno šolsko izobrazbo, dobi mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Tako 17«.

1663-1

Brivskega pomočnika

mlajši moč, sprejme takoj salon v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1662-1

Korespondentko

za 3 mesece sprejmemo Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zmožna 7«.

1661-1

Sodelavca(ko)

z znanjem pisarniških del išče industrijsko podjetje. Fiksna plača in dobri pogoji. Stalno, sigurno in dolgoletno delovanje. Reflektirani, ki posedujejo v gotovini razpoložljive kapitala 50.000 din, naj pošljejo obširne in resne ponudbe na naslov: Industrija, Zagreb, Palmotičeva br. 29a.

1610-1

Šiviljo - prikojevalko

za pletenice in trikotarje, sprejmemo takoj v stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Trikotaz«.

1639-1

Modelne mizarje

večje, potrebne Tvornice vagonov, Slavonski Brod. Reflektirani naj pošljejo svoje ponudbe z zahtevno plačo in dosedanje zaposlitve na upravo tvornice v Slavonskem Brodu.

1585-1

Strojnika

starejšega, sprejmemo k mašinam lokomobili. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vseč montaž«.

1642-1

Služkinjo

zmožno kuhanja ter za vsa hišna dela, išče za takoj mlado zakoniko par. Ponudbe na Milan Selman, frizer, Kranjska gora.

1641-1

Črkoslikarskega pomočnika

samoostojnega, sprejmemo takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vseč montaž«.

1654-1

Dekle

ki je večje vseh hišnih del sprejmemo k mali mirni družini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1648-1

Frizerko

perfektno v stroki, sprejmemo v vseh poslovalnicah Jutra. Koroška cesta 32.

1675-1

Postrežnico

sprejmemo v bližini Bežigrada. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1668-1

Prvovrstno sobarico

ki govori nemško ter zna perfektno krojačiti, skidati, ročna dela delati, svilen perilo prati ter ima dolgoletna priporočila, išče za Slavonijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sobarica«.

1637-1

Mlado dekle

priključiti zunanjosti, pošteno, dobro računsko za točilnico, sprejmemo takoj restavracija »Peterček«, Kranj. Pisane ponudbe s sliko.

1665-1

Samoostojno modistko

sprejmemo takoj v stalno službo salon »Orele, Sv. Petra cesta 13«.

1415-1

Restavracijsko kuharico

pridno, samoostojno, potrebujemo za Dalmacijo, Pisani na Zulan Franja, gostilna na obali, Šibenik.

1646-1

Službe išče

samoostojna v vsem gospodinstvu, pridna, poštena, želi službo za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »1. februar«.

1655-1

Mesto hišnika

oskrbnika ali vrtnarja išče samostojno, vojašine prost, sposoben vrtnarskih, hišnih in drugih del. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1650-2

Dekle

vajeno vsa hišnega dela, tudi kuhe, išče službo pri boljši družini. Milena Senica, Rožna dolina, Cesta IX, 10.

1666-2

Frizerska pomočnica

izveščana v vseh strokah, želi premestitev službe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobra frizerka«.

1669-2

Izobražen fant

star 21 let, sposoben za vsako boljšo službo, tudi za slugo na kakšnem uradu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sposoben«.

1672-2

Lesni manipulant išče službe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1612-2

Uradnik

z znanjem nemščine, ita lijanščine francosčine, angleščine, knjigovodstva, stenografije in strojepljisa. 30-leten, išče službo. Dopolne na oglas odd. Jutra pod šifro »Ambiciozen in deloven«.

1580-2

Vajenci (ke)

Pekovskega vajenca

zdravega, krepkega, starost najmanj 16 let sprejmemo parna pekarna Paučić, Novo mesto.

1640-44

Vajenca

za avtomobilnico, iščem. — Poizve se: Cizel, Kotnikova 21, II.

1651-4

Prodaj

Sani dvojice elegantnih za konjsko vprego, prodaj. Ogled Slomškova 6.

1647-8

Otroški voziček

globok, z žimnico in spornimi, lepo ohranjen poceni prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1282-6

Parkete, deske in bukova drva

ugodno prodaj Ivan Št. 'ka tovarna parketov. Metelkova 4, telefon št. 22-44.

2449-6

Kupim

Kupimo dobro ohranjene cevi (služe) za vinski trgovine, sesalce, sode od 50 l naprej, štirikolni voziček ali tricolni. Pisane ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Cevie«.

1659-7

Avto, moto

Kupimo avto šestindrski, 6 sedelnic, malo obiljen, temne barve, moderne oblike z minimalno porabo bencina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobri avto«.

1660-10

Avto

in motorno kolo za vsako ceno napredni ali zastarani za pisalni stroj ali radio. Cizel, Kotnikova 21, II. a.

1653-10

3 tonski Ford

na ogled, prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Privozstene«.

1667-10

Pohištvo

Malo rabljene

trgovske opreme jedilnice, spalnice, nove šperane spalnice in razno drugo pohištvo po zelo ugodni ceni na prodaj. Ogleda se pri Iv. Ivan Mathian, Ljubljana, Tyrševa 12. dvorišče.

17-11-12

Kapital

Din 200.000

potrebujem za staro, dobro podjetje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1674-16

Posest

Enodružinska vila z 9 sobami in vrtom v bližini Sv. Jožefa se odda v najem. Pojasnila daje Ula. kar Ivan, javni notar v Ljubljani.

1649-20

Hišico ali del hiše

v Ljubljani, kupim. Do din 150.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Uklopjena učiteljska«.

1621-20

Enodružinsko hišo

v Ljubljani ali z dvore stanovanj, kupim. Plačam v gotovini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Hša«.

1644-20

Stanovanje

Dvosob. stanovanje s kopalnico, oddam 1. februarja. Linhartova ul. 22.

1664-21

Sobo odda

Opremljeno sobo s posebnim vzhodom, parket in elektriko, oddam gospodu 1. februarja t. l. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

1658-23

Prodaj 250 parov novih čevljev in trg. opremo takoj.

Ponudbe pod »Proti gotovini« na oglasni oddelek »Jutra«.

1664-21

Trgovskega potnika,

ki ima še druga zastopstva živilske stroke ter bil prevzel obnovo zastopstva slične tovarne proti proviziji IŠČEMO zaenkrat za dravsko opanovino. — Ponudbe z navedbo referenc na ogl. odd. lista pod »Sposobene«.

1664-21

Sobe išče

Opremljeno sobo

z dvema posteljami v bližini Gospodarske ceste išče Realiteta pisarna, Gospodarska 3, I. nadst. 1661-23a

Stroji

Pisalni stroj

strojni, vrtni stroj, ključavničarsko orodje itd. kupim, Cizel, Kotnikova 21 II. nadstropje.

1652-29

Pridelki

Fizol za kuhno

dobite poceni pri Sever & Komp., Gospodarska cesta 5.

1657-33

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica

1657-33

100 uspehov

na oglas v JUTRO

SPORT

Dnevi gorenjskih smučarjev

se bodo začeli že jutri in trajali še v soboto in nedeljo v Trzinu — Velik sporniti in družabni spored

III. izlet gorenjskih smučarjev bo letos v Trzinu in se bo začel prav za prav že jutri zvečer ob 20. s slavnostnim obnim zborom GZSP, ki proslavlja obnovo 10 letnico svojega obstoja.

Sportni spored tega izleta gorenjskih smučarjev je zelo pester in se bodo posamezne konkurence ocenjevale za celo vrsto prvenstev, najvažnejša med njimi za državno prvenstvo in alpski kombinaciji. V obeh alpskih disciplinah računajo prireditelji tudi z mednarodno udeležbo.

Sportni spored je razdeljen takole: V soboto bo ob 10. teku na 18 km, ob 14. pa smuk za seniore. Zvečer bo po mestu velika baklada in pozdrav vseh tekmovalcev pred Mestnim domom. V nedeljo bo ob 9.30 tek za ženske in mladino, ob 9.30 slalom za juniorje, ob 10. veleslalom za dame, ob 11. pa važno tekmovalstvo za drugi del alpske kombinacije v slalomu za seniore. Popoldne ob 14.30 bodo slednjiše skoki na trziški skakalnici. Zvečer ob 18. bodo razglasili rezultate in razdelili darila v Mestnem domu. Za razvedrilo vseh udeležencev bodo vse tri dni zvečer velike sportne zabave, deloma v hotelu »Poštič«, deloma pa v Sokolskem domu.

Cene v Trzinu bodo v izletnih dnevih maksimirane, in sicer po din 40.— za penzijo. Za tekme bodo pobirali majhno vstopnino, in sicer k skakalnim tekmam din 4.—, k ostalim pa po din 2.—. Izletni znaki bodo po din 5.—. Za nastanitev se mora vsak udeleženec zgledati v izletni pisarni, ki bo poslovala v Mestnem domu v Trzinu že od danes dalje vsak dan od 7. do 12. in od 15. do 20.

Na železnici bodo imeli vsi udeleženci trziškega izleta gorenjskih smučarjev 50% popust; kupiti morajo na podlagi izkaznice kateregakoli sportnega kluba v državi celozvo karto do Trzina in obrazca K-13, karta velja tudi za povratek v zvezi s potrdilom GZSP.

Vsa tekmovalstva bodo v neposredni bližini mesta, tako da bo lahko vsakdo i pri odhodu i pri povratku videl vse tekmovalce.

GZSP in Trzin vabita prijatelje belega sporta, da se v čim večjem številu udeležijo te velike manifestacije — za zdrav duh v zdravem telesu — v našem najbolj udomačenem in najbolj zdravem sportu.

Zagorje se tudi pripravlja

Tekme za prvenstvo LZSP v klasični kombinaciji bodo letos v preplep Zasuvalu

Po dolgih letih je tudi Zasavje dobilo dovolj snega in tako je LZSP svoje letošnje prvenstvo v klasični kombinaciji dočel v Zagorju v dnevih 27. in 28. t. m.

V soboto ob 15. bo start seniorjev v teku na 15 km, nato pa še start juniorjev v teku na 8 km. V nedeljo 28. bodo dopoldne ob 10. na zagorski skakalnici skoki za kombinacijo, popoldne ob 13. pa tudi tam skoki za propagando. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo ob 16. v Sokolskem domu. Tekmovalci bodo mogli v konkurenci samo člani klubov LZSP. Prijave se sprejemajo še do sobote dopoldne pri smučarskem odseku SPD v Zagorju.

Kakor se sliši, bo to tekmovalstvo imelo prav lepo udeležbo, saj sta člana LZSP dva naša najmočnejša smučarska kluba, Ilirija in Smučarski klub Ljubljana, ki bosta tjakaj poslala — razen nekaterih, ki so med tem odšli v inozemstvo — vse svoje najboljše tekmovalce.

Zagorjani se bodo gotovo potrudili, da bodo to prirediteljsko res tudi izvedli, kakor po svojem poštenju zaslužijo. To jim bo tem lažje, ker je okoli Zagorja polno krasnih smučarskih terenov. V ostalem pa take organizacije ne bodo imele v svojem kraju

prvič, ker so organizirali že nekaj prav dobrih smučarskih konkuren. Seveda se vsi še z večjim veseljem pripravljajo na te tekme zato, ker bodo enkrat lahko gledali one znane smučarje, ki so nas zastopali že na raznih mednarodnih tekmah. Vsi tekmovalci bodo skupno stanovali v udobnih sobah Sokolskega doma, kjer bodo imeli tudi skupno prehrano.

Da bo prireditelj še bolj privlačna, so prireditelji poskrbeli tudi za krasna praktična darila. Za prvaka v kombinaciji je daroval g. dr. Tona Zarnik srebrni pokal, za prvaka v skokih steklena v "rastniku brušen pokal, za prvaka v teku SPD Zagorje krasen pokal, razen tega pa bo tudi najboljši Zasavec v kombinaciji prejel posebno darilo. Častna darila bodo razdeljena med tri najboljše plasirane v vsaki disciplini.

Ker je skakalnica sredi med Zagorjem in Toplicami in bodo tudi proge za tek vodile ne daleč naokoli, bo lahko občinstvo iz neposredne bližine zasledovalo ves potek in zato pričakuje v Zagorju v teh dnevih čim večje število prijateljev zimskega sporta. Pridite vsaj enkrat tudi med nas, zdaj ko je črna dolina tako lepo bela!

V nekaj vrstah

Pred prelomom med VDS in Ilirijo?

V teku včerajšnjega dneva se je v zaveti naše hokejske udeležbe v Ga-Pa prenašal naslednje: Gg. ing. Bloudek in Betetto sta na svoje pismo, v katerem sta odstopovala nastop nepripravljene hokejske reprezentance na močnem mednarodnem turnirju, prejela iz ministrstva za telesno vzgojo odgovor, v katerem ministrstvo soglašalo s stališčem omenjenih gospodov in priporočalo zato, naj se upravni odbor VDS in bivši tehnični odbor glede sestave moštva šim bolj sporazumeta. Smatra namreč, da bi slabo sestavljena reprezentanca škodovala ugledu našega sporta in naše države.

Pozneje je Ilirija prejela brzjavko pravnega odbora VDS, po kateri se mora krepiti, da so ostali razgovori njegovega delegata Lokarja v Ljubljani brez učinka. Upravni odbor sporoča kratko, da vztraja pri svojih sklepih, zaradi česar naj Ilirija pripravi svoje igralce za odhod.

Na to brzjavko je g. Betetto, ki je bil bvečen o njej kot podpredsednik Ilirije, v svojstvu podpredsednika VDS odgovoril, da zahteva in odreja v zvezi s prej omenjenim dopisom ministrstva, da mora moštvo voditi g. Vodišek iz Ljubljane, kar je upravičena zahteva Ilirije zaradi čim boljše uspeha našega moštva. S tem pogojem so določeni igralci SK Ilirije VDS na razpolago. V nesporum primeru odklanja podpredsednik VDS iz Ljubljane vsako odločitev za nadaljnje sklepe in podaja stavko na svoje mesto.

Zdaj je treba počakati še na ta odgovor iz Zagreba in potem se bo moralo odločiti, ali in kdo pojde v Ga-Pa. Če vsa znamenja ne varajo, bo na brže VDS odklonil tudi to rešitev, pri kateri je Ilirija že pristala na nekaterih koncesijah, ter ne glede na mednarodni sport in državo pošal v tujino neko hokejsko reprezentanco — brez onih igralcev in vodij, ki hokej na ledu vsaj nekoliko poznajo.

Naši so odpotovali v Beljak

Z jutranjim Gorenjem je odpotovalo na tridnevno tekmovalstvo v Beljak 17 naših najboljših smučarjev pod vodstvom načelnika tehničnega odbora g. Staneta Predaliča in še dveh spremljevalcev. Izmed nominiranih tekmovalcev so se mogli pozivu odzvati vsi, razen dr. Büberja, ki je zaradi in ga bo zastopal skakač Peter Florjančič (SmK Ljubljana). Tekme bodo v dnevih 26., 27. in 28. v velikem Klausnerjevem zimskem stadionu blizu Beljaka z močno mednarodno udeležbo.

Zelimo, da bi naši tekmovalci s čim lepšimi uspehi prestali prvi letošnji start na tujih tleh!

Smuk in slalom SK Kamnika. Zaradi ugodnih snežnih prilik in navdušenja članstva je klub priredil v nedeljo popoldne tekmo za prvenstvo v alpski kombinaciji. 1200 m dolga proga z višinsko razliko 300 metrov je vodila nad vasjo Slevo na Osredku pod Kamniškim vrhom. Tekme se je udeležilo 11 seniorjev in 7 juniorjev; dva seniorja sta odstopila. Seniorji se voili progo prvič od vrha Osredka v smuku do

senika, kjer je prešla v slalom do cilja v vasi Slevo. Drugič pa so vozili seniorji od senika do vasi le slalom, kar je bila tudi juniorska proga. Med seniorji je zmagal Janežič Milan v času 2 min. 15 sek. (1 min. 33 sek., 43 sek.). Za njim Ravnik Adolf z 2 min. 18 sek., Pogačnik Tone z 2 min. 26 sek., slede Janežič Jože, Presl Janez itd.; med juniorji je zmagal Keršmanc St. Jan v času 1 min. 16 sek., Koželj Bogo z 1 min. 19 sek., za njima Bremšak Franc, Križ Jaroslav itd. Zmagovalci so prejeli praktična darila. Novi snag nam je omogočil popravilo skakalnice in bodo na njej na Svečnico ob 3. popoldne medklubске skakalne tekme.

Motoskijoring na Bleču

MK Ilirija namerava tudi letos izvesti svojo tradicionalno prireditev z motorji na snegu

Kljub vsem zaprekam, ki so zadnji čas nastale v motornem prometu, se je odločil upravni odbor MK Ilirije, da tudi letos ne opusti svoje tradicionalne zimске sportne prireditve — motoskijoringa na zaledenem Blejskem jezeru.

Iz Celja

— Snežna odeja se je v noči na sredo povišala še za nekaj centimetrov. Ceste so v glavnem zmrzle, tako da je v mestu spet mogoč promet z vozili. Avtobusni promet na progah Celje — Kozje — Pod-sreda, Celje — Sv. Peter pod Sv. gorami in Mozirje — Solčava je še vedno prekinjen, na ostalih progah pa avtobusi redno obratujejo.

— Umrli so v celjski bolnišnici: v torek 77letni dninar Jakob Mišler iz Velenja in 32letna tovarniška delavka Marija Zagarjeva iz Gaberje pri Celju, večina pa 81letni posestnik Ivan Holecik iz Turja pri Hrastniku.

Iz Maribora

— Milijon in četrti dinarjev draginskih doklad izplača se dni voštvo Hutterjeve tekstilne tvornice svojim nameščenim in delavcem. Vsak delavec dobi po 1000 din, mojstri po 1500 do 2000 dinarjev. Od tega zneska gre 25% v pokojninski sklad. Tako je vodstvo omejene tvornice v današnjih težkih časih naraščajoče draginje pokazalo globoko umevanje za potrebe svojih uslužbencev. Gornja vsota je namenjena za draginske doklade za leto 1939.

— Problemi prve pomoči. O tej snovi bo predaval jutri, v petek, v Ljudski univerzi šef primarij 2. kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Mariboru. Skioptične slike!

— Pohorski prividi? Tam pod Malo Kopo se godijo v hudi zimi čudne reči. Razlega se tuja pesem, nekateri planinci zatrjujejo, da so videli mladence, ki so izvajali po snežnih poljanah strumne vaje.

Poročila naše II. izdaje:

Obnova radikalne stranke?

Današnja JRZ naj se eventualno spremeni v koalicijo

Beograd, 24. jan. p. Kakor znano, je minister dr. Laza Marković pred kratkim v Novem Sadu s svojimi prijatelji ustanovil akcijski odbor pod devizo zbiranja radikalov. O božiču pa je predsednik vlade Cvetković v Nišu obiskal še radikalne stranke Aco Stanojevića; kmalu nato sta se sestala tudi Cvetković in podpredsednik radikalne stranke Miša Trifunović.

Čeprav se podrobnosti o teh razgovorih čuvajo v tajnosti, je vendarle izvedelo za osnove pogleda obeh strani. Po mnenju glavnega odbora radikalov bi bilo treba obnoviti radikalno stranko, vrniti ji svojo imovino (hotel Pariz) ter omogočiti radikalom, da obnovijo tudi svoje krajevne organizacije. Zatem bi se sklical kongres stranke, ki naj bi določil smernice za novo delo.

Po predlogu, ki ga je stavila JRZ, pa bi se morali JRZ in pristavi glavnega odbora radikalov združiti. JRZ bi sprejela svoje ime v Jugoslovensko radikalno stranko. Njej na čelu bi bil Aca Stanojević, njeni podpredsedniki pa bi postali Dragisa Cvetković, Miša Trifunović, dr. Korosec in dr. Kulenović.

Po dosedanjih vesteh vodilni člani glavnega odbora radikalne stranke na zdru-

Tam v bližini nekje je tudi smučarska koča. Ljudje, ki imajo dobre oči in zanesljiv posluš, trdijo, da ne gre za privide, ampak za resničnost. Sedaj skušajo dognati, kaj je na stvari.

OBRATNIŠKI PLES — 27. januarja NARODNI DOM

— V središču mesta Jastrebn na golob. V bližini splošne bolnišnice so opazovali ljudje zanimiv prizor. Tam s Pohorja se je pojavil jastreb in se zakadil v jato golobov. Ptici roparici pa ni bila sreča mila. Franc Sluga s Tržaške ceste je segel po lovski puški in pogodil velikega planinskega jastreba, ki si je v stiski upal pregloboko proti mestu.

Zima in zagrebški trg

Zagreb, 24. januarja. Veliki snežni zameti po vsej banovini Hrvatski so neugodno vplivali tudi na gibanje cen na zagrebškem živilskem trgu. Zaradi visokega snega kmetje ne morejo dovažati dovolj življenjskih potrebščin pa so začele cene naraščati. Tako so se večje kope podražile za 25 par komad, pa tudi cena govedine po mesnicah je poskočila za 1 din po kilogramu. Huda zima pa je najbrž tudi kriva, da prihaja zadnji čas mnogo divjačine na zagrebški trg. Tako je bilo večeraj na prodajni ni manj kot 742 zajcev. Zaradi velike ponudbe so cene znatno padle in so jih prodajali po 25 do 40 din komad. Naprodaj je bilo tudi 233 fazanov in 81 divjih rac. Zanimivo je veliko število fazanov, ker je lov nanje od 15. januarja prepovedan. Tudi vse vrste povrtnine so se podražile za 2 do 3 din po kilogramu.

žitev JRZ z radikalnim glavnim odborom niso pristali, ker so menili, da bi to pomenilo, da so se radikalni priključili JRZ. Zaradi tega vztrajajo pri svoji prvotni zahtevi po samostojni obnovi radikalne stranke, v katero bi mogli vstopiti vsi srbski člani JRZ. Kar se obeh ostalih grup JRZ tiče, bi bila stvar razgovorov o eventualni koaliciji. V radikalnih krogih so optimistični in pričakujejo, da bo stvar ugodno rešena.

JRZ za preureditev pred volitvami

Beograd, 24. jan. p. Z današnje seje glavnega odbora JRZ je bilo izbrano poročilo, ki odobrava politiko naroda ega sporazuma in se izjavlja za nadaljevanje dela za demokratizacijo političnega, socialnega in gospodarskega življenja. Kar se tiče volilnega zakona, se ugotavlja, da zakon še ni dokončno veljavno reditran in je stranka sklenila podati gotove spremembne predloge. JRZ je za to, da se razpiše volitve, čim bodo to splošne razmere dovolile. Pred volitvami pa se naj izvrši organizacija in preureditev vseh delov države in državne skupnosti na načelih narodnega sporazuma.

Trgovinski sporazum Turčije in Nemčije

Ankara, 24. jan. s. (Reuter) Turški trgovinski minister je danes sporočil, da je Turčija sklenila s Nemčijo nov začasn trgovinski sporazum v omejenem obsegu. Sporazum predvideva izmenno blaga samo v vrednosti 1 in pol milijona angleških funtov, to je samo ena štirinajstina zneska, ki ga je dosegel nemško-turški trgovinski promet v letu 1938. Poleg tega se Nemčija zaveže da izvrši vse transporte v Turčijo, kakor tudi iz Turčije, na lastni riziko iz turških pristanišč.

Bivši čl. minister Nečas pobegnil v Francijo

London, 24. jan. p. »Exchange Telegraph« poroča, da je bivši češkoslovaški minister za socialno politiko Jaromír Nečas, ki je užival veliko popularnost, pobegnil v Francijo.

Večerno francosko poročilo

Pariz, 24. jan. p. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je noč objavilo naslednje 286 vojno poročilo: »Nikakih posebnih dogodkov.«

Delna zapora nemške meje napram švici

Basel, 24. jan. br. Železniški promet med Švico in Nemčijo je bil danes znova omejen. V Nemčiji so bili danes izdani ukrepi, po katerih bodo smeli nemški državljani potovati v Švico le še preko Basla. Drugod vzdolž meje so Nemci v zadnjih dneh postavili žične ovire.

Omejitev uporabe plina v Berlinu

Berlin, 24. jan. br. Nocojšnji listi poročajo, da je berlinski župan izdal ukrepe, po katerih se bo v Berlinu omejila uporaba plina. Berlinci naj se namreč spričo pomanjkanja premoga začeli v večji meri ogrevati svoja stanovanja s plinom. Med drugim je bila prepovedana tudi nadaljnja prodaja plinskih peči.

Devalorizacija nizozemskega goldinarja

Amsterdam, 24. jan. br. Parlamentu je bil danes predložen zakonski načrt o devalorizaciji zlate podlage nizozemskega narodne banke. Papirnati goldinar bo razvrednoten za 18 odstotkov. Na ta način bo spremenjen 18 milijonov goldinarjev, s katerimi bo mogoče kriti nekatere deficite deviznega in drugih portfeljev.

Beograjska univerza zaprta

Beograd, 24. jan. p. Na beograjski univerzi so se danes prekinili predavanja od konca tega meseca. Proforski senat se je odločil za ta ukrep zaradi pomanjkanja premoga.

Gospodarstvo

Dne 8. februarja se prične prodaja bencina na karte

Pretekli teden je bila v upravi državnih monopolov konferenca, ki je razpravljala o uvedbi bencinskih kart. Znano je, da je vprašanje uvedbe bencinskih kart že v načelu rešeno in da so karte že pripravljene. V oddelku za tekoča goriva pri monopolu upravi je bilo osebje v zadnjih tednih zaposleno za izstavljanjem bencinskih kart (razen onih za področje banovine Hrvatske), na katere bodo motorna vozila dobivala določene količine bencinske mešanice za poljubno uporabo. Te karte so izstavljene na podlagi prijav, ki so jih morali lastniki motornih vozil vložiti v decembru. Posebna strokovna komisija je tudi že izvedla kategorizacijo motornih vozil glede na prostornino cilindrov in na potrošnjo tekočega goriva za vsakih 100 km, kakor tudi glede na vrsto uporabe vozila. O načrtu kategoriziranja vozil je »Jutro« obširneje poročalo v številki od 14. t. m. Potniški avtomobili so razdeljeni v 12 skupin, tovorni avtomobili v 8 skupin in motokliki v 4 skupine. Za avtomobse so predvidene 4 kategorije, pri čemer je merodajno, ali avtomob obratuje na kratkih ali dolgih progah oziroma na progah, ki so konkurenčni državnim železnicam oziroma v ravnini ali v hribovitem terenu.

Na konferenci, ki je bila pretekli teden v upravi državnih monopolov so bili navzoči predstavniki vojnega in trgovskega ministrstva. Narodne banke ter predstavniki banske oblasti v Zagrebu. Konferenca je odobrila predlog, da se vprašanje prodaje bencina na karte uredi enotno za ves teritorij države. V banovini Hrvatski bo bencinske karte izdajal oddelke banske oblasti za trgovino, obrt in industrijo, v ostali državi pa bo karte izdajala monopolna uprava. Z izjemo malenkostnih sprememb v besedilu bodo bencinske karte enake in bodo veljale v vsej državi. Vsaka karta bo imela 48 kuponov, in sicer za vsak mesec po 4 kupone. Razlikovale pa se bodo karte za osebne in tovarne avtomobile ter motokliki. Poseben odbor v Beogradu bo določil za vsako četrtičke količine tekočega goriva, ki jih bodo dobili lastniki motornih vozil na karte. Vsak lastnik motornega vozila bo lahko vsak čas na karto dobil predpisano količino bencinske mešanice.

Na področju banske oblasti v Zagrebu je prijavljenih okrog 14.000 motornih vozil in motornih plovilnih objektov. Monopolna uprava pa je prejela preko 20.000 takih prijav. Pretekli teden je prišla v Zagreb poslovna posebna komisija z oddelci vojnega ministrstva, ki je zaposlena pri kategoriziranju motornih vozil na področju banovine Hrvatske. Komisija ocenjuje vsako prijavo individualno na podlagi načel postavljenih za kategoriziranje. Svoje delo bo končala še ta teden.

Ker je monopolna uprava že izvršila kategoriziranje za področje ostale države, je pričakovati, da bo 8. februarja ustavljena svobodna prodaja bencinske mešanice in se bo s tem dnem pričela prodaja na karte. Za karto, ki velja vse leto, bodo morali lastniki motornih vozil plačati 20 din, lastniki luksuznih avtomobilov pa 40 din.

Dovoljena količina bencina

»Jutro« je že 14. t. m. poročalo, da so osebni avtomobili razdeljeni v 4 skupine in spadajo v prvo skupino avtotaksi, v drugo poslovni avtomobili prvega razreda, v tretjo poslovni avtomobili drugega razreda, v četrto pa avtomobili za sport in turizem. Vsaka od teh skupin pa je razdeljena po prostornini cilindrov v podskupine A, B, C in D. V skupino poslovnih avtomobilov prvega razreda spadajo avtomobili zdravnikov in onih, ki jim je avtomobil neobhodno potreben za izvrševanje dnevnih poslovnih poslov. Seveda pa mora biti dokazano, da se avtomobil potrebuje za poslovne vrste. Po vseh znakih sodeč bodo lastniki avtotaksi dobivali na karte 120 do 230 litrov bencina, poslovni avtomobili 80 do 180 l, avtomobili za sport in turizem pa 40 do 100 litrov. Količine pa zaenkrat še niso točno določene in se o tem še razpravlja, vendar bo tudi to vprašanje rešeno v prihodnjih dneh.

Tovorni avtomobili so razdeljeni v dve skupini, in sicer v tovarne avtomobile za splošno uporabo in tovarne avtomobile, ki služijo kot pomožno sredstvo. Vsaka teh skupin pa je po prostornini cilindrov razdeljena v podskupine A, B, C in D. Lastniki tovornih avtomobilov bodo dobivali po skupinah po 150 do 400 litrov bencina.

Tudi motokliki so razdeljeni v dve skupini, in sicer v poslovne motokliki prvega razreda in poslovne motokliki drugega razreda, po prostornini cilindrov pa v dve podskupini A in B.

Ugodnosti za nove avtomobile

Na merodajnih mestih razmišljajo še o tem, kakšne ukrepe je treba napraviti, da se ne ustavi motorizacija naše države. Predvideno je, da bosta monopolna uprava in banska oblast v Zagrebu dajali posebne ugodnosti za nabavo večjih količin pogonskega goriva onim, ki si nabavijo nova motorna vozila. Posebna pozornost je posvečena tudi avtomobusnemu prometu in bodo avtomobusi dobivali bencin na podlagi ugotovljene mesečne potrošnje. Poskrbljeno je za to da se bo lahko vrši nemoten promet, zlasti na progah kjer ni železnice in da bodo nadalje obratovali vsi avtomobusi, bodisi na kratkih ali na dolgih progah, ki bodo oskrbljeni z zadostnimi količinami pogonskega goriva.

Ugodnejši razvoj zaposlenosti v Sloveniji

V prvih dveh mesecih po izbruhu vojne v Evropi se je zaposlenost v Sloveniji precej poslabšala. Med tem ko smo imeli v avgustu lanskega leta še za skoro 4000 zavarovancev več nego v istem mesecu prejšnjega leta, se je do oktobra stanje toliko poslabšalo da smo imeli v tem mesecu za skoro 4000 zavarovancev manj nego v oktobru 1938. Z 1. novembra pa je Okrožnega urada za zavarovanje delavcev pa je pokazal zopet ugodnejši razvoj kajti od oktobra do novembra se je število zavarovancev povečalo in smo imeli v tem mesecu še za 1084 zavarovancev manj nego v lanskem novembru.

Po najnovejši statistiki Okrožnega urada za december pa se je stanje nadalje zboljšalo tako da smo imeli v tem mesecu 1618 zavarovancev več nego v istem mesecu prejšnjega leta. Zaradi sezonskih razlogov je skupno število zavarovancev v decembru sicer nazadovalo toda le za 1663. Decembrski sezonski padec je bil mnogo manjši nego v prejšnjih letih, kajti v letu 1938 je število zavarovancev od novembra do decembra padlo za 4365, leta 1937 pa za 5238. Vsega smo imeli v decembru 99.077 zavarovancev.

Povprečna dnevna zavarovalna mezda je bila od 1. junija do novembra manjša nego v ustrežajočih mesecih prejšnjega leta. Največja razlika je bila v septembru ko je znašala povprečna dnevna zavarovalna mezda 25,09 din to je za 0,40 din manj nego v septembru 1938. V oktobru in novembru pa se je ta razlika naglo zmanjšala, v decembru pa je znašala povprečna dnev-

na zavarovalna mezda 25,17 din, to je za 0,15 din več nego v decembru prejšnjega leta. Predvsem so narasle mezde pri moških zavarovancih, kajti povprečna dnevna zavarovalna mezda moških članov je znašala v decembru 28,21 din, to je za 0,36 din več nego v decembru 1938, med tem ko je znašala pri ženskih članih povprečna zavarovalna mezda le 19,86 din in je bila za 0,40 din manjša nego v decembru 1938. Skupna dnevna zavarovalna mezda pa je dosegla v decembru 24,93000 din, to je za 35.000 d.n. več nego v decembru prejšnjega leta.

V teku lanskega leta je bilo zibanje števila pri OUZ v Ljubljani zavarovanih delavcev in nameščenecv naslednje:

	Število zavarovancev	razlika nasproti letu 1938
januar	89.657	+ 1415
februar	92.298	+ 2206
marec	95.712	+ 3395
april	98.775	+ 2628
maj	103.760	+ 3344
junij	104.520	+ 934
julij	106.452	+ 2548
avgust	108.401	+ 3985
september	101.687	- 2235
oktober	98.857	- 3982
november	100.740	- 1084
december	99.077	+ 1618

Kriza zaposlenosti ki je zavladala v septembru in oktobru je zadela predvsem moške zavarovance, kajti v oktobru je bilo za 3542 moških zavarovancev manj nego v istem mesecu lanskega leta, v decembru pa smo imeli zopet za 1862 moških zavarovancev več nego v decembru prejšnjega leta.

Kranjska in industrijska družba morda že letos pokrila pomanjkanje surovega železa z gradnjo novega plavža. Tudi ni izključeno, da dejal g. Panić, da bo Kranjska industrijska družba del svoje proizvodnje surovega železa lahko odstopila livarnam.

Gospodarske vesti

— Naročila vagonov, lokomotiv in tramvajskih vozov. Prometni minister inž. Bešić je že v oktobru podpisal odlok, s katerim se odobrava kredit 120 milijonov dinarjev za dobavo lokomotiv in vagonov pri domači industriji. Ta naročila pa industriji še niso oddana, ker ni prišlo do sporazuma glede cen. Generalna direkcija državnih železnic zahteva fiksne cene, kar pa industrija ne more pristati, ker nima nobene trdne osnove za kalkulacijo zaradi nesigurnosti, ki vlada glede bodočega razvoja cen surovin in glede bodočega razvoja mezd. Industrija predlaga, da bi se cene določile z možnostjo naknadnega povišanja, če bi se surovine podražile. — Tudi beograjska občina namerava oddati večje naročilo za izpopolnitev svojega vozovnega parka. Sklenila je naročiti 22 novih vozov. Sedem vozov je že hotela naročiti v Italiji za takojšnjo dobavo. Ker pa italijanska industrija naročila ni mogla sprejeti za takojšnjo izvršitev, bo občinska uprava v Genovi odstopila beograjski občini 6 svojih novih vozov, ki so bili pravkar izdelani. Ostalih 15 vozov pa bo beograjska občina naročila pri domači industriji.

— Naš plačilni promet z Grčijo. Dne 18. januarja je znašalo saldo grško-jugoslovnskih bonov v obdobju 57,4 milijona drahem, saldo blokiranih terjatev pri Grški banki pa 2,2 milijona din.

— V trgovinski register se je vpisala kot družba z o. z. tvrdka Pinter & Lenard, trgovina z železnico, družba z o. z. v Mariboru (obratni predmet: trgovina z železnico, porcelanom, steklom, sportnimi potrebščinami, orožjem, strelivom in gradbenim materialom; osnovna glavnica 1.000.000 din, ki je plačana v gotovini; poslovodje Ferdo Pinter in Rado Lenard, trgovca v Mariboru). — Tvrdka »Tovornice Zlatogor preje C. Bros« je spremenila naziv firme v »Tovornice Zlatogor Dračar in drug«.

— Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Mateja Zdražarja, trgovca z usnjem v Domžalah (poravnalni upravitelj dr. Fran Trumpc, odv. v Kamniku; poravnalni narok pri okrajnem sodišču v Kamniku 20. februarja ob 9., prijavni rok do 10. februarja).

Borze

24. januarja

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirski čeki nespremenjeno 14,70 — 14,90. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 82,50, v Beogradu pa ni bilo prometa. Bolgarski klirski čeki notirajo v Beogradu 95,20 — 96,80 (za 100 din nominala). Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar. Na zagrebškem efektivnem tržišču je vojna škoda pri prijaznejši tendenci notirala 424 — 428 (v Beogradu je bil promet po 425). Zaključki pa so bili zabeleženi v 4% severnih agrarnih obveznicah po 51 — 51,50.

Devize

Ljubljana. Oficelni tečaji: London 175,50 — 178,70, Pariz 99,20 — 101,50, New York 4425 — 4485, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2350 — 2388, Bruselj 744 — 756. Tečaji na svobodnem trgu: London 216,79 — 219,99, Pariz 122,59 — 124,89, New York 5480 — 5520, Curih 1228,13 — 1238,13, Amsterdam 2902,40 — 2940,40, Bruselj 918,58 — 930,88.

Curih. Beograd 10, Pariz 10,04, London 17,72, New York 446, Bruselj 173,00, Milan 22,50, Amsterdam 236,85, Berlin 170,70, Stockholm 106,15, Oslo 101,35, København 96,05, Sofija 5,30, Budimpešta 79, Atene 3,35, Bukarešta 3,30.

Efekt

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 424 — 428, 4% agrarne 52 bl., 4% severne agrarne 50,50 — 52 (51 — 51,50), 6% begunjske 75,25 bl., 6% dalm. agrarne 69 — 70, 6% šumske 68 bl., 7% invest. 98 — 99, 7% Blair 87 — 88, 8% Blair 95 — 97,50; delnice: PAB 190 bl., Trboveljska 245 — 249, Gutman 40 — 53, Sečerača Osiček 135 den., Osijska ljevaonica 160 bl.

Beograd. Vojna škoda 425 — 426 (425), 4% severne agrarne 51 den., 6% begunjske 76 — 76,50 (76), 6% dalm. agrarne 70 — 70,50 (70 — 70,50), 7% stabiliz. 97,50 bl., 7% invest. 98 den., 7% Seligman 100,50 den., 7% Blair 87,50 — 88,50, 8% Blair 95 den., Narodna banka 7450 — 7800.

Blagovna tržišča

Zito

+ Novošadska blagovna borza (24. t. m.). Tendence stalna. Pšenica: baška okol Novi Sad 195 — 197; gor. b. 196 — 198; srem 194 — 196; slavonska 194 — 196; ladja Tisa 199 — 201. Rž: baška 152,50 — 155. Oves: baška, sremski in slavonski 150 — 152. Ječmen: baški in sremski 64,65 — 66, 165 — 170. Koruza: baška nova 119 — 120; nova pariteta Indija 119 — 120. Moka: baška in banatska »0« in »0g« 295 — 305; »2« 275 — 285; »5« 255 — 265; »6« 245 — 255; »7« 205 — 215; »8« 130 — 135. Fižol: baški sremski beli brez vreč 390 — 400. Otrobi: baški in sremski 122 — 124; ban. 119 — 121.

Lepi uspehi

sokolske mladine na Bledu

Bled, 24. januarja. V idealnih snežnih razmerah je izvedlo Sokolsko društvo Bled v nedeljo 21. t. m. tradicionalne društvene smučarske tekme naraščajo in deca na stalnih progah v območju Straže. Kako je smučanje razvito med sokolsko mladino na Bledu, priča dejstvo, da je klub nekaterim oviram nastopil 78 naraščajo in deca domačega društva. Tekma je zahtevala od tekmovalcev predvsem tehnično znanje in je potekala brez najmanjše nezgode. Rezultati:

Moški naraščaj višji: 1. Vrhunec Stanko, 2. Pem Boris in Valušnik Franc, 3. Perc Davorin. Moški naraščaj nižji: 1. Mejavšek Božo, 2. Hudovernik Poldo, 3. Potoknik Anton. Ženski naraščaj: 1. Palhartinger Angela, 2. Golc Cilka, 3. Sever Pavla. Moška deca višja skupina: 1. Vidic Anton, 2. Kapus Janko, 3. Heberle Franc. Moška deca nižja skupina: 1. Kapus Slavko, 2. Silivnik Miran, 3. Kapus Rudi. Ženska deca: 1. Hribar Milena, 2. Azman Neda, 3. Palhartinger Metka.

Sokolsko društvo Bled že nekaj let zalaga z mnogostrojnimi tekmovalci vse sokolske smučarske tekme. Na lanskih mladinskih župnih tekmah se je z 69 tekmovalci v oceni društev priborilo I. mesto. Na letošnjih saveznih tekmah v Bohinju je sodelovalo z 48 tekmovalci in doseglo 6 prvih 2 drugi in 4 tretja mesta. Tudi na letošnjih župnih tekmah 4./II. se bo borilo za čast društva preko 70 naraščajo in deca.

Preselitev železniške

direkcije v Novi Sad

Beograd, 24. jan. p. Dne 1. februarja se bo iz Beograda odselila v Novi Sad sedanja železniška direkcija Beograd-se-

Pred beograjsko konferenco

Carigrad, 24. jan. br. Turški zunanji minister Saradzoglu je danes izjavil novinarjem, da mu ni znano, ali se bosta diplomatska opazovalca Bolgarije in Madžarske udeležila februarске konference stalnega sveta Balkanske zveze. Bolgarija in Madžarska mirno zasledujeta razvoj dogodkov v Evropi in se povsem avtralnno zdržujeta do svojih sosedov.

Jugoslovensko-bolgarski trgovinski zbornici

Sofija, 24. jan. p. Vsi današnji listi objavljajo na vidnih mestih vesti o bližnji ustanovitvi jugoslovensko-bolgarskih trgovinskih zbornic v Beogradu in Sofiji. Pri tem objavljajo v svojih komentarjih da se bo na ta način najbolje v praksi omogočil nadaljnji razvoj prijateljskih političnih in gospodarskih odnosov med obeh sosednima državama.

Majski gre poročat v Moskvo

London, 24. jan. z. V londonskih političnih krogih mnogo komentirajo bližnji odhod sovjetskega poslanika Majskega v Moskvo. Dočim se je prvotno domnevalo, da gre za nekako represalijo Moskve zaradi odhoda angleškega in francoskega poslanika, se sedaj s sovjetske strani zatrjuje, da potuje Majski v Moskvo na izrecno željo moskovske vlade, da ji osebnoporoča o stališču Anglije glede Finske ter sploh glede vseh perečih mednarodnih problemov. V sovjetskih krogih ne prikrivajo, da bo nadaljnja politika Moskve v veliki meri odvisna od poročila, ki ga bo podal Majski. To velja zlasti tudi za nadaljnjo sovjetsko taktiko na Rumuniji in sploh na Balkanu.

Boji na Finskem

Helsinki, 24. jan. s. (Reuter). Sovjetski napadi na severu Ladoškega jezera se z vso silo nadaljujejo. Sovjeti pošiljajo v boj svoje najboljšje čete, mehanizirane oddelke, tanke, topništvo in letala. Po dosedanjih poročilih so bili vsi napadi odbiti. Po veselih iz poslednjih finskih virov je ofenziva na tem sektorju fronte že v popolnem zastoju.

Helsinki, 24. jan. AA. (Havas). Iz dobro obveščenega vira se je izvedelo, da je 6 ameriških letalcev prispelo v neko mesto na Finsk

Može, ki delajo boljše vzhodno največjo preglednico

Ena izmed nešteti majhnih finskih patrulj, ki so specializirane za napade v neprijateljskem zaledju. Takšnim patruljam je baže uspelo prebiti se do železniške proge proti Murnanskemu in vsaj začasno ustaviti promet na njej

Cestne svetilke in zatemnitve

Navzgor zaslonjena, navzdol raztresena svetloba

Nemška industrija je spravila na trg cestne svetilke, ki naj bi zatemnitve malo omilile, a vendarle ustrezale vsem zahtevam predpisov. Po uspešnih poskusih nameravajo v Berlinu in drugih nemških mestih počasi uvesti tako zvane »usmerjene svetilke«, ki jih bodo postavljali na razdalje po 100 m in ki njih svetloba zadostuje, da morejo vozila in peši na temni cesti spoznati, kar jim je potrebno.

Te svetilke so navzgor zaslonjene, navzdol pa mečejo na cesto raztreseno svetlobo, ki je že iz višine 500 m ni več videti. Svetilke so enojne ali dvojne. Zadnje imajo dva svetlobna kroga in jih bodo uporabljali na cestnih križiščih ter na zelo prometnih točkah, kjer morajo peši in vozači se posebno paziti. Zepne svetilke bodo iz cestnega prometa popolnoma izginile.

Evakuacije pred 2000 leti

Kaj poroča Herodot — Temistoklov ukrep pred bitko pri Termopilah

Neki atenski list opozarja na pripovedovanje starega Herodota, po katerem je Temistokles l. 480. pred našim štetjem dal izprazniti Atene, ko so se perzijske čete po predoru pri Termopilah bližale temu mestu. Med tem ko je pripeljal znamenito pomorsko bitko pri Salaminu, kjer je uničil perzijsko brodogradnjo, je odredil, da so ženske, otroci in starši Atene zapustili, pozneje tudi sužnji, ker se je bal, da bi mogli ti sovražniku pomagati.

Evakuirano prebivalstvo so spravili v

Trecen, Egino in deloma na Salaminu. Posebno meščani prvega mesta so se izkazali za zelo gostoljubne in so sprejeli med drugim zakon, po katerem bi celo oskrbo tistih, ki bi bežali iz grške vojske, šla na račun njihovega mesta. Otrokom so dovolili, da smejo v vseh vrstah trgovati smokve, olive in grozdje. Dali so jim na razpolago celo posebne učitelje, česar pa so se otroci manj eselili nego svobode glede sadja.

Kdaj je bil vesoljni potop?

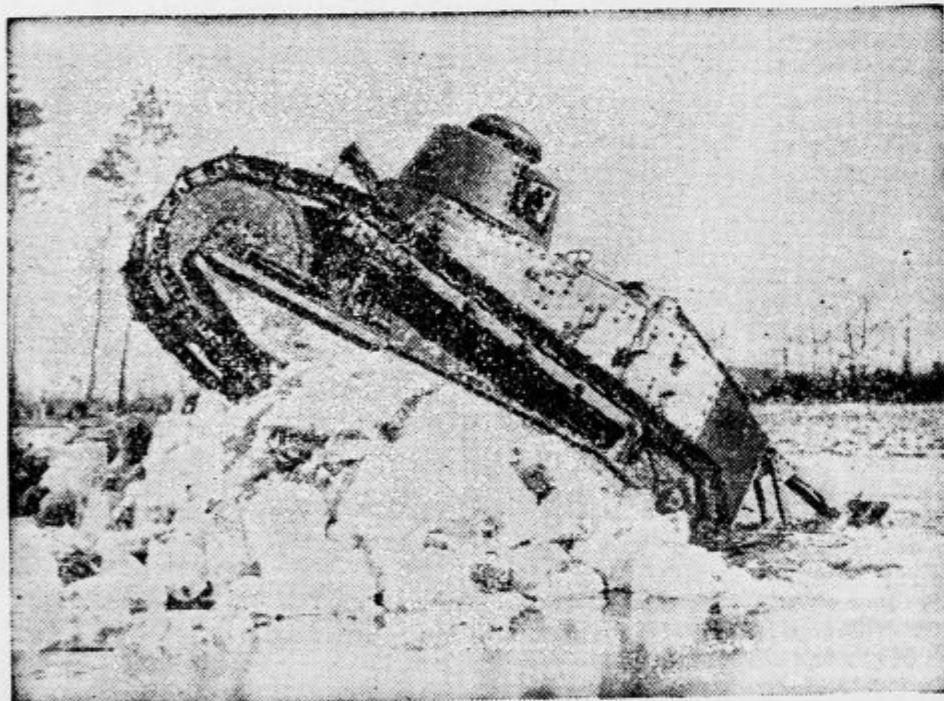
Po trditvah italijanskega seizmologa l. 2687 pred našim štetjem

Znani italijanski seizmolog prof. Raffaele Bendandi je na podlagi znanstvenih opazovanj in računov ugotovil čas vesoljnega potopa. Med planetoidi so štiri majhne zvezdice in njihovi privlačnosti pripisuje velik vpliv na geološki razvoj zemlje. S proučevanjem njihovih tirov je prišel do zaključka, da se je veliki vesoljni potop zgodil l. 2687. pred našim štetjem.

Na istem temelju je dognal, da je prav-

ljčna celina Atlantida v resnici eksistirala in da jo je strašen potres l. 1008. pred našim štetjem pogreznil na dno Atlantskega oceana. Ta potres je temeljito spreminil obraz zemlje. Seveda bodo drugi učenjaki prof. Bendandiju ugovarjali, to tem bolj, ker napoveduje slični računski potrese — ki se potem običajno ne pri-
metajo.

Ali moreta led in voda ustaviti tank?

Holandska je prepričana, da bi mogla s splošno poplavo ustaviti vsakega napadalca na svojih mejah, v zimskem času, pa bi ne more nobene sovražne motorizirane enotice prispeti v deželo preko zaledenelih močvirij, rek in prekopov. Tukaj vidimo holandski tank, ki se skuša zavoljo gotovosti prebiti skozi poplavljen in zaledenel kraj.

Nekaj za našo obleko

Moške obleke obesimo na ta način, da jih najprej dobro izlepimo in izkrtačimo, potem jih damo na likalno desko, ki smo nanjo napolnili varovalno blago, in jih skrbno okrtamo s mešanico iz amoniaka, octovega etra in mehke vode. Napravimo si raztopino 50 g amoniaka in 15 g octovega etra in je vzamemo za eno žlico na vsak deciliter vode. Obleko je treba potem okrtati še s čisto vodo. Ne sme postati popolnoma mokra, posušiti jo moramo v prepihu, končno jo še zlikamo.

Kadar čistimo madeže z bencinom, položimo pod tisto mesto kos mehkega blaga, da vsa vasa bencin s raztopljeno nesnago. Tako se nam ne bodo delali bencinski robovi na obleki.

Rokavice iz pralnega usnja ostanejo po pranju bele, če dodamo mlačno izpiralno vodo nekoliko kapljic glicerina, ki ga moramo pošteno primešati.

Zamet se osveži, če ga pridržimo nad parado z vrelo vodo, dokler ne postane popolnoma vlažen. Potem ga povlečemo preko vročega likalnika, ki smo ga postavili na obe.

Škrobu dodamo nekoliko kapljic glicerina, da dobi naškrobljeno perilo lep sijaj.

Milijonska dediščina za bivšo telefonistko

Predlansko leto je bila miss Amy Macdonaldova iz Detroita telefonistka, ki je imela tedensko 15 dolarjev dohodka. Mlad milijonar, Donald Dodge, se je zaljubil v dražestno dekle in se je z njo poročil, čeprav se je njegova družina upirala z vsemi štirimi. A že na poročnem potovanju je Dodge v nekem jezeru na žalosten način izgubil življenje. O njegovi tragični smrti so tedaj pisali listi po vsem svetu. Oporoke ni zapustil in njegovi sorodniki so se tožarili z mlado vdovo zavoljo zapuščine. Sedaj ji je sodišče iz te zapuščine priznalo 1.250.000 dolarjev, to je četrtino vsega njegovega imetja. Ostale tri četrtine dobi njegova mati.

Finska bolničarka

Legeje ranjenega finskega vojaka v poljski bolnici za fronto

Črčki kot nočni čuvaji

Japonci imajo živali zelo radi. Živali, ki jih redijo doma, so lahko zadovoljne s svojimi usodi, kajti zanje skrbijo na vse mogoče načine. Posebno naklonjenost pa izkazuje Japonci za neko vrsto črčkov, ki so zelo krotki in prepevajo dolge ure, posebno ponoči. Tega črčka drže na Japonskem v majhnih kletkah kakor pri nas kanarčke, menijo da jim prinaša srečo in se vesele njegovega petja. Ponoči pa jim živalica koristi kot zelo zanesljiv — čuvaj.

Kletko s črčkom postavljajo ponoči namreč v spalnico, Japonci je njegovega petja tako navajeni, da bi ne mogli spati brez njega. Črček je s svoje strani navajen, da vlada ponoči v hiši popoln mir. Če začuje tudi najrahlejši neobičajni šum, takoj preneha peti. Baš ta njegov molk pa Japonca zbudi, kakor plane iz spanja vojak na fronti, če nenadno preneha bobnetje topov. Jasnó da postane takoj tudi sam pozoren na šum, zavoljo katerega je črček umolknil in to je že marsikakšno japonsko hišo rešilo nevarnosti.

Zamrzla okna

Zamrzla okna se dajo z lahkoto odtažati z raztopno galuna. Ta način je najmanj nevaren. Če hočemo okna odtažati z vročo vodo ali z ognjem, se nam lahko zgodi, da šipe počijo.

»Poberite rapir!«

Loraydan je vročično pobral svoj meč in znova nastopil Nasprotnikovo velikodušje ga je sklenilo, kakor da bi mu bil zasadiš bodalo v srce. Naskočil je. Njegovo večje, preračunano borjenje je bilo prava mojstrovina. Ostrina mu je naglo in rezko zažverketala ob Klotarjevi, in mahoma se je s kletvijo na ustnicah sprožil naprej. Še tisti mah mu je Klotarjev rapir kakor bič ošinil roko ter jo zaznamoval z dolgo rdečo črto... prsti so se mu razklenili... in orožje je vnovič zletelo po tleh... »Lahko bi vas ubil,« ze rekel Klotar, »ali...«

Ali tedaj je jeknil za njegovim hrbtom dvojen dolg, bolsten vzdih. Okrenil se je, presunjen od hude slutnje... in planil k Filipu Ponthuskemu, ki se je pravkar sesedel zraven Maugencyja, že s steklenimi očmi ležečega na pesku... Oba sta imela prsi predre... Isti hkratni sunek kakor nekdanju je bil položen na istem mestu. Razlika je bila samo v tem, da sta bili rani to pot smrtni.

Maugency, h kateremu se je sklonil Loraydan, ni več potreboval pomoči. Prepozno je bilo, da bi še kdaj na tem svetu razodel kralju Francu predušne misli, ki jih je bil zbudil v njem obraz Klotarja de Ponthusa! Svojo slutnjo je bil zaupal smrti, nji, ki zna edina varovati skrivnost...

Klotar je pokleknil k očetu mu z drhtečimi rokami privzdignil glavo in zamrmral: »Gospod... gospod oče... ali ste mar hudo ranjeni?... Recite mi kaj... pogledajte me...«

Filip de Ponthus je odprl oči ter jih z dolgim, nežnim pogledom uprl v sina.

Po potresni katastrofi v Anadoliji

Pred podrito hišo v Erzindžanu se je neka družina zatekla pod šotor

Razvaline mošeje v Erzindžanu

Tračnice v podobi odvijacev

Posledica silne vročine v Avstraliji

V Avstraliji imajo ta čas vročino, kakršne nima tam še nikoli doživeli. Poletje, ki sedaj tam vlada, je postreglo prebivalcem Sydneya, Adelaide in Melbournea z vročinami 45 do 48 stopinj Celzija v senci. Najhujše pa je to, da se vročine menjavajo z besnimi plohami, ki zemljo v trenutku preplavljajo in jo ohladi, a komaj je plohe konec, prisije spet sonce, ki zemljo na novo razsuši.

Te hitre menjave temperature in vlažnosti so imele na mnogih krajih za posledico nenavaden pojav. Železniške tračnice je na mnogih mestih dvignilo s pragov do 2 m v zrak in jih zvilo ter spet položilo na zemljo. Tračnice imajo pravo obliko odvijacev. Samo ob sebi je umevno, da je ta pojav na mnogih mestih ustavil vsak železniški promet.

Mučenik znanosti

Pred nekoliko dnevi je umrl v nekem laboratoriju liverpoolskega vseučilišča 28 letni fizik Harold Walke. V tem laboratoriju se je bavil z elektrotehničnimi poskusi, pri čemer je uporabljal med drugim izredno občutljiv in tudi izredno drag aparat, ki so ga pod njegovim nadzorstvom izdelali laboranti z večletnim delom. Veljal je mnogo tisoč funtov šterlingov.

Na dan svoje smrti je Walke pri svojih poskusih napravil napačno kretnjo, aparat je padel z mize v zadnjem trenutku, preden se je utegnil na tleh razbiti na tisoč kosčkov, ga je Walke ujel. A med tem ko je aparat rešil, ni ušel električnemu udarcu, ki je končal njegovo mlado življenje.

Župnik umrl ob bolnikovi postelji

V malem flandrijskem kraju Thielrodeju so poklicali župnika k nekemu umirajočemu župljanu da bi ga dal v poslednje obje župnik je zelo pohitel, da bi ne prišel prepozno čim pa je došel k bolniku in začel s ceremonijo, se je zgrudil mrtev. Srčna kap ga je ubila ob postelji umirajočega.

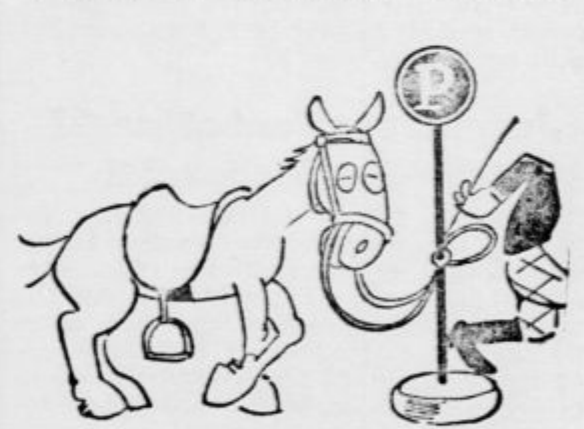
Sladkor na karte v Italiji

Italijanska vlada je odredila, da se bo s 1. februarjem na prabo sladkorja uvedel sistem s kartami. Vsaka oseba bo imela pravico do 500 g sladkorja na mesec.

A NEKDOTA

Robert Bunsen, slovit kemik, je bil kakor mnogi veliki možje, pogostoma duševno odsoten, posebno oseb in imen si čisto ni mogel zapomniti. Nekoč ga je obiskal neki tovariš, pa se ni mogel spomniti, kateri je to. Zdal se mu je videlo, da je prof. Kekule, zdaj pa prof. Strecker. Med pogovorom si je zamenal prizadeval, da bi dognal, kateri izmed obeh stoji pred njim. Sprva je mislil, da je Kekule, potem spet Strecker, končno je bil prepričan. Ja gre za Kekuleja. Ko se je obiskovalec poslavil, je menil Bunsen z nasmevom: »Veste, da sem vas za trenutek smatral za Streckerja!« — »Saj to tudi sem!« je odgovoril začuden gost.

VSAK DAN ENA

Prostor za parkiranje 1. 1940. (Tidens Tegn).

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Ljubita se!« je stokal sam pri sebi. »Preklete, saj sem vedel!... In bi se bil morda še obotavljal... Ne, ne, lepotičica! Ne boš ga nosila, slav-nega imena Loraydanov! A jaz... jaz te bom imel!...«

Vrnil se je k plemičem in videl, da Maugency odklepa mrežna vrata.

»Kaj delaš?« je rekel. »Izderimo meče in se udarimo, kjer smol!«

Maugency je skomignil z rameni.

»Kralj mi je poslal ta ključ. Ukazano je, da bodi dvoboj na ograjenem prostoru. Ne počenjaj neumnosti, Loraydan. Drži se po plemiško... drži se, ali pa odidem!«

Stopili so skozi ograjo, krenili naravnost proti Arronskem dvorcu, ki jim je mračno in skrivnostno gledal naproti, zavili okrog njega in obstali pod dvojico šiljastih, pisanih gotških oken. Filip de Ponthus in Roland de Maugency sta se z mišljeno spogledala.

»To je kapelica Arronskega dvorca,« je s čudnim glasom rekel Maugency.

»Agneza de Sennecour je tu pokopana,« je z glasom, polnim davnih spominov odvrnil Filip de Ponthus.

»Izderimo! Udarimo se!« je Loraydan preskal pogovor.

Stirje meči so blisnili v blede svetlobi zimskega dne, ki se je delal nad Parizom.

Filip de Ponthus in Roland de Maugency sta hladnokrvno, skoraj nekam trudno in z nekakšnim obžalovanjem napadla drug drugega. Bodi si zaradi naskokov in odskokov, bodi si po molččen, sporazumu sta se v nekaj trenutkih precej oddaljila od burne skupine, ki sta jo tvorila Amauri de Loraydan in Klotar de Ponthus.

»Gospod de Maugency,« je rekel Filip de Ponthus v eni sami z ravnim sunkom, »ali bi mi hoteli povedati, zakaj ste prejle tako napeto pazovali mojega sina?«

»Gospod de Ponthus,« je dejal Maugency in od bil napad, »dovolite mi priznanje, da nisem vedel... Bog mi je priča! Nisem vedel, da imate sina... in še v teh letih... in s tem obrazom!«

Filip de Ponthus je mehnično obrnil glavo proti sinu... in videl, kako je Klotar baš tisti mah stopil na Loraydanov meč, ki je ležal na tleh... Namrehnil se je, z mečem pozdravil Maugencyja in veselo vprašal:

»Ste videli? Vaš prijatelj je razorožen!... Menda vam ni bilo znano, da mojemu sinu ni para, kadar je treba izbiti nasprotniku meč iz roke?«

Amauri de Loraydan pa je ta čas stokal:

»Razorožen sem! Obrezaščen!«

»Razorožen ste. Obrezaščen ne!« je z odkritosrčno vliudnostjo rekel Klotar.

»Končajte me žel Ubijte me!...«